Poštnina plačana v gotovini

Leto XXII., št. 14

Ljubljana, petek 17. januarja 1941

Cena 2 Din

Uprav ništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg st. 7 — Telefon 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2 Telefon st. 190

Računi pri poštn. ček. zavodih: Ljubljana st. 17 749

# JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za inozemstvo 50 din

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg st. 7, telefon st. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon st. 65

Rokopisi se ne vračajo

## Strategija vezanih bojišč

V zvezi s poslednjim razvojem dogodkov na bojiščih, zlasti po prenosu trenutnega težišča na sredozemsko-afriško področje, smo v listih obeh vojnih taborov mnogo čitali o tako zvanih »povezanih bojiščih«. Seveda so na pojav medsebojne povezanosti sedanjih bojišč opozarjali v vsakem izmed vojnih taborov v drugačnem smislu. Nemci so govorili o povezanosti bojišč zato, da bi prikazali, kako brez pomena so dosedanji in morebitni nadaljnji angleški uspehi v Sredozemlju, Albaniji ali Libiji, pa znabiti še kje drugod, spričo nezmanjšane nemške vojne delavnosti na glavnem bojišču, v Angliji. V tej zvezi so navajali, da je morala Anglija zaradi svoje pobude na sredozemsko-afriškem prostoru odposlati na to bojišče precejšen del svojih domačih čet, predvsem pa letalskih in pomorskih sil. To je po nemškem mnenju zmanjšalo angleško odpornost doma.

Angleži pa so na pojav »povezanih bojišč« opozarjali spet iz drugih razlogov. Po njih mnenju bi utegnile sedanje vojne operacije na sredozemsko-afriškem prostoru postati usodne za nadaljnji razvoj vojne, v kolikor bi lahko bistveno oslabile italijansko moč. Prvi rezultat tega razvoja se po njih mnenju kaže že sedaj v nemški pomoči Italiji, pri čemer bodo Nemci po angleškem mnenju prisiljeni del svojih oboroženih sil angažirati na sredozemsko-afriškem bojišču, kar naj bi zmanjšalo njihov pritisk na Anglijo.

Razume se samo po sebi, da na te angleške prikaze nemški odgovor tudi ni izostal. V informacijo čitateljem navajamo, kaj je o tem zanimivem vprašanju v nemški osvetlitvi napisal glavni urednik nemškega lista »Frankfurter Zeitung«, znani dr. Rudolf Kircher, ki navadno za tuzemstvo tolmači nemške poglede na položaj. Pisec dopušča v polemične svrhe za hip možnost, da bi Angliji zares uspelo popolnoma streti italijanski odbor v Afriki, ne le v Libiji, tudi v Abesiniji in drugod, pa pripomnja, da bi to »ne moglo bistveno spremeniti osnov italijanskega vojevanja,« še najmanj pa nemškega nadaljevanja vojne. Tak razvoj bi po Kircherjevem mnenju vsekakor zahteval precej časa, ker bi bil po dosedanjih izkušnjah mogoč le v etapah. Od časa pa bo v tej vojni še marsikaj odvisno, saj so medtem mogoča tudi nasprotna presenečenja. Razen tega pa Angleži pozabljajo, piše dr. Kircher, da Italija v svoji vojni ne črpa svojih sil iz kolonij, kakor je bil to primer glede Francije, temveč da so narobe kolonije odvisne od nje. Njihova izguba bi zato še ne prizadela italijanskega življenjskega središča. Za Italijane velja namreč, kar velja tudi za Nemce in Angleže: »Kdor hoče v tej vojni svojega nasprotnika pobiti, mu mora fizično onemogočiti nadaljevanje borbe. Za to pa sta Angliji potrebni dve stvari: vsa potrebna sredstva, ki jih še nima, in čas, ki lahko usodno poteče, preden bi Angliji uspelo streti italijanski odpor, ker ji stalno grozi nevarnost, da čas izkoristijo zase Nemci.

Ne glede na vse to pa je dr. Kircher mnenja, da bi sprememba v italijanskem položaju že zato ne mogla odločilno vplivati na potek vojne, ker sredozemsko-afriško bojišče sploh ne more postati prizorišče odločilnih dogodkov v tej vojni, kajti »odločitev bo izvojevana na zapadu«. Angleži so na to trditev odgovorili, da drži le za nasprotni tabor, pa še to le deloma, odkar stoje za Veliko Britanijo tudi Zedinjene države, ki bi omogočile nadaljevanje borbe tudi po zasedbi angleškega otoka. Sami pa vidijo prav na sredozemsko-afriškem področju, če ne edini, pa vsaj glavni »ključ do zmage«. Na to angleško podmeno odgovarja dr. Kircher posredno, ko na zaključku svojega članka dostavlja: »Velesili osi sta seveda povlekli posledice tudi iz angleškega poskusa, da bi italijanski boini prostor postal novo težišče vojne. Pošiljatev nemških letalskih sil na ta prostor se je vsekakor smatrala za dokaz, da bosta odslej obe pogodbenici posvečali svojo pozornost sredozemskemu prostoru, pa se zato motijo oni Angleži, ki so pričakovali, da bodo imeli tam vselej opravka samo z italijanskim orožjem. Tudi boina skupnost velesil osi je namreč totalna.«

Ta polemika, ki se dotika zanimivega vprašanja, kateri so — ali bi utegnili biti — odločujoči činitelji v sedanji vojni, zelo zgovorno potrjuje, da v resnici velja za oba vojna tabora tako zvani zakon o »povezanih bojiščih«, ki seveda nalaga tudi posebno strategijo, »strategijo povezanih bojišč«. Nemško pomoč Italiji, ki sama na sebi izhaja iz nujnosti medsebojne podpore obeh zaveznic prav zaradi povezanosti njunih ločenih bojišč, kakor to potrjuje tudi dr. Kircher v svojem zaključku, smatrajo Angleži za svojo delno razbremenitev doma. Na drugi strani pa zasleduje tudi njih sedanja ofenziva v Afriki kot neposredni strateški cilj predvsem zavarovanje Egipta in Sueškega kanala, kar naj bi jim omogočilo, da v primeru potrebe del svojih oboroženih sil s tega področja pošljejo v domovino. Ali misli general Wavell s svojimi sedanjimi operacijami v Libiji doseči tudi kaj več, je za sedaj še težko reči. Toda že samo to dejstvo narekuje Nemčiji, da zaradi možnih posledic takšnega razvoja na Bližnjem vzhodu, v severni Afriki ter — glede na povezanost sedanjih bojišč — tudi v Angliji in na Atlantiku z vsemi silami podpre Italijo in tako prepreči, da bi razvoj na sredozemsko-afriškem bojišču oslabil njen položaj. Za Nemčijo se tu kot glavno vprašanje postavlja izraba časa, da ne bi začel tu delovati za Anglijo.

# Sicilija - nemško oporišče

## Nemčija s privolitvijo italijanske vlade Sicilijo utrjuje in je zgradila na njej veliko letališče — Sicilija bo izhodišče za vse nemške operacije v območju Sredozemlja

**London, 16. jan. j. (AFI)** Pomorsko-letalska bitka pri Siciliji je odkrila, **da je postala Sicilija dejanski nemška pomorska in letalska baza v Sredozemskem morju.** Načrt, ki ga je s tem Nemčija uresničila, je bil zasnovan že pred dalje časa, najkasneje pa konec leta 1935, ko je zaradi sankcij, ki so bile izrečene proti Italiji zaradi abesinske vojne, postal položaj tako napet, da je grozil izbruh italijansko-britanske vojne. Že tedaj je obstajala nevarnost, da bi se mogle angleške sile izkrcati v Siciliji. Od tedaj naprej se je Sicilija smatrala v vojaških krogih kot idealno oporišče za vojaške operacije, katerih namen bi bil, ločiti vzhodni del Sredozemskega morja od zapadnega dela.

**V razvoju sedanje vojne je postala ena izmed poglavitnih skrbi nemškega generalnega štaba, da se utrdi Sicilija in s tem odstrani nevarnost, da bi se je mogla polastiti Anglija, ter jo nato uporabljati kot izhodiščno točko za nadaljnje morebitne operacije proti Italiji. Pred tremi mesci se je pričelo v velikem obsegu utrjevanje Sicilije. Že novembra so pričeli prihajati v Sicilijo prvi nemški tehniki, ki so jim nato sledili oficirji in specialisti v raznih vrstah orožja.**

Težko je reči, koliko je danes v Siciliji nemškega vojaštva, toda dejstvo je, da so tamkaj močne nemške letalske baze. Organizacija Sicilije se z vso naglico nadaljuje. Italijansko delavstvo gradi pod nemškim vodstvom obsežen sistem utrdb ter objektov in naprav, potrebnih za obrambo pred napadi z morja, kakor tudi iz zraka. Na ta način postaja Sicilija ena izmed najusodnejših točk v Sredozemskem morju.

### Velika pozornost v Angliji

**Stockholm, 16. jan. m. j. (TOP)** Kakor poročajo londonski dopisniki švedskih listov, je pozornost merodajnih angleških krogov in tiska trenutno prvenstveno obrnjena proti Siciliji, ki jo v Londonu smatrajo kot otok, ki ga je dobila Nemčija za svoje vojaško oporišče. Kakor poroča dopisnik lista »Stockholm Tidningen«, so cela obširna področja na Siciliji že praktično zaprta. **Na otoku so nastala zadnji čas velika izredno moderno urejena nemška letališča. Napad nemškega letalstva s Sicilije na veliki angleški konvoj, ki je prevažal angleška letala, orožje in živež za Grke, je v Londonu vzbudil največjo pozornost ter ga tamkaj smatrajo kot dokaz, da bo v bodoče Nemčija s Sicilije vodila popolnoma samostojne vojaške operacije.** Pomembnosti nemškega letalskega napada na angleški konvoj na merodajnih mestih v Londonu nočejo zmanjševati, marveč izražajo celo vse priznanje nemškemu letalskemu materialu ter spretnosti in pogumu nemških pilotov. V teh krogih zlasti naglašajo, da je Nemčija že ob prvem napadu pokazala v vojaških operacijah na Sredozemskem morju veliko agilnost in aktivnost.

»Stockholms Tidningen« poroča iz Londona, **da je nemško vrhovno poveljstvo že pred dalj časa obvestilo Italijo, da namerava pričeti samostojne vojaške operacije s Sicilije. Toda šele po angleškem letalskem napadu na italijansko vojno mornarico v Tarentu je Italija privolila v to.** V angleških krogih naglašajo, da je tamkaj mnogokrat vzbujalo začudenje, zakaj italijansko letalstvo ni v večji meri izkoriščalo vseh velikih možnosti za vojaške operacije s Sicilije kot glavnega oporišča v Sredozemlju, ter se tudi vprašujejo, zakaj ni znala Anglija že poprej izredno ugodni položaj Sicilije izkoristiti v svoj prid.

S političnega vidika pomeni Sicilija za Nemčijo znatno utrditev nemškega položaja v sredozemskem pasu sedanje vojne. Ni si treba ustvarjati nikakih iluzij, **da Nemci tamkaj, kamor pošljejo svoje čete, prevzamejo tudi kontrolo nad položajem. Nastaja zdaj vprašanje, ali ne bo Nemčija v posesti Sicilije že v kratkem napravila tudi vprašanje Italije v Albaniji, kakor tudi v Abesiniji za svojo nemško stvar. Iz tega pa bo sledila prva neposredna posledica nemške navzočnosti v Siciliji, namreč boj na življenje in smrt za dominantni položaj tega otoka, ki ga Velika Britanija ni pravočasno izkoristila v svoj prid, dasi bi še nedavno Sicilijo lahko brez večje težave zavojevala.**

**London, 16. jan. s. (Reuter)** »Timesov« diplomatski sotrudnik se bavi danes z nemško pomočjo Italiji. Pravi, da je napad nemških strmoglavcev na angleške vojne ladje v Sicilskem prelivu prvi javni znak, da imajo nemška letala svoja oporišča na Siciliji. V Londonu pa je bilo to dejstvo že davno znano, kakor je bilo tudi znano, da se v Siciliji nahaja mnogo nemškega letalskega osebja. Prav tako je Angležem znano, da je mnogo nemških vojaških tehnikov v Trstu. Nemčija je dolgo odlašala z direktno vojaško pomočjo Italiji in je mislila, da bo lahko svoji zaveznici pomagala z indirektno pomočjo, namreč z napadom na Anglijo. Potem pa se je položaj tako spremenil, da je bilo vendarle treba tudi aktivno pomagati Italiji. »Timesov« diplomatski sotrudnik izraža mnenje, da bodo Nemci še vedno poskusili intenzivnejše napade s podmornico in letali na Anglijo, predno dobe Angleži več pomoči iz Zedinjenih držav in predno povzroče Nemčiji preveliko škodo z letalskimi napadi.

### Oporišče tudi na Sardiniji

**Lizbona, 16. jan. n. (INS)** V tukajšnjih novinarskih krogih so se danes razširile vesti, da so se večji kontingenti nemškega vojaštva razmestili ne le v Siciliji, marveč tudi na Sardiniji.

Skozi Rim gredo dan za dnem vlaki z nemškim orožjem, zlasti s protiletalskimi in daljnostrelnimi topovi.

**Atlantskem oceanu torpedirala in potopila angleško 5000 tonsko tovorno ladjo »Ardabam«.**

V noči od 15. na 16. januar so sovražna letala bombardirala Catanio. Bilo je nekaj škode, nekaj mrtvih in ranjenih.

### Angleška poročila

**Kairo, 16. jan. s. (Reuter.)** Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikeju:

Nobene spremembe v položaju. Na vseh frontah se nadaljuje aktivnost izvidnic.

**Kairo, 16. jan. s.** Associated Press javlja, da angleške mehanizirane edinice obvladajo sedaj popolnoma pokrajino neposredno zapadno od Tobruka.

**Kairo, 16. jan. s. (Reuter).** Poveljstvo angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikeju:

V nočeh na torek in sredo so angleški bombniki napadli Bengazi. Bombardirane so bile pristaniške naprave in nastali so veliki požari okoli carinarnic. Prav tako so izbruhnili požari ob pomolih. Bombe so padale tudi med upravna poslopja in med ladje v pristanišču. Na povratku so bombardirala angleška letala letališče v Benini. Več letal je bilo zadetih in zažganih.

Angleška lovska letala vrše stalno izvidniško kontrolno službo na ozemlju med Tobrukom in Derno, vendar se dosedaj še niso zapletla v borbo s sovražnimi letali.

Fotografski posnetki, ki so bili napravljeni ob priliki izvidniških poletov nad Catanio, so pokazali, da je bil napad na tamkajšnje letališče v noči od 12. na 13. t. m. še bolj učinkovit, nego je bilo prvotno mišljeno. 30 do 40 sovražnih letal je bilo bodisi zažganih ali poškodovanih. Eden izmed hangarjev je bil popolnoma uničen, dva sta bila močno poškodovana. Več upravnih poslopij je bilo zadetih in bombe so izkopale na letališču mnogo globokih jam.

V Vzhodni Afriki so angleški bombniki v noči na sredo napadli Assab. Vse bombe so padle med cilje v skladiščih. Izbruhnil je med drugim zelo velik požar, ki ga je bilo videti 35 milj daleč. Prejšnjo noč je bila uspešno bombardirana Asmara.

Razen enega lovskega letala, ki je bilo sestreljeno v letalski bitki, so se z vseh teh poletov vrnila vsa angleška letala.

**London, 16. jan. j. (Reuter).** Informacijska služba letalskega ministrstva objavlja, da so angleška letalstva letalskega poveljstva na Bližnjem Vzhodu v noči od srede na črtek zopet bombardirala važno italijansko luko Catania na vzhodni obali Sicilije.

### Gladovna stavka generala Argentina

**Kairo, 16. jan. s. (Columbia B. S.)** Italijanski general Argentino, ki so ga Angleži pred dnevi ujeli na poti iz Bardie v Tobruk, je stopil v gladovno stavko.

### Upori v Abesiniji

**Kairo, 16. jan. n. (CBS.)** Preko Kartuma so prispele sem vesti, da se upor Abesincev širi zlasti v pokrajini Godjam. Zaradi uporov se je tam te dni mudil italijanski podkralj vojvoda Aostski. Ko se je vrnil z letalom v Adis Abebo, so odposlali v Godjam več oddelkov italijanske motorizirane vojske, da bi se ojačil italijanski položaj v deželi.

# Angleška križarka „Southampton" potopljena

## Napad angleške podmornice „Pandore" na dve italijanski vojaški tovorni ladji

**London, 16. jan. s. (Reuter)** Admiraliteta javlja, da je angleška **podmornica »Pandora« v srednjem delu Sredozemskega morja potopila dve italijanski vojaški tovorni ladji (obe po 5.000 ton), ki sta bili na poti proti severni Afriki.** Ena izmed obeh ladij je vozila velik tovor motornih vozil.

V drugem poročilu javlja admiraliteta z obžalovanjem, **da je sedaj 9.000-tonska križarka »Southampton«, ki je bila pretekli petek poškodovana v pomorski bitki v Sicilskem prelivu, popolnoma izgubljena. Na križarki je nastal požar, ki je zavzel tak obseg, da je morala posadka ladjo zapustiti. Poškodba ladje je bila takega značaja, da bi bilo nepraktično ladjo odvesti v luko in so zato angleške vojne ladje križarko »Southampton« same potopile.**

Križarka »Southampton« je imela 9.000 ton ter je bila zgrajena v letih 1934 do 1937. Štela je 700 mož posadke in razvijala brzino 32 milj na uro. Oborožena je bila z 12 šestpalčnimi topovi in 8 štiripalčnimi protiletalskimi topovi, kakor tudi 20 manjšimi topovi. Nosila je tudi šest 21-palčnih cevi za lansiranje torpedov. Na križarki so bila tri letala in en katapult za spuščanje letal. Križarka »Southampton« je predlanskim spremljala angleško kraljevsko dvojico na potovanju preko Atlantika v Kanado.

### „Illustrious" se je vrnila v oporišče

**London, 16. jan. j. (Reuter)** Angleška admiraliteta javlja, da se je letalska matična ladja »Illustrious«, ki je sodelovala v pomorski bitki v bližini Sicilije in je bila zadeta, spet vrnila v svoje mornariško oporišče.

### Tudi „Eagle" zadeta

**Rim, 16. jan. s. (Ass. Press.)** »Giornale d'Italia« poroča, da je neko italijansko letalo te dni v Sredozemskem morju s torpedom zadelo angleško matično ladjo za letala »Eagle«.

### Admiral Bernotti o angleških izgubah

**Rim, 16. januarja. AA. (Stefani)** Admiral Bernotti piše v »Messaggeru«, da je ena izmed najznačilnejših posledic pomorskih izgub, ki so jih te dni doživeli Angleži v Sredozemlju, dejstvo, da so izločene iz boja dve do tri matične ladje za letala. Ena od njih je »Illustrious« (23.000 ton), najmodernejša enota angleškega brodovja, katere težke poškodbe priznava tudi admiraliteta sama. Druga je »Eagle«, ki jo je med Tobrukom in Kreto zadel torpedo, čeprav admiraliteta o tem ničesar ne omeni. Angleške matične ladje za letala igrajo važno vlogo v Sredozemlju. S teh ladij vzlete namreč torpedna letala, ki so napadla Taranto, na sodelovanju z njimi pa sloni tudi delovanje angleškega brodovja v Sredozemlju. Po spopadu zadnjih dni je Angležem ostala v Sredozemlju samo še ena matična ladja za letala. V takšnih okoliščinah je za Anglijo znatno padla možnost za zavarovanje prehoda konvojev skozi Sicilski preliv, posebno spričo sodelovanja med italijanskim in nemškim letalstvom.

# Položaj pred Tobrukom

## „Figaro" o načrtnem razvijanju angleške ofenzive

**Clermont Ferrand, 16. jan. j. (Havas)** »Figaro« piše, da se ofenziva proti Tobruku razvija povsem enako, kakor ofenziva proti Bardii. Najprej so napadle motorizirane angleške edinice sovražne srednje postojanke z juga in jih izolirale, nato pa prodrle proti zapadu, kjer so presekale vsa prometna pota, po katerih bi Tobruh lahko še dobil ojačenja. Po tem prvem manevru je zavzelo svoje postojanke angleško topništvo. Zdaj se je že pričelo bombardiranje utrdbenih naprav. Angleško težko topništvo si je za cilje izbralo v prvi vrsti redke vodnjake, ki jih ima na razpolago italijanska obrambna posadka. To ni čuda, zakaj ta velika in važna italijanska pomorska baza ima že ves čas svojega obstoja opraviti s težkim problemom oskrbe z vodo. Navzlic neizmernim naporom italijanskih inženjerjev, navzlic vrtanju studencev v globine, ki so sicer povsem neobičajne, so bili doslej doseženi rezultati silno skromni. Zaradi tega je treba računati, da bo pomanjkanje vode ena izmed glavnih težav italijanske obrambne posadke v Tobruku.

Kakšen vojni material imajo Italijani v Tobruku na razpolago in kolikšne utegnejo biti množine tega orožja, ni mogoče zanesljivo trditi, ker je bilo mnogo tega materiala še pravočasno odpeljanega proti zapadu, z namenom, da se glavna italijanska obrambna črta organizira šele ob pričetku velike gorske planote v Cirenajki. Težave, ki jih bo morala premagati angleška ofenziva, pa so vseeno znatne in so v prvi vrsti terenskega značaja. Ozemlje, na katerem bo morala zdaj operirati angleška armada, je mnogo težavnejše od terena okrog Bardie. Dolge vrste gričevja, razporejenega v polkrogu z odprtino v južni smeri, bodo zelo ovirale operiranje motoriziranih edinic. Nadalje je treba upoštevati, da bo tudi angleško vojno brodovje v bodoče lahko manj odločilno posegalo v boj, kakor pa ob ofenzivi na Bardio. Italijanske obrambne baterije težkega topništva lahko iz Tobruka mnogo uspešneje nastopajo proti vojnemu brodovju na odprtem morju, kakor pa je bil to slučaj pred Bardio.

### Italijansko poročilo

**Rim, 16. jan. n. (Stefani)** Vrhovno poveljstvo italijanske vojske pravi v današnjem 223. službenem vojnem poročilu:

**V Cirenajki običajno delovanje topništva na fronti pri Tobruku in italijanskih brzih kolon na področju okrog Džarabuba. Skupine italijanskih bombnikov so bombardirale ceste, oskrbovalne in obrambne naprave sovražnika južnovzhodno od Tobruka.** Protiletalsko topništvo vojne mornarice je sestrelilo neko sovražno letalo, ki je bilo na izvidniškem poletu nad Tobrukom.

V vzhodni Afriki nekoliko topniškega delovanja na sudanski fronti. Naša letala so uspešno napadla oporišče v Port Sudanu. Sovražna letala so napadala Asab, a so povzročila le malo škode.

Naša podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Maria Spana je v noči od 10 na 11 januarja na Sredozemskem morju **torpedirala neko lažjo sovražno križarko. Podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Ettora Raccanellia je na**

# Boji pri Tepeleniju

## Grki poročajo, da so izvojevali nove važne krajevne uspehe

*Atene*, 16. jan. j. (AR). Dasi na albanski fronti tudi včeraj ni bilo večjih vojaških operacij, kakor v prejšnjih dneh, vendar so Grki dosegli na osrednjem frontnem sektorju pri Tepeleniju znaten uspeh. Zasedli so neke italijanske postojanke, ki so zelo važne za nadaljnji razvoj ofenzive s tega frontnega sektorja v smeri proti Beratu. Nekateri vojaški opazovalci trdijo, da je z zasedbo teh važnih italijanskih postojank prišla v nevarnost celotna italijanska obrambna organizacija pred Beratom in Valono. Po nekih vesteh izpraznjujejo Italijani tako Valono, kakor tudi Berat, po čemer bi se lahko pričakovalo, da tudi tamkaj še ne nameravajo organizirati glavne obrambne črte. Vesti o evakuiranju Valone in Berata pa se morajo sprejemati seveda z vso previdnostjo.

Na severnem frontnem odseku je včeraj skoraj ves dan močan topniški dvoboj med italijanskimi pozicijami in planino Mokri in na pričetku dolin rek Škumbe in Devolija ter med grškimi postojankami pri Linu in južno od Kamije. Razen topniškega delovanja je mogoče zabeležiti le še krajevne patruljne akcije. Veliki snežni meteži še nadalje ovirajo vsakršno napadanje pehote.

Na južnem frontnem odseku severno od Himare je grška ofenziva včeraj prav tako počivala, izvzemši manjših prask med grškimi in italijanskimi prednjimi stražami.

*Atene*, 16. januarja AA. (Atag.). Uradno poročilo št. 81 glavnega stana grške vojske pravi: V teku včerajšnjega dne je bilo več uspešnih krajevnih operacij. Ujeli smo nekaj sovražnikov in zaplenili mnogo vojnega materiala in štiri topove. Včeraj ni bilo nad Grčijo nobenega sovražnikovega letala.

### Italijansko poročilo

*Rim*, 16. jan. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske beleži v svojem današnjem 223. službenem vojnem poročilu:

Na grški fronti je bil neki napad sovražnika odbit spričo nagle reakcije naših čet.

# Važni posveti v Tokiu

## Konference vlade z generaliteto in vodilnim državnim uradništvom
## Japonci pripravljajo akcijo proti Indokini in Nizozemski Indiji

**Tokio,** 16. jan. j. (Domei.) Včeraj je bila v Tokiu važna konferenca, katere se je poleg visokega državnega uradništva udeležilo tudi veliko število najvišjih vojaških dostojanstvenikov ter večje število bivših in sedanjih ministrov. Vojni minister je imel na navzočе kratek nagovor, v katerem je orisal politični in vojaški položaj Japonske ter naloge, pred katere bo Japonska morda postavljena že v bližnji bodočnosti. V tej zvezi je naglasil, da bo Japonska zmerom z vso odločnostjo in pogumom nastopila proti vsem težavam, ki jo morda še čakajo, in je prepričana, da se ji bo skupaj z njenimi zavezniki posrečilo obvladati položaj.

Danes se je v palači predsedništva vlade glede na trenutni mednarodni položaj vršila važna konferenci med člani vlade ter vrhovnimi poveljniki vojne sile. Konferenci so prisostvovali kot sklicatelji ministrski predsednik princ Konoje, notranji minister baron Hiranuma, zunanji minister Macuoka, vojni minister general Tojo in mornariški minister admiral Oikava. Japonsko vojaško silo sta zastopala vrhovni poveljnik in šef generalnega štaba general Sugijama ter namestnik vrhovnega poveljnika japonske mornarice viceadmiral Nobutake-Condo. O konferenci doslej ni bilo izdano še nobeno službeno poročilo.

**Tokio,** 16. jan. (Ass. Press.) V zvezi z važnimi konferencami zastopnikov vlade ter vojske in mornarice je zelo značilno tudi pisanje današnjih listov. Listi predvsem obravnavajo probleme v južnem delu azijskega prostora ter se zlasti dotikajo položaja v Francoski Indokini in v Holandski Vzhodni Indiji. Nekateri zelo ostro kritizirajo sedanje razmere v teh deželah. Tako na primer poziva »Niči Šimbun«, da je dolžnost Japonske, osvoboditi zatirano prebivalstvo v Francoski Indokini, ki je zgolj predmet izžemanja kakih 30 000 Francozov. List naglaša, da bi morala biti osvoboditev domačinskega prebivalstva v Indokini osnovna poteza vse japonske politike v južni Aziji.

»Jomiuri Šimbun« posveča posebno pažnjo Holandski Vzhodni Indiji ter piše v tej zvezi, da je ta dežela gospodarsko praktično popolnoma pod oblastjo Velike Britanije in Zedinjenih držav. List pravi, da gotovo ni pretirano ako se trdi, da je Japonska danes v južnoazijskem prostoru popolnoma obkoljena od angloameriških vplivov, ki Japonski ne dovoljujejo niti najmanjšega razmaha in niti najskromnejšega uresničenja njenih gospodarskih in političnih teženj, ki jim nihče ne more odrekati popolne upravičenosti. Zaradi tega se mora Japonska končno z vso odločnostjo lotiti ureditve teh zanjo življenjsko važnih vprašanj. Ako bo Japonska nastopila pogumno in odločno, se bo našla tudi pot k zadovoljivi rešitvi.

### Pošteni Zedinjenim državam

**Tokio,** 16. jan. s. (CBS.) Vsi današnji japonski listi prinašajo članke v katerih dolže Zedinjene države, da pripravljajo neko akcijo na Daljnjem vzhodu. List »Hoči« pravi, da stoji za siamsko-indokitajskim konfliktom Anglija, za Anglijo pa Zedinjene države.

Očividno inspirirani članki japonskih listov so tem bolj značilni, ker so izšli tik po važnih konferencah, ki sta jih imela te dni ministrski predsednik Konoje in vojni minister Tojo z vodilnimi japonskimi osebnostmi. Ni izključeno, da se za takim pisanjem japonskih listov skrivajo priprave za novo akcijo proti Francoski Indokini ali tudi proti Holandski Vzhodni Indiji.

### Japonska letališča na Paracelsovem otočju

**Šanghaj,** 16. jan. s. (Tass.) Tukajšnji listi poročajo iz Hongkonga, da so Japonci na Paracelsovem otočju pri Hainanu zgradili več letališč, ki razpolagajo tudi s podzemskimi hangarji. Japonci so na nova letališča prepeljali več nego 50 letal, tudi hidroplanov.

### Nov vojaški poveljnik v Indokini

**New York,** 16. januarja. AA. (Tass) Dopisnik agencije »Associated Press« poroča iz Kanoja, da je bil poveljnik čet v Indokini, general Martin, pozvan, naj se vrne na Francosko. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Mordant, ki je že prispel v Saigon.

# Anglija nujno potrebuje finančno pomoč Amerike

## Ameriški finančni minister Morgenthau za nujno finančno pomoč Veliki Britaniji

*Washington,* 16. jan. j. (Ass. Press). V svojem sinočnjem ekspozeju pred zunanjepolitičnim odborom reprezentančne zbornice je podal finančni minister Morgenthau obširen pregled finančnega stanja Velike Britanije ter s tem utemeljil potrebo, da reprezentančna zbornica z odobritvijo Rooseveltovega zakonskega osnutka o ameriški pomoči Veliki Britaniji nudi Veliki Britaniji možnost, da bi lahko ne glede na nezadostna finančna sredstva dobivala vse orožje in vojni material, ki ga potrebuje. Morgenthau je naglasil, da finančni položaj Velike Britanije zaradi ogromnih izdatkov, ki jih nalaga vojna, nikakor ni rožnat in je danes Velika Britanija dejansko nezmožna preskrbeti si potrebna dolarska sredstva, da bi mogla še nadalje v gotovini plačevati ameriške dobave. Prečital je med drugim zaupno poročilo angleške vlade, iz katerega je razvidno, da bo imela Velika Britanija v sedanjih okoliščinah konec letošnjega leta približno 1.464 milijonov dolarjev primanjkljaja samo v plačevanju tekočih nujnejših nabavk v Zedinjenih državah. Verjetno pa je, da bo ta vsota še bolj narasla. Nato je Morgenthau sporočil, da ima Velika Britanija za naslednjih 12 mesecev naročenega v Zedinjenih državah raznega vojnega meteriala za nad tri milijarde dolarjev, dočim je imela 1. januarja za odplačila teh naročil, ki so deloma že oddana, deloma pa še čakajo finančne rešitve, na razpolago samo 1.775 milijonov dolarjev. To nesorazmerje dovolj jasno kaže, da Velika Britanija svojim vojaškim nalogam ne bo mogla biti kos, ako se ne najde primeren finančni dogovor z Zedinjenimi državami.

Na vprašanje, čemu je potreben nov zakon o odstopitvi odnosno o posoditvi ameriškega orožja Veliki Britaniji, je Morgenthau odgovoril: »Velika Britanija potrebuje zelo mnogo našega vojnega materiala. Zedinjene države so danes pač edina dežela, na katero se lahko obrne v svojih potrebah. Velika Britanija pa nima nikakih dolarskih deviz, s katerimi bi nam ta material lahko plačala. Zaradi tega je treba, da sprejmemo predloženi zakon, ker ji edino na ta način prožimo možnost, pribaviti si tudi brez dolarskih deviz vojni material.«

*Washington,* 16. jan. (CBS) Na današnji seji zunanjepolitičnega odbora reprezentančne zbornice, ki je nadaljeval debato o Rooseveltovem zakonskem načrtu za pomoč Veliki Britaniji in drugim demokratskim državam, je govoril tudi vojni minister Stimson. Tudi on se je odločno zavzel za to, da se zakonski načrt takoj in v celoti odobri. Stimson ga je označil za najboljšo in najenostavnejšo pot do ohranitve popolne neodvisnosti Zedinjenih držav. Stimson je v svojem govoru poudaril, da je položaj, pred katerim so se Zedinjene države sedaj znašle, mnogo kritičnejši, kakor je bil l. 1917.

### Campbell — poslanik v Washingtonu

**London,** 16. jan. j. (Reuter.) S kraljevim ukazom je bil imenovan za dodatnega poslanika angleške vlade v Washingtonu sir Gerald Campbell, doslej britanski visoki komisar v Kanadi. Novi poslanik bo vodil posle angleškega poslaništva v Washingtonu vse dotlej, dokler ne dospe tjakaj veleposlanik lord Halifax.

V angleških diplomatskih krogih smatrajo, da pomeni imenovanje poslanika Geralda Campbella v Washingtonu željo Velike Britanije, da se izredno važno poslaništvo v Washingtonu izpopolni z osebami, ki bodo umele baš zdaj, ko se tamkaj odloča o vprašanju ameriške pomoči Veliki Britaniji, pravilno zastopati angleške interese. Že samo imenovanje bivšega zunanjega ministra lorda Halifaxa je dalo angleškemu poslaništvu v Washingtonu prvenstveni značaj med vsemi angleškimi diplomatskimi zastopniki. To poslaništvo je bilo sedaj izpopolnjeno še z novim članom, ki uživa v Zedinjenih državah velik ugled in popularnost.

Sir Gerald Campbell je bil prav za prav že po smrti prejšnjega poslanika lorda Lothiana določen za poslaniško mesto v Washingtonu, toda posebne prilike so zahtevale nato imenovanje lorda Halifaxa. Z zadovoljstvom zdaj ugotavljajo v Londonu, da bo sir Gerald Campbell kot ena izmed najbolj sposobnih osebnosti britanske diplomacije vendarle prišel na to važno mesto v Washingtonu, kjer bo njegovo delo nedvomno v polni meri služilo vzajemnim interesom obeh držav. Novega poslanika odlikujejo bogate izkušnje, ki si jih je pridobil v svojem dolgoletnem službovanju v Severni Ameriki. L. 1920 je bil Campbell imenovan za angleškega konzula v Filadelfiji, nato je postal generalni konzul v San Franciscu in kasneje v New Yorku, dokler ni bil imenovan za visokega komisarja v Kanadi, odkoder se zdaj spet vrača v Zedinjene države.

### Zaslišanje Willkiea

**Washington,** 16. jan. s. (CBS.) V zvezi z Rooseveltovim zakonskim predlogom glede posoditve vojnega materiala Angliji je zunanjepolitični odbor reprezentančne zbornice za prihodnje dni povabil na zaslišanje tudi Wendella Willkiea, bivšega veleposlanika v Londonu Kennedyja in socialističnega voditelja Thomasa. Vsi trije so pristali, da bodo podali svoje izjave pred odborom.

### Willkie odpotuje v sredo v London

**New York,** 16. jan. s. (Columbia BS. Wendell Willkie je sporočil danes, da odpotuje že prihodnjo sredo s prekooceanskim letalom Clipper na svoj napovedani obisk v London. Spremljala ga bosta dva prijatelja, ki ju je Willkie sam povabil na pot. Willkie je tudi dejal, da je mornariški minister Knox njemu in njegovima spremljevalcema odobril prednost za zasedbo mest na letalu Clipper. V Londonu bo Willkie ostal 14 dni.

Wendell Willkie je izjavil danes novinarjem, da bo njegov obisk v Angliji imel trojni namen. Predvsem se bo sestal s člani angleške vlade. Nato bo posetil angleška industrijska podjetja in skušal dobiti informacije o angleški produkciji. Končno bo stopil v stik z narodom ter bo poskusil proučiti socialne in gospodarske posledice vojne v Angliji.

### Mehika odločno na strani USA

**New York,** 16. jan. j. (Ass. Press.) V ameriških diplomatskih in političnih krogih je vzbudila silno pozornost zunanjepolitična snočnja izjava mehiškega zunanjega ministra Padille, da bi Mehika smatrala vsak zunanji napad na katerokoli ameriško državo kot napad na svoje lastno narodno ozemlje. Mehika smatra, da kontinentalne solidarnosti vseh držav obeh Amerik vobče ni mogoče drugače tolmačiti kakor na navedeni način.

V ameriških diplomatskih in političnih krogih naglašajo, da je ta izjava mehiškega zunanjega ministra Padille najbolj formalna in najbolj odločna, kar jih je vlada predsednika Manuela Aville podala v vsem času, odkar je na oblasti.

# London—Wilhelmshaven

## V noči na četrtek so bombardirali Nemci London in industrijska ozemlja v osrednji Angliji, angleški bombniki pa nemška pomorska oporišča

**London,** 16. jan. j. (Ass. Press). Nemško letalstvo je bilo v minuli noči spet izredno aktivno v svojih bombnih napadih na angleško otočje. Poglavitni cilji napadov, ki so se pričeli že ob mraku, so bili London ter industrijska središča v osrednji Angliji. Razen tega so nemška letala bombardirala tudi posamezne daleč vsak sebi ležeče objekte v bližini Dovera na obali Rokavskega preliva na vzhodni angleški obali.

London je imel ponoči večkrat letalski alarm. Ob prvem napadu v večernih urah so nemška letala vrgla na razne mestne okraje spet več sto zažigalnih bomb. Izbruhnilo je mnogo požarov, toda aktivno in prostovoljno gasilstvo, ki ima zdaj že dokaj vaje, je dobro opravilo svojo nalogo ter večino požarov še pred polnočjo spravilo pod kontrolo. Druga skupina nemških bombnikov, ki je napadla London po polnoči, je razen zažigalnih bomb sipala na mesto tudi rušilne bombe, ki so porušile in poškodovale več stanovanjskih zgradb ter nekaj večjih trgovskih poslopij. Drugi napad je bil znatno krajši od prvega, ki je trajal nad dve uri.

V osrednji Angliji so nemška letala bombardirala industrijska ozemlja, povzročila pa so le malenkostno škodo na industrijskih objektih. Le v nekem mestu je bila na industrijskih, kakor tudi na stanovanjskih in javnih zgradbah povzročena večja škoda. Število človeških žrtev je bilo tako v Londonu, kakor tudi v osrednji Angliji in na poprej omenjenih posameznih objektih v drugih delih Anglije prilično majhno.

**London,** 16. jan. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem nocojšnjem komunikeju, da je bila sovražna letalska aktivnost nad Anglijo tekom današnjega dne zelo majhna. Bombe so bile vržene na dve točki v vzhodnem Kentu. Škoda ni bila povzročena in tudi človeških žrtev ni bilo.

### Nemško službeno vojno poročilo

**Berlin,** 16. jan. n. (DNB) V svojem današnjem službenem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske:

Letalske sile so včeraj o priliki svojih izvidniških poletov bombardirale neko vojaško taborišče in še neki nadaljnji objekt v južnovzhodni Angliji. V noči na 16. januar so skupine bojnih letal kljub neugodnim vremenskim prilikam v valovih napadle važne vojaške objekte v nekem srednjeangleškem mestu in v manjšem obsegu tudi London. V Doveru je bila ponovno zadeta železniška postaja. Nadalje so bile minirane angleške luke.

Sovražna letala so v pretekli noči napadla več krajev v severni Nemčiji ter odvrgle nanje zažigalne in eksplozivne bombe. V Wilhelmshavenu je pričelo goreti več stanovanjskih hiš. Spričo učinkovite intervencije varnostne in pomožne službe ter ljudske samopomoči pa je bilo mogoče preprečiti, da bi se požari razširili. Tudi v pristanišču je nekaj bomb povzročilo požare, ni pa nastala nikaka omembe vrednejša škoda. V Wilhelmshavenu je bilo 20 ljudi ubitih in 35 ranjenih.

**Berlin,** 16. jan. n. (DNB.) Danes popoldne je bilo službeno objavljeno, da je skupina nemških strmoglavcev napadla na Severnem morju angleški konvoj. Tri ladje so bile zadete. Neka 4000-tonska ladja je bila potopljena, ostali dve sta bili hudo poškodovani.

### Podvigi angleškega letalstva

**London,** 16. jan. j. (Reuter) Angleško letalstvo je v minuli noči izvršilo zelo uspešne in krajevno zelo razsežne sovražne napadalne polete nad Nemčijo in deželе, ki so jih zasedle nemške čete. Poglavitni cilj angleških bombnikov je bilo nemško pomorsko oporišče Wilhelmshaven. Poročilo letalskega ministrstva naglaša, da so angleška letala vso noč napadala vojaške objekte v Wilhelmshavenu ter povzročila na vsem tem področju zelo razsežne požare. Razen Wilhelmshavena, kjer je bilo povzročeno zelo veliko razdejanje, so skupine angleških bombnkov v pretekli noči bombardirale tudi luko v Brestu, ter doke v Emdenu, Bremerhavenu, Rotterdamu in Vlissingenu. Poleg tega so angleška letala uspešno bombardirala tudi letališča ter druge vojaško važne cilje v severozapadni Nemčiji in Holandski. Eno letalo se s teh poletov ni vrnilo.

# Pripravljenost Turčije

## Turčija bi vojaško intervenirala, čim bi nemške čete vkorakale v Bolgarijo

**Vichy, 16. jan. s. (Columbia B. S.)** Po francoskih informacijah iz Ankare je Turčija odločena v vsakem primeru vojaško intervenirati, če bi nemška vojska vkorakala v Bolgarijo. Turčija se po teh informacijah ne bo ozirala niti na stališče Rusije glede tega vprašanja. Že sedaj ima Turčija v evropskem delu države milijon vojakov, pripravljena pa je, da vsak trenutek pošlje tja še pol milijona.

Za danes je napovedan sestanek med turškim ministrskim predsednikom Saidamom in ruskim odpravnikom poslov Bogomolovom. Smatrajo, da je sestanek v zvezi s položajem na Balkanu.

**Ankara, 16 jan. s. (Reuter) List »Džumhuriet« se zopet bavi z možnostjo prihoda nemških čet v Bolgarijo in pravi, da bi se tudi v primeru, če bi bolgarska vlada na en ali drug način prostovoljno pristala na prehod nemških čet preko bolgarskega ozemlja, Bolgarija kljub temu zapletla v vojni vrtinec ter bi v takem primeru nastalo novo bojišče. List izraža mnenja, da bi bilo napačno misliti, da bi v takem primeru Rusija smatrala da z dogodki ni prizadeta in da bi ostala nevtralna.**

### Promet na madžarskih progah za 3 dni ustavljen

**Budimpešta, 16 jan. s. (Columbia B. S.)** Direkcija madžarskih državnih železnic je danes objavila da bo od jutri ob 8. zjutraj dalje za tri dni ukinjen ves osebni promet na madžarskih železnicah. Vozili bodo samo mednarodni in motorni vlaki. Uradno poročilo navaja neugodno vreme kot razlog tega ukrepa.

### Tudi grški poveljnik na ankarski konferenci

**Sofija, 16 jan. o. List poročajo da se bo tudi grški vrhovni poveljnik udeležil angleško-turških vojaških razgovorov v Ankari. Sofijski »Dnevnik« presoja položaj ugodno in pravi, da želi Rusija da bi ostala južnovzhodna Evropa izven vojne.**

# Okrog Rumunije...

**Berlin,** 16 jan. p. Že več dni se je v tukajšnjih krogih pričakovalo da bo prišlo do izmeniave misli med vodilnimi nemškimi ter odgovornimi rumunskimi državniki. Ko je bila izrecno demantirana vest o odhodu generala Antonesca v Nemčijo, se je pričakovalo da bo prišel vodja rumunskih legionarjev in podpredsednik rumunske vlade Horia Sima. To se je smatralo za tem bolj verjetno, ker že nekaj časa krožijo v poučenih krogih vesti o vedno večjih nesoglasjih med generalom Antonescom in Horio Simo zaradi ukrepov proti legionarjem in njihovemu početju.

Danes pa se je v Berlinu zvedelo iz zanesljivega vira, da se je včeraj general Antonescu zares sestal nekje v bavarskih Alpah z vodilnimi nemškimi državniki. O čem so razpravljali še ni zanesljivo znano. Značilno pa je, da so se v zvezi s temi razgovori razširile vesti o velikih nemirih in notranjepolitičnih težavah v Rumuniji. Trdi se, da so te nemire izzvali agenti Nemčiji sovražne propagande. Poleg tega zbuja zaskrbljenost z vsakim dnem naraščajoča napetost med Rumunijo in Madžarsko. Legionarji vedno bolj odkrito podpirajo rumunske revizioniste in na ta način rujejo proti režimu generala Antonesca, kar na drugi strani izziva vedno ostrejšo reakcijo pri Madžarih. Nemčija se čuti zaradi tega prisiljeno, da posreduje v tem sporu in za vsako ceno doseže pomirjenje in vzpostavitev znosnih odnošajev med obema nemškima zaveznicama.

Obstoja pa še eno vprašanje, kateremu pripisujejo v Berlinu veliko važnost. Gre namreč za zasedbo resora rumunskega zunanjega ministrstva. V tej zvezi se omenjata kot najresnejša kandidata, ki bi bila tudi Berlinu po volji, vodja legionarskega tiska Cosinovici in sedanji rumunski poslanik v Berlinu Grecianu. Oba sta vodilna člana legionarskega pokreta. General Antonescu pa z imenovanjem novega zunanjega ministra še vedno okleva in ima očitno neke druge kandidate, ki pa niso po volji legionarjem.

### Zbližanje Madžarske in Bolgarije

**Budimpešta,** 16. jan. p. Iz pisanja madžarskega tiska se vidi, da so postali v zadnjem času odnošaji med Madžarsko in Bolgarijo zelo prisrčni. Te dni so bila končana pogajanja za sklenitev dogovora o kulturnem sodelovanju. Pogodba bo ratificirana v Sofiji o priliki skorajšnjega obiska madžarskega prosvetnega ministra Homana.

### Dve novi bolgarski izjavi

**Sofija,** 16. jan. p. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih je izzval veliko pozornost govor, ki ga je imel vojni minister general Daskalov o priliki prevedbe gojencev vojne akademije v oficirski čin. V svojem govoru je dejal, da se nahaja Bolgarija pred zelo pomembnimi dogodki in da bo sodelovala pri izgraditvi novega reda na svetu. Vi odhajate v svoje vojaške edinice v nenavadno resnih časih, ko se oba vojujoča se tabora pripravljata na odločilni spopad, v času ko morajo voditi naši državniki naš državni čolniček spretno k rešilni obali.

Prav tako obširno komentirajo v vseh krogih govor notranjega ministra Gabrovskega, ki je govoril o odnošajih Bolgarije do Turčije. Izjavil je, da mora biti Bolgarija budno na straži spričo vse večjega kopičenja turškega vojaštva na bolgarski meji. Dejstvo, da se nahaja ogromna turška vojska na meji Bolgarije, nujno narekuje Bolgariji skrajno previdnost. Bolgarija mora storiti sedaj vse, da se zavaruje pred slehernim presenečenjem. Mi ne bomo nikogar napadli, ne vemo pa, če ne bo kdo drugi napadel nas.

### Trgovinske pogodbe Turčije

**Carigrad,** 16. jan. n. (Stefani) Turška vlada je sklenila podaljšati dosedanjo turško-francosko trgovinsko pogodbo za leto dni. Pogodba bi bila drugače s prihodnjim mescem potekla. Te dni se prično tudi pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Turčijo in Švedsko.

# Cilji nove francoske revolucije

*Pariz,* 16. januarja. AA. (DNB). Pariško časopisje prinaša izjavo, ki jo je dal državni poglavar maršal Petain dopisniku »New York Times« v Vichyju. Maršal Petain je med drugim dejal, da je cilj nove francoske revolucije, da prekine s preteklostjo in uvede kolektivno disciplino, poveča proizvajalsko silo naroda, preporodi francoske družine in spet zbudi v Francozih domoljubje. Ta nova revolucija — je dejal maršal Petain — se zdaj šele napoveduje. Razvija se po malem, dosegla pa bo svoj cilj šele tedaj, ko bo prinesla pravo skladnost v socialne odnošaje in ko bo vzpostavila varnost in dostojanstvo kmečkega in delavskega stanu.

V nadaljnjih svojih izvajanjih je državni poglavar dejal, da sedanja vojna nujno prinaša tudi potrebo po preureditvi evropske celine. Francija se skuša pridružiti delu za to preureditev celine v upanju, da bo to prineslo Evropi in ostalemu svetu trajen mir. V svoji izjavi je maršal zlasti opozoril na težave, ki so nastale zaradi angleške blokade.

# Nemčija in Francija

**Curih,** 16. jan. o. Kakor poročajo iz Vichyja, spremljajo z največjo napetostjo razvoj političnega položaja v zvezi s francosko-nemškimi pogajanji. Pričakujejo, da bo nemški poslanik Abetz v najkrajšem času ponovno prišel v Vichy ter prinesel s seboj Hitlerjev odgovor na osebno Petainovo poslanico, ki mu jo je pred kratkim izročil admiral Darlan. Čeprav so nemško-francoska pogajanja šele v teku, ne izključujejo, da bo prišlo tudi do izmenjave misli med Francijo in Italijo.

### Ruski poslanik v Vichyju

**Vichy,** 16. jan. (CBS.) Te dni je prispel v Vichy novi odpravnik poslov ruskega poslaništva pri francoski vladi Bogomolov. Danes je imel prvi daljši razgovor z zunanjim ministrom Flandinom.

### „Mendosa" skuša prodreti skozi blokado

**Montevideo,** 16. jan. s. (CBS) Francoski trgovinski parnik »Mendosa« je sedaj že četrtič poskusil prodreti skozi angleško blokado proti Franciji. Ladja se sedaj v urugvajskih vodah polagoma pomika proti severu, tik izven teritorialnih voda pa ji sledi angleška pomožna križarka »Asturia«, ki ji hoče očitno preprečiti prehod preko Atlantika.

### Plaz zasul 5 vojakov

**Turin, 16. januarja. AA. (Stefani) V Alpah blizu Ventimiglie je plaz zasul pet italijanskih vojakov alpinov. Doslej jih še niso našli.**

### Seja sveta za zunanjo trgovino

**Beograd,** 16. jan. p. Pri direkciji za zunanjo trgovino se je sestal danes svet za zunanjo trgovino. Navzoči so bili vsi člani. Med drugim so razpravljali o osnovanju uvoznih zajednic. Določen je bil načrt za razdelitev rud ter za izvoz v dobi prvih štirih mescev tega leta. Podano je bilo tudi poročilo o rezultatu pogajanj z Nemčijo. Z zadovoljstvom je bilo sprejeto k znanju, da je Nemčija pristala na povišanje cen za naše izvozne, zlasti kmetijske proizvode. Končno je bilo sklenjeno, da se skliče v dneh 7. in 8. februarja v Beograd veliko zborovanje vseh gospodarskih ustanov, ki bodo skupno s svetom za zunanjo trgovino proučile gospodarski položaj naše države.

### Zadušnica za dr. Koroščem v Beogradu

**Beograd,** 16. jan. p. V katoliški cerkvi je bila danes ob 30dnevnici smrti dr. Korošca slovesna zadušnica, ki jo je opravil beograjski nadškof dr. Ujčič ob številni asistenci duhovščine. Zadušnici so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Ciril Danda, člani vlade z ministrskim predsednikom Cvetkovićem in podpredsednikom vlade dr. Mačkom na čelu, politični somišljeniki in osebni prijatelji pokojnika. V cerkvi je bil postavljen katafalk, vhod v cerkev in vsa notranjost pa sta bila zavita v črnino.

### Naši hokejisti v Rumuniji

**Jugoslavija : Rumunija 0 : 0**

**Bukarešta,** 16. jan. r. (Rador). Sinoči je bila tukaj odigrana hokejska tekma med reprezentanco Jugoslavije in reprezentanco Rumunije. Tekma se je končala z rezultatom 0:0 (?). Najboljši igralci so bili Rihar, Žitnik, Gregorič, Pavletič in Aljančič. (Zaradi slabe telefonske zveze ne moremo jamčiti za točnost rezultata. Op. ur.)

### Nemško posredovanje v grški vojni?

**Curih,** 16. jan. o. List »Die Tat« poroča iz Berlina, da je Nemčija pripravljena posredovati v grško-italijanski vojni. Grška vlada ve za namene Nemčije in jih ne odklanja. Dopisnik omenjenega lista poroča iz Berlina, da je to vest prejel iz zanesljivega vira.

### Popis vseh Židov na Nizozemskem

**Haag,** 16. jan. n. (Stefani) Nemški državni komisar na Nizozemskem je s posebnim dekretom odredil registracijo vseh nizozemskih Židov. Rešitev židovskega problema na Nizozemskem bo zelo težavna, ker je povezanost Židov z ostalim prebivalstvom na Nizozemskem zelo tesna.

### Vremenska napoved

**Zemunska:** Toplo, povečini oblačno. Ponekod nekaj dežja ali snega.

# Naši kraji in ljudje

## Izseljencem-povratnikom iz Francije in Luksemburga

### bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu izplačeval predujme

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, odsek za zaščito izseljencev, je izdalo naslednji razpis o predujmih iz fonda za pomoč rentnikom, ki ne prejemajo rent iz inozemstva:

Ker zaradi vojne delavske rente naših izseljencev iz Francije in iz Luksemburga še vedno ne prihajajo koristnikom v Jugoslavijo, bo na iniciativo ministrstva socialne politike na številne prošnje in pritožbe naših izseljenskih povratnikov iz teh držav in njihovih družin, ki so zašle zaradi izostanka teh rent v zelo težak položaj, Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu za ves čas, dokler se to vprašanje ne uredi, izplačeval predujme na delavske rente in pokojnine iz fonda za pomoč delavcem, ki ne prejemajo rent iz inozemstva.

Zaradi tega naj se prijavijo takoj vsi koristniki delavskih rent in pokojnin iz Francije in Luksemburga Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Vsaka taka oseba mora vložiti prošnjo, iz katere naj bo razvidno, na osnovi česa prejema rento ali pokojnino (zaradi nezgode pri delu, onemoglosti ali starosti, odnosno v kolikor uživajo take rente ali pokojnine člani družin, dali zaradi smrti izseljenca, zaradi nezgode ali česa drugega). K prošnji je treba priložiti: zadnjo odločbo zavoda ali ustanove, ki je priznala rento ali pokojnino; zadnji kupon o poštnem nakazilu, odnosno obvestitev Narodne banke o zadnjem nakazilu denarja; potrdilo občine ali župnega urada, da živi koristnik rente in eventuelno njegovi otroci izpod 16. leta; potrdilo občine ali župnega urada, da se vdova, ako ona prejema rento ali penzijo, ni ponovno poročila; izjavo, izdano in podpisano po dveh pričah, da se bodo izplačane akontacije vrnile, čim bo pristojen zavod ali ustanova v inozemstvu zopet nakazala zaostalo rento odnosno pokojnino.

Prošenj in prilog ni treba kolkovati, nasloviti pa se morajo na Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Ob tej priliki ministrstvo sporoča, da je s sporazumom o plačilnem prometu po kliringu med Holandijo in Jugoslavijo in enakim sporazumom med Belgijo in Jugoslavijo omogočen transfer delavskih rent in pokojnin iz teh držav. Koristniki takih rent, ki se nahajajo v Jugoslaviji, naj dostavljajo temu ministrstvu ob roku izplačila rente (mesečno, tromesečno, polletno ali letno) potrdilo občinskih ali župnih uradov, da še žive. K temu naj še priložе točen naslov ustanove, katera jim izplačuje rento, kakor tudi znesek rente in kdaj so ta znesek zadnjikrat prejeli. Ministrstvo bo te podatke poslalo našim predstavništvom v Holandijo in Belgijo, ki bodo nakazovala rente naravnost rentnikom v Jugoslavijo.

## Mariborska tekstilna industrija v novi stiski

### Odpusti delavcev in delavk v tvornici, ki je doslej obratovala v neskrčenem obsegu

*Maribor*, 16. januarja

Z napovedmi, ki so se nanašale na turški in sovjetski bombaž, se je zdelo, da bo vsaj za nekoliko časa odstranjena nevarnost, ki preti naši tekstilni industriji in našemu tekstilnemu delavstvu. Toda bombaža in surovin ni v želenem in potrebnem obsegu. Stiska naše tekstilne industrije, ki je morala v novih prilikah omejevati obratovanje ter odpuščati delavstvo, ki pa uživa v nekaterih obratih, n. pr. pri tvrdki Doctor in drug velikodušno priznanje plačanega dopusta, ne popušča, ampak se celo stopnjuje. Viden dokaz za to trditev je okolnost, da je bilo pri tvrdki »Predionica i tkaonica d. d.« odpuščenih več delavcev in da so sledile odpovedi celo pri »Mariborski tekstilni tvornici«, ki je predstavljala redko izjemo, kjer se je posrečilo navzlic pomanjkanju surovin in drugim tegobam našega časa ohraniti obratovanje v neskrčenem in skoraj popolnoma normalnem obsegu.

Sedaj pa je zajela skrb za vsakdanji kruh tudi delavstvo omenjene tvornice. 66 delavcev in delavk, ki so bili zaposleni v tvorniški predilnici, je prejelo odpoved. Bati se je, da bodo sledile sredi zime nove odpovedi, ki bi ne bile brez posledic za splošno gospodarsko stanje Maribora. Potrebno je, da se pravočasno prepreči zlo naraščajoče brezposelnosti v vrstah tekstilnega delavstva in v tekstilni stroki vobče.

## Vrnite nam najpotrebnejše vlake!

### Poslovni krogi in dijaštvo so najbolj prizadeti

*Poljčane*, 15. januarja

Na glavni progi Poljčane-Maribor in obratno je bilo z današnjim dnem ukinjenih več vlakov, kar bodo občutili zlasti poslovni krogi in sploh vsi, ki so imeli z Mariborom, našo drugo slovensko prestolnico, gospodarske in kulturne stike. Pred kratkim je bil ukinjen iz Maribora zelo ugoden večerni vlak ob 23.30, sedaj pa je bil ukinjen še edini večerni vlak z odhodom iz Maribora ob 20.58, kar je za naše razmere zelo neugodno.

Najbolj pa je zaradi ukinjenja vlakov prizadeto tukajšnje dijaštvo predvsem ono, ki ima popoldanski pouk. Precejšnje število dijakov od Poljčan pa do Maribora mora zaradi odredbe ukinjenja sedaj po 4 ure prezebati po mestnih ulicah ali kjerkoli drugod. Peljati se morajo namreč v šolo namesto prej ob 11. sedaj po novem že ob pol 9. V Maribor prispejo okrog četrt na 10. Ker se pouk prične šele ob pol 14. so tako izpostavljeni ti dijaki cele štiri ure prezebanju in pohajkovanju. Čakalnice na kolodvoru so za čakanje neprimerne in tudi čas, ki ga dijaki tam prebijejo, ni pripraven za učenje. Štiri ure gredo tako v vsakem oziru v zgubo. Kdaj naj se tak dijak, ki se pripelje iz šole z vlakom že v temi domov, pripravlja na pouk in napiše naloge. Ker zaradi nastalih razmer ni verjetno, da bi se ukinjeni vlaki spet v najkrajšem času uvedli, prosijo prizadeti starši ravnateljstva šol, naj ugodijo tem dijakom, da bodo imeli pouk dopoldne, če pa to res ni mogoče tako hitro urediti, pa naj jim nudijo v nasprotnem primeru v zavodu toplo zakurjeno sobo, kjer bodo dijaki lahko izdelovali naloge in se sicer pripravljali za pouk. Zgodi se tudi često, da dijak vlak zamudi, ako ne gre pravočasno iz šole. V tem primeru bi moral zdaj celo noč ostati v Mariboru, ker je to zadnji vlak, ki ga odpelje domov. Dalje ne razumemo, čemu je bil ukinjen tudi dijaški vlak, ki je vozil iz Maribora doslej ob 13. uri, ker mora prazna garnitura itak nazaj, da odpelje drugi dan dijake v šolo. Tudi ni prav da dijaški vlak, ki odhaja zjutraj iz Poljčan, ni nič kurjen. Dijaki, ki že itak pridejo vsi premraženi, morajo med potjo celo uro prezebati.

Prepričani smo, da bi se dalo z nekaj dobre volje in z nekaj ljubezni do naše mladine, ki nam je vse bolj na jeziku, kot pri srcu, te nedostatke odstraniti.

**Maribor**, 16. januarja

Opoldanski brzi vlak je radi ukinitve brzovlaka Ljubljana—Zagreb brez zveze proti Zagrebu. Potniki se bodo morali na Zidanem mostu poslužiti novo uvedenega potniškega vlaka, ki odhaja z Zidanega mosta ob 15.47 s prihodom v Zagreb ob 17.47. Ker je opoldanski brzi vlak ukinjen tudi v obratni smeri Zagreb—Ljubljana, bodo morali potniki vporabljati potniški vlak z odhodom iz Zagreba ob 12.50 in prihodom v Maribor ob 17.15. Ta osebni vlak nima zveze na brzovlak Ljubljana—Maribor, ki odhaja z Zidanega mosta 15 minut pred prihodom potniškega vlaka iz Zagreba. Največji udarec za prebivalce severne Slovenije pa predstavlja ukinitev dosedanjega dopoldanskega vlaka Ljubljana—Maribor, ne le, ker je s tem onemogočeno enodnevno potovanje z Gorenjske in Dolenjske v štajerske kraje, temveč predvsem zaradi tega, ker je z ukinitvijo tega vlaka onemogočena zveza iz Beograda v severno Slovenijo. Potniki, ki prihajajo iz Beograda z brzovlakom na Zidani most ob 8.12, bodo morali zaradi opustitve omenjenega dopoldanskega potniškega vlaka Ljubljana—Maribor čakati na Zidanem mostu do 14.25. Tudi pošta iz Beograda bo zaradi tega prišla šele tretji dan v kraje severne Slovenije. Z ozirom na gospodarsko važnost Maribora in Celja pričakujejo vsi zainteresirani gospodarski krogi, da bo železniška uprava to izredno škodljivo stanje popravila bodisi z zopetno uvedbo dopoldanskega osebnega vlaka Ljubljana—Maribor, ali pa vsaj z uvedbo novega lokalnega vlaka Zidani most—Maribor, ki bi prevzel na Zidanem mostu pošto in direktne vagone Beograd—Maribor.

**Ljutomer**, 15. januarja

15. januarja je prenehal voziti ob 11. uri iz Ljutomera v Mursko Soboto potrebni vlak, s katerim so se vozili dijaki k popoldanskemu pouku v gimnazijo v Soboto. Decembra meseca je železniška direkcija uvidela potrebo tega vlaka in ga dala po prvi ukinitvi nazaj. Zdaj je pa zopet ukinjen. Čez 50 dijakov in njih starši so ponovno postavljeni pred težkoče, za katere ne vedo, kako bi jih premostili. Že sedanje izdatke težko zmagujejo, kaj naj storijo sedaj? Vsi prizadeti ponovno prosijo za uvedbo šolskega vlaka ki bi jih pravočasno pripeljal k popoldanskemu pouku v Mursko Soboto. Popoldanski pouk ima vsa nižja gimnazija (8 razredov) in se začenja ob pol 14. uri. Uvedba tega vlaka, za katerega bi bilo treba kuriti samo v eno smer, pač ne bi obremenjevala železniške direkcije. Vrnila bi se garnitura lahko s popoldanskim rednim vlakom. — Prizadeti.

## Ob 80 letnici Frana Severja

**Ljubljana**, 16. januarja.

80letnico rojstva je praznoval nedavno g. Franjo Sever. Rodil se je v Ljubljani kot sin posestnika v Ljutomeru. L. 1893 se je poročil s hčerko polnemške rodbine

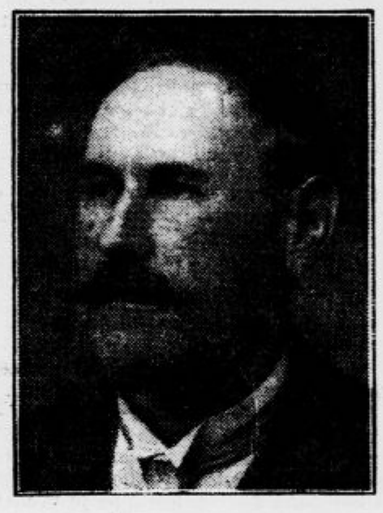

Thurmannove. Zaradi svoje narodne zavednosti in kot član vseh naprednih narodnih društev, je bil trn v peti neslovenskemu delu ženine rodbine in vsem takratnim oblastnikom.

Slavljenec je najprej služboval kot notarski uradnik v Šoštanju in Ormožu, nato kot vodja odvetniške pisarne dr. Rosine in dr. Grosmana. Pozneje je bil zastopnik pivovarne Laško, dokler ni po smrti svoje žene dokupil njeno domačijo z gostilno in posestvom. Ker sam ni mogel upravljati obsežnega gospodarstva, se je poročil drugič. Narodilo se mu je devet otrok, 5 iz prvega in 4 iz drugega zakona. Bil je dobrosrčen oče, veder družabnik, pevec in lovec. Med ustanovniki Murskega Sokola čitamo tudi njegovo ime. Med svetovno vojno je zaradi narodnostnih nasprotstev prišel ob svoje veleposestvo, a kljub temu ni klonil. Kot poslovodja na opekarni v Kijučarovcih in pozneje kot najemnik gostilne »Ledenica« v Gor. Radgoni je še naprej živel za svojo družino in za narodno stvar. Bil je prvi starosta gornjeradgonskega Sokola in še prej upravitelj bolnišnice v takrat še ne zasedeni Radgoni. Kot navdušen narodnjak je sodeloval v svojimi rojaki tudi pri koroškem plebiscitu. Že 70 let star je vodil tajništvo Gremija trgovcev v Ljutomeru. V njegovo neumorno delo pa je posegla bolezen in jubilant je že nad dve leti zaradi vnetja sklepov priklenjen na posteljo. »Jutro« mu je vsak dan prvi zvesti obiskovalec. V uteho in razvedrilo pa mu je tudi obsežna knjižnica.

Duševno in telesno popolnoma čvrst daje videz 50 do 60letnega moža. To še posebno takrat, kadar židane volje lepo zapoje. Proti ohromelosti je iskal zdravja v Čateških toplicah, kamor se bo poleti spet zatekel.

Slavljencu k lepemu prazniku čestitamo in mu želimo zdravja na njegovi nadaljnji življenjski poti!

Zoper nevarnosti infekcije skozi ustno duplino poskusite okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka din 8.—, velikega zavitka din 16.—.
Ogl. reg. S. br. 15510 27/5. 1939

## Krušna moka na karte

### Na magistratu so doslej razdelili trgovcem nakaznice za 80.000 kg moke

Ljubljana, 16. januarja.

Na Krekovem trgu je v dopoldanskih urah že nekaj dni bolj živahno kakor po navadi. Temu so brez dvoma vzrok nakaznice za petrolej, ki jih zdaj delijo v Mestnem domu, v drugem nadstropju, in pa nakaznice za petrolej, ki jih zdaj delijo v nekdanji Mahrovi hiši v prvem nadstopju. Naval na karte, ki so v takih časih, kakršni so zdaj, nekaj povsem navadnega in potrebnega, je bil posebno prve dni zelo velik. Nekateri sploh niso prišli istega dne na vrsto in so se morali vrniti naslednji dan. Marsikdo je čakal na nakaznice že od 6., čeprav so razdeljevalne ure šele od 8. dalje. Urad namreč posluje nekoliko počasneje, kakor bi moral v normalnih razmerah, vpoštevati pa je treba dejstvo, da ni bilo mogoče v tako kratkem času izpeljati organizacije uradnega poslovanja, ker primanjkujejo moči.

Zaenkrat delijo nakaznice za krušno moko trgovcem in pekom. Količina dodeljene moke se ravna po številu strank, ki so se prijavile, da bodo pri tem ali onem trgovcu odnosno peku kupovale kruh ali moko. Določena je tudi količina moke na osebo, in sicer za otroke do 6. leta 2 kg, od 6. do 14. leta 3 kg, za odrasle 4 kg in za težake 5 kg moke. Ti obroki veljajo za dobo enega mesca. To velja za vse produkte pšenice. Pri delitvi nakaznic za moko, si je urad prizadeval založiti s prvim obrokom v prvi vrsti tiste male trgovce in peke, ki prodajajo svoje blago revnejšim strankam. Do včeraj je bilo izdanih nakaznic za 70 do 80.000 kg moke. Včeraj je bila tudi do nadaljnjega zaključena izdaja kart. To pa zaradi tega, ker bodo že 1. februarja uvedene živilske nakaznice in bo treba premostiti še nekatere tehnične zapreke in počakati nov obrok pšenične moke. Vsi nedostatki, ki so se pojavili zaradi velike naglice, pa bodo v najkrajšem času odstranjeni in potem bo ves aparat funkcioniral brezhibno.

Govorice, da moke sploh ni, so brez podlage. Pšenične moke res primanjkuje in je določene za Slovenijo 2000 vagonov. Pač pa je koruzne moke več kakor dovolj, celo več kakor kdaj prej, n. pr. v časih, ko se še ni začela sedanja vojna vihra. Da pa je kljub vsemu zdaj primanjkuje, je treba pripisati povsem drugim okoliščinam. Vsak gotovo dobro ve, da je treba vsako, še posebno pa koruzno moko pred uporabo sušiti. V toplejših krajih jo sušijo na soncu. V taki zimi, kakršna je letos, pa jo je treba sušiti na umeten način. Ker pa je letos veliko pomanjkanje drv, je to znatno otežkočeno, prav tako tudi mletje. Marca in aprila pa bo vse šlo hitreje. Moka, ki se je doslej delila in se še bo, bo črpana iz prvega kontingenta 33 vagonov, kolikor je je bilo določene za Ljubljano. Bolnišnice, kaznilnice in druge podobne javne ustanove bi seveda ne smele biti obsežene v tem kontingentu, ker bi utegnilo v tem primeru zmanjkati moke za splošno uporabo. Podobno je z novo ustanovljenimi šolskimi kuhinjami. Kakor se predvideva, bo nastopilo urejeno stanje že 1. februarja, če ne bodo prišle vmes kakršne nepredvidene zapreke. Posebni predpisi bodo tudi za bolnišnice, restavracije, kavarne itd. Povsem razumljivo je, da bolniki potrebujejo belega kruha, ker je enotni zanje vendar pretežak. Verjetno, da bodo smeli peči v omejenih količinah tudi mlečne žemlje in podobno. Trgovci na drobno bodo dirigirani na grosiste in to na ta način, da ne bo mogel biti nihče prizadet. Vodila se ob tudi točna evidenca, koliko moke bo dobil ta ali oni veletrgovec. Nova enotna moka bo iz 40% pšenice in 60% koruze. Kontrolirala se bo od časa do časa tudi peka kruha, ker je dokazano, da ga pečejo nekateri peki nepravilno, nekateri zato, da bi imeli več dobička, drugi pa ga še sploh ne znajo peči. Proti prvim se bo uvedlo kazensko postopanje, zadnji pa bodo poučeni, kako se iz enotne moke pravilno peče kruh.

Opozoriti moramo tudi vse tiste, ki so se oskrbeli z velikimi hišnimi zalogami živil in se bodo vseeno koristili z živilskimi nakaznicami, da bodo na ta način prizadeli ostale in da bo tako tudi otežkočeno točno poslovanje prehranjevalne akcije prebivalstva. Zaradi tega bodo uvedene preiskave in bo vsak dokazan primer kopičenja kaznovan po predpisih uredbe za pobijanje draginje. Čeprav so se pojavile pri prehrani nekatere težkoče, je treba ponovno poudariti, da bo hrane pri nas za vsakogar dovolj in je vsako beganje in vznemirjanje odveč. Če bo prebivalstvo tudi v težkih razmerah ohranilo prisebnost, bo poč dosti lažje in hitreje prišlo do svojega.

## Pred velikim praznikom gorenjske mladine

### Še ta mesec bodo na vseh šolah radovljiškega okraja mladinske smuške tekme, februarja pa bo revija najboljših

*Rateče*, sredi januarja

Klimatične razmere in terenske prilike radovljiškega sreza nudijo odlično priliko, da se naš zimski šport v tem najlepšem kotičku naše lepe domovine od leta do leta močneje spopolnjuje. Zavedajoč se izrednih prilik, se je učiteljstvo radovljiškega sreza že pred leti z vso ljubeznijo oklenilo zimskega športa, predvsem smučanja, propagiralo istega med šolsko mladino ter s tem prispevalo k splošnemu razvoju našega slovenskega športa. Pa tudi drugi interesi so podpirali dejstvo, da je potrebno prenesti zimsko telovadbo iz zatohlih učilnic v belo prirodo, kjer je zrak čist in prepojen z višinskim soncem.

Da bi se prikazalo javnosti nekaj sistematičnega dela, je sklenil ožji učiteljski svet pod predsedstvom okrajnega šolskega nadzornika g. Borisa Grada, da se izvedejo v mescu januarju na vseh šolah v okraju obvezne mladinske smuške tekme, v februarju pa na Breznici skupne prvenstvene tekme, ki se bodo zaključile z vpisom vseh tekmovalcev in občinstva v spominsko knjigo v Prešernovem domu v Vrbi.

Prireditveni odbor je sklenil, da se izvedejo smuške tekme letos le v teku dečkov in deklic ter v štafetnem teku dečkov na 4 km. Ostale smuške discipline pa so morale zaradi ozko odmerjenega časa ter slabih vlakovnih zvez odpasti. Prvak vsake skupine in naslednji štirje bodo prejeli praktična darila.

V štafetnem teku na 4 km bodo postavile šole le vsaka po eno štafeto s 4 člani. Obdarovanih bo 5 štafet z najboljšim časom, najboljša pa si osvoji tudi naslov prvaka šolske mladine za leto 1941.

Idealnemu prizadevanju učiteljstva za čim širši razvoj smučarstva so priskočile z obilnimi darovi v pomoč nekatere ugledne slovenske tvrdke, za kar jim bodi na tem mestu izrečena prav lepa zahvala.

O smučarskem dnevu šolske mladine radovljiškega okraja bomo še poročali.

**Postani in ostani član Vodnikove družbe!**

## Kulturni pregled

# Vladimir Vidrić

Zakon korenito slovenskega očeta, zagrebškega odvetnika dr. Lovra Vidriča in matere, hrvatske meščanske hčere je dal hrvatski književnosti enega najbolj samosvojih pesnikov »Moderne«, Vladimirja Vidrića. O tem poetu, ki je umrl v starosti 35 let, so nastale cele legende. Literarni zgodovinar Prohaska piše, da je bil »bujan u životu, pristupan radostima njegovim bez grižnje savjesti i bez pruderije, naturalan, faunski razpoložen«. A. G. Matoš je spisal ob Vidrićevi smrti esej »Heyperionova smrt«, ki v njem primerja tega pesnika s helenskimi figurami in pravi: »Vse dobro, drago in lepo, kar lahko nudi današnja hrvatska kultura, je bilo združeno v harmoniji njegove moralne, fizične in intelektualne pojave.« Zdel se je utelešenje življenjske radosti, zastopnik sodobnega hedonizma, antični Grk v hrvatski sredini. Opeval je stare bogove, rimske mogotce, mesečino, ki obseva Salomonove dvore, ljubezen na Nilu, pompejanske motive, hrvatski pejsaž, francoske parke; svet, ki se zdi izven časovnega dogajanja in nekje visoko nad osebnim življenjem. Vidričeva na videz brezosebna, objektivna poezija je samo podpirala nastajanje legend o njem. Tudi smrt je prispevala svoje: smrt v blaznici, po burnem življenju in Baccho et Venere. Prohaska omenja paralizo, toda novejše dognanje ugotavlja shizofrenijo. Vsi dokumenti pa govore o izredni inteligenci in o bleščeči duhovni kulturi.

Vladimir Vidrić je spesnil nekaj čez trideset pesmi; najmanj toliko jih zapusti slehern, še tako minljiv in komaj viden komet na pesniškem nebu. Vzlic temu je s temi tridesetimi pesmimi zavzel eno prvih mest v hrvatski poeziji. Večina Vidričevih pesmi je taka, da jim je težko kar koli vzeti ali dostaviti, spremeniti katero koli besedo; narejene so iz enega kova in v vsaki je blesk resničnega stvarjalnega genija. Svoje verze je »Lacko« najrajši recitiral v prijateljski družbi, pri simpoziju, kakor antični poeti, ali v svojem vinogradu blizu Zagreba s pogledom na nebo in krajino, ko

za sjenatim onim stablima
krupni se oblaci bijele.

Izdal jih je še za življenja, dve leti pred smrtjo († 1909) v drobni knjižici, ki nekoliko razširjena z dodatki doživlja vedno nove izdaje.

Jovan Dučić je zapisal v predgovoru k Vasićevi izdaji, da je bil Vidrić samo artist in da je njegova umetnost predvsem slikarstvo in plastika, a skoraj nikdar muzika in gotovo ne nikdar filozofija. To mnenje so izražali tudi drugi. Prav sedaj pa doživlja Vladimir Vidrić z vso svojo poezijo temeljito revizijo. V izdaji Matice Hrvatske je izšla 140 strani osmerke obsegajoča literarno-kritična študija o avtorju teh tridesetih pesmi, dr. Antuna Barca knjiga »Vidrić«. Vsi, ki smo se kdaj opajali z Vidrićevo poezijo, smo bili močno radovedni, kako bo profesor hrvatske literature na zagrebški univerzi dr. Antun Barac obdelal pesniškega idola naše mladosti. Po branju njegove študije, prave mojstrovine v literarno-kritični zvrsti, lahko samo ugotovimo, da je Vladimir Vidrić dobil šele dobrih trideset let po smrti raziskovalca in interpreta, ki ga je postavil v pravo luč in se dotipal do bistvenih znakov njegove enkratne osebnosti in poezije.

Predvsem je dr. Antun Barac kritično proučil vse dokumente o Vidrićevi osebi, življenju in delu ter z ugotovitvami razpršil prenekatero legendo. Z druge strani je pisec podvrgel Vidrićevo številčno skromno, vendar pa po kvaliteti višinsko delo temeljiti razčlembi, ki pa je bližja estetskemu vživljanju in intuitivnemu dojemanju pesniških sestavin, kakor seminarsko znanstveni analizi. Dr. Barac je znanstvenik finega občutja in prodornega duha. Njegovo razglabljanje tako krhkih stvaritev, kakor so lirične pesmi, ne odvrača kljub vsem formalistično objektivnim raziskavam čitateljeve pozornosti od tistega neposrednega čara, vonja in skoraj že mitičnega diha, ki jih imajo Vidrićeve pesmi, prav kakor pesmi vseh resničnih poetov.

Dr. Antun Barac je predvsem ovrgel dolgo veljavno sodbo, ki jo je posebno izrazito povedal Jovan Dučić, da je bil Vidrić samo artist in da je zanj »kao za Malarméa svet postajala samo zato, da se napiše jedna lepa knjiga«. V Vidrićevi na videz povsem objektivni, brezosebni, geometrični, kakor arhitektonska umetnina hladni poeziji je dr. Barac odkril skriti, vendar pa povsod prisotni subjektivni vrelec, nje pravo emocionalno in osebnostno ozadje. Vidrić ni bil samo tisti epikurejski uživač, ki so o njem krožile legende, marveč je nosil v svoji duši globoko vsajene bolesti; vsi izbruhi življenjske radosti so odmevali na temnem, tragičnem dnu njegove v bistvu zapletene osebnosti. Pesmi, ki opevajo eksotični, starinski ali kakor drugače času in stvarnosti odmaknjeni motiv, so v tolmačenju dr. Barca dobile osebno in povsem življenjsko ozadje. Tako se je tudi v tem primeru pokazalo, da ima celo najbolj brezosebna umetnost najgloblje korenine v stvarniteljevi osebnosti. (Tu se posebej spominjam študij o Flaubertu in o subjektivni vsebini njegove navidez objektivne, brezosebne proze.) Prav tako je dr. Barac postavil Vidrića in njegovo poezijo v stvarni svet, v hrvatsko politično in kulturno okolje, v katerem je ta »olimpski poet« zastopal jugoslovensko koncepcijo. Že kot dijak je bil obsojen zaradi udeležbe pri sežiganju madžarske zastave; tudi pozneje ni nikdar zatajil mišljenja v dilemah hrvatske politične usmeritve. Po stvarnih podatkih in duhovitih razčlembah dr. Barca je avtor antologijskih pesmi »U oblacima«, »Roblje«, »Dva pejsaža«, »Jutro«, »Mrtvac«, »Ex Pannonia« i. dr., izgubil venec legend, ni pa izgubil glorije resničnega in močnega poeta. Četudi je bil postavljen v stvarno življenje in uvrščen v življenjski svet svojega naroda, niso izgubile pomena in čara pesmi, ki se zde, kakor bi zrasle iz brezčasovnega in narodnostno nedoločenega prostora.

Vsakdo se ne bo povsem strinjal z dr. Barčevo razlago sicherne Vidrićeve pesmi (v tem pogledu se mi zdi posebno upravičen ugovor Ivana Gorana Kovačića glede razlage pesmi »Sijene«), vendar je prodorna in inteligentna analiza dr. Barca osvetlila Vidrićevo liriko s povsem novo lučjo. S te strani pomeni dr. Barčev »Vidrić« enega najpomenljivejših dejanj v hrvatski literarni kritiki. — O filozofsko-mistični vsebini Vidrićevih pesmi pa je poleg dr. Barca in v zvezi z njegovo knjigo spisal nekoliko nenavadno zanimivih misli Vidrićev generacijski vrstnik, poet, ki je danes med največjimi na slovanskem jugu — Vladimir Nazor («Novosti«, 12. t. m.). Tako je bilo dosedanje prevladujoče mnenje, kakor ga je posebno jasno izpovedal Dučić, podvrženo temeljiti in uspešni reviziji. Hrvatska kulturna javnost je dobila z dr. Barčevim »Vidrićem« izpodbudno knjigo, ki priča o uspešnosti biografsko-estetsko formalistične metode in o kulturnem pomenu raziskavanja pesniških umotvorov.

—o.

## Koncert Branke Musulin

Mlada in odlična hrvatska pianistinja Branka Musulin se je v ponedeljek predstavila ljubljanskemu koncertnemu občinstvu na lepo uspelem koncertnem večeru, ki ga je priredila v mali Filharmonični dvorani. Ne da bi bila dvoranica posebno prikladna za koncertante — prevelika bližina poslušalcev utegne motiti potrebno izvajalčevo zbranost —, so vendar prireditve v nji navadno prav dobro obiskane, kar je le dokaz, da naše mesto še ne premore zadosti publike za intimne solistične večere v večjih dvoranah, kamor prav za prav sodijo. Tudi ponedeljkov koncert bi spadal po sporedu in načinu izvedbe bolj v veliko Filharmonično dvorano, vendar je bil odločujoč za izbiro dvorane upravičeni strah pred praznoto. Tako pa je nadebudno pianistinjo sprejel topel aplavz z najbolj zanimanim občinstvom napolnjene dvorane.

Prva tretjina sporeda je obsegala predklasično-romantične skladbe Scarlattija, Bacha in Beethovna. Prvi, zastopan z dvema ljubkima sonatama (ki nosita naslov, kakor vsa njegova dela te vrste, v smislu predklasične forme). Scarlatti je sedaj nekako modni skladatelj za začetke klavirskih sporedov; podobno mesto zavzema Bach, čigar Partita ni njegovo najbolj

**KARL SCHÄFER,** svetovni in olimpijski prvak
in
**FRITZI GILLARD**
dasta **ekshibicijo umetnega drsanja**
DANES ob 18.45 na drsališču SK Ilirije.

# Domače vesti

## Dve pismi

**Te dni je mestna občina razdeljevala trgovcem s špecerijo nakaznice za moko. Veseli smo, da se počasoma uveljavlja red, hvaležni pa bi bili mestni občini in drugim odločujočim činiteljem, če bi ta red v resnici na pravem koncu zgrabili. Če smo morali že trgovci pred vrati mestnega urada čakati ure in ure, včasih pa tudi po dva dni — kako bo reč izgledala šele takrat, ko bodo začeli deliti krušne karte konsumentom? Mestna občina bi pač morala o pravem času začeti z delom, obenem pa bi morala dati dovolj delovnih moči na razpolago — brezposelnih dandanes pač ne manjka — da ne bi ljudje s čakanjem izgubljali dragoceni čas. — Prav tako pa bi se morala mestna občina odnosno njen prehranjevalni urad potruditi, da bi bilo dovolj moke na razpolago. Kakor čujemo, mestna občina razpolaga z veliko zalogo moke, v času, ko je začela razdeljevati nakaznice, pa je od svoje zaloge stavila samo 7 vagonov promet, tako da je na vsakega detajlista prišla po ena vreča moke. Kaj naj trgovec, pri katerem stalno kupuje živila po nekaj sto strank, napravi z eno vrečo moke? Če bi jo hotel pravično razdati odjemalcem, bi prišlo po eno prgišče na družino Vsak je sam sebi najbližji — in trgovec, ki je dobil to vrečo moke, bi jo po vsej pravici smel zanesti v lastno jedilno shrambo, ker za trgovino je takšna količina brez praktične vrednosti. Če bi to naredil, pa bi ga seveda razkričali, da se je pregrešil s kupičenjem živil.**
**Trgovec.**

*

**Kakor je na začetku vsakega leta navada tudi te dni policija pobira takse za motorna vozila in kolesa. Začeli so s pobiranjem za motocikle in avtomobile. Trikrat zapored sem prišel na policijsko upravo, da bi izpolnil svojo dolžnost, a vsakokrat je bila v uradu, ki mu je poverjen ta posel, tolikšna gneča, da sem rajši odšel, ker so me klicali opravki. Dva človeka odpravljata množico strank, ki navaljuje v pisarno od jutra do poldneva. Kar neverjetno se mi zdi, da bi policijska uprava ne zmogla toliko delovnih moči, da bi poslovanje zavzelo malo ekspeditivnejši tempo. Kadar državna oblast pobira takse in davščine od državljana, bi se pač morala malo podvizati, da čim prej zaključi račun.**
**Avtomobilist.**

Kvalitetna optika
Priporoča Zajec LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

* **Nova dvorna dama Nj. Vis. Kneginje Olge.** Za dvorno damo kneginje Olge je bila 7. t. m. imenovana ga. Radmila Babić-Gjalski.

* **Diplomirani so bili** na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Danilo Milič iz Trsta, Marjan Šenk in Franc Vagaja, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

* **Nadomestilo za ukinjene brzovlake na progi Beograd—Zagreb.** Včeraj je stopila v veljavo uredba o reduciranem potniškem prometu, po kateri vozi odslej pri nas mnogo manj brzih in potniških vlakov. Za nadomestilo izostanka brzih vlakov na progi Beograd—Zagreb bodo odslej priključeni simplonskemu ekspresnemu vlaku po potrebi dodatni vagoni. SO vlaki in OS vlaki se bodo ustavljali na vseh progah, kjer so doslej imeli postanek brzi vlaki. Cena za vozne listke bo ista kakor na brzi vlak.

* **Novi grobovi.** Umrl je g. Ignacij Eržen, revizor drž. železnic v p. Pogreb bo v soboto ob 15. iz kapele sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu. — Po dolgem trpljenju je preminil prevoznik in posestnik g. Anton Stopar. Pogreb bo v soboto ob 16. iz kapele sv. Krištofa na Žalah k Sv. Križu. — Po kratki bolezni je umrl v 72. letu g. Rajmund Doberlet, magistratni uradnik v pokoju. Pogreb bo v soboto ob 14. izpred mrliške veže zavetišča sv. Jožefa k Sv. Križu. — V 34. letu je nepričakovano umrl v Bački Topoli g. Jene Fišer, solastnik tvrdke Brata Fišer, tvornica železnega in kovinskega blaga. — Pokojnim blag spomin, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

* **Vdova zadnjega hrvatskega bana** umrla. V Našicah je po dolgi bolezni v starosti 81 let umrla grofica Lila Pejačević-Virovitička. Pomembno vlogo je imela v osiješkem družabnem življenju Ko pa je postal njen mož ban, se je predvsem posvečala karitativnemu delu Pokojnica zapušča številne vnuke, med katerimi je tudi soproga madžarskega regenta Horthvja Včeraj so blago pokojnico pokopali v rodbinski grobnici v Našicah.

* **Sreča je dobro izbrala.** Na zadnjem žrebanju srečk državne razredne loterije je dobil glavni dobitek 500.000 din reven državni uradnik iz Splita s številno družino.

* **Več ko 400.000 hektarjev močvirnega zemljišča** leži v pasivnih pokrajinah naše države neizkoriščenega. Pa ne samo, da nam vsi ti tisoči hektarjev ne nudijo koristi, marveč so še v veliko škodo kot kotišča malarije in različnih drugih bolezni V beograjskem listu »Zemlji« čitamo prodlog, kako bi se močvirne pokrajine izsušile. V Ameriki so že davno začeli saditi čudežno kitajsko drevesce imenovano »tung«, čigar sadeži dajo dragoceno industrijsko olje, potrebno za najfinejši linolej, za lake in električne izolacije Ameriški strokovnjaki so drevesce tung tako prilagodili podnebju in pokrajinam, da vzdrži tudi pri 12 stopinjah mraza Čudežno deluje na mrčes in druge škodljivce, sadež pa je dobro plačan na vseh tržiščih En sam hektar, posajen s tungom, da letno 380 kg sadu in stem 700 dolarjev dohodka. Tudi Francozi so že udomačili drevo tung, v Italiji pa izsušujejo močvirja največ s plemenito trstiko, za katero so ustvarili čisto novo industrijo, ki predeluje umetna vlakna. Pri nas predlagajo strokovnjaki iz direkcije za zunanjo trgovino, da bi pričeli močvirnate pokrajine izsuševati s tungom kakor tudi s plemenito trstiko. To bi bilo v korist narodnemu zdravju in bi gospodarsko dvignilo prizadete pokrajine. Razvila bi se lahko velika industrija lakov, linoleja in umetnih vlaken. Že 20.000 ha, posajenih s tungom in s plemenito trstiko, bi prineslo letno več sto milijonov dinarjev dohodkov.

* **Posnemanja vredno.** Zagrebški komorni orkester je pred svojim zadnjim koncertom na svojo generalno vajo povabil srednješolsko mladino. Odziv je bil odličen. Obe dvorani Glasbenega zavoda in vse galerije so bile natlačeno polne srednješolcev. Tudi pri nas bi bilo umestno, da bi ob podobnih prilikah povabili našo srednješolsko mladino, ki po veliki večini že zaradi gmotnega položaja ne more prisostvovati koncertom.

* **Zagoneten predmet na morju pred Dubrovnikom.** V sredo so Dubrovčani opazili nekaj milj od obale ogromen predmet bele barve, ki o njem mislijo, da je baražni balon, ki ga je nočni vihar nekje odtrgal. Zaradi še vedno nemirnega morja niso mogli z motornim čolnom priti do kraja, kjer se balon nahaja. Množica ljudi pa z daljnogledi opazuje zagonetni predmet in vse mogoče ugiba.

FRANZ JOSEF GREN̆ČICA
REG. S. BR. 22365 od 18-IX 1940 g.

* **Povišanje tramvajskih cen v Zagrebu proučuje sedaj banska oblast.** Prošnje Mestne hranilnice za zvišanje cen tramvajskim kartam, je banska oblast le delno ugodila in sedaj proučujejo strokovnjaki poslovanje zagrebške električne cestne železnice, da ugotove, če je zvišanje cen upravičeno.

MILEX
NOVOVRSTEN ŠAMPON BREZ ŠKODLJIVEGA MILA TEMELJITO OPERE LASE TER JIM DA LEP SJAJ IN PROŽNOST. TUDI ZA OTROKE IDEALEN ŠAMPON!
DIN 6·-
DROGERIJA KANČ LJUBLJANA MARIBOR

* **Proslava sv. Vlaha v Dubrovniku.** Priprave za razstavo »Dubrovniško pomorstvo skozi stoletja« in za proslavo sv. Vlaha dobro napredujejo. Gradivo za razstavo sicer še vedno prihaja, vendar je že doslej zbranih toliko stvari, da obiskovalec lahko dobi vpogled v dobo, ki jo bo razstava prikazovala. Jadranska straža v Zagrebu bo priredila na svečanosti v Dubrovniku izlet. Udeležil se ga bo med drugimi tudi zagrebški župan g. Mate Starčević, ki je tudi pokrovitelj razstave in nadškof dr. Alojzij Stepinac, ki bo tudi prisostvoval svečanostim. Zanimanje za izlet in razstavo je veliko.

* **Mlad dijak je izginil.** V ponedeljek je izginil iz Zagreba dijak 5. razreda gimnazije Vladimir Novosel. Doma ni o svojem odhodu nič povedal. Nekateri znaki kažejo, da se je odpeljal na Primorje, od koder bo verjetno hotel priti čez mejo. Tovariši pripovedujejo, da je govoril, da bo kot »slepi potnik« skušal priti v Ameriko. Oče bo dal 2000 din nagrade tistemu, ki mu pove, kje je njegov sin.

* **Vaški Herkules je zmrznil.** Ostra zima zadnjih dni je zahtevala življenje 45 letnega Franja Blaškovića iz vasi Šoprona. Blašković je s prijateljem bil v zidanici, kjer sta med kramljanjem tudi pila. Zvečer sta odšla vsak po svoji poti proti domu. Med potjo pa je Blašković zašel v zamet snega in v njem zmrznil.

* **Volkovi napadajo živino.** Banska uprava v Zagrebu je iz mnogih krajev vrbaske banovine prejela poročila da že več dni neprestano sneži Mnogo krajev je popolnoma odrezanih od sveta. Pojavili so se tudi lačni volkovi, ki napadajo drobnico in tudi govedo. Posebno v planinskih krajih so kmetje stalno v skrbeh, kako naj se ubranijo volkov. V nekaterih krajih so se pojavili tudi medvedi.

* **Strašna smrt mlade deklice.** V vasi Trnovcu v Hrvatskem Zagorju je žena kmeta Ivana Kosca kuhala lug za pranje perila. Po nesreči je njena 4letna hčerkica Milica padla v posodo z lugom. Dekletce se je strahotno opeklo, tako da sta ji stekli obe očesi, pa tudi sicer je dobila po vsem telesu smrtnonevarne opekline. Po nekaj urah je dekletce v hudih bolečinah umrlo.

* **Smrtna nesreča na zagrebškem kolodvoru. Pri železniškem podvozu proti Sigečici se je v sredo zjutraj zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 23letnega železničarja Stjepana Jurića. Jurić se je vračal po železniški progi proti domu, na poti pa ga je zajela lokomotiva in mu odrezala glavo in noge.**

* **Samomor valjevskega sodnika.** V sredo zjutraj je sodnik dr. Avgust Kolarič rekel svoji družini, da gre na kolodvor spremit prijatelja. Kmalu pa se je po mestu raznesla novica, da se je vrgel pod vlak. Pri pokojnem Kolariču niso našli nikakega poslovilnega pisma in tudi za vzrok njegovega obupnega koraka nihče ne ve. Dr. Avgust Kolarič je naš rojak, rodil se je v Celju, pravo pa je študiral v Gradcu. Njegova smrt je globoko odjeknila v Valjevu, kjer je užival ugled odličnega pravnika.

## Iz Ljubljane

u— **Vreme.** Temperatura se je včeraj še nekoliko dvignila. Južno vreme prevladuje, čeprav živo srebro še ne more nad ničlo. Nebo je oblačno in je začelo dopoldne precej močno snežiti. To pot je sneg suh in lahek, kakor nalašč za zmrzlo podlago, ki že pokriva naravo. Kakor kaže, bo zapadlo novega snega več ko dovolj. Prelepo ivje, ki se je napravilo oni dan, se je stopilo, pač pa je zdaj po nasadih sneg. Posebno lepo sliko nudijo vedno zelene smrečice in bori, ki se kar šibijo pod težo bele odeje. Vestnejši hišni posestniki pridno čistijo svoje pločnike snega, vendar se ga kar kmalu nabere novega. Tramvaji že neslišno brzijo po tračnicah, snežinke pa ometavajo okna in zastirajo sprevodnikom pogled. Led na oknih je popustil, le tu pa tam se še napravi krasna naravna roža. Mraz ima nekaj moči še ponoči, takrat so tudi okna še vedno zastrta z ledenimi zavesami, čeprav tankimi in prozornimi. Najnižja temperatura v mestu je znašala zgodaj zjutraj —5.8. Barometer še vedno pada, kar pomeni nizek zračni pritisk, ali drugače povedano, toplejše vreme in sneg. Smučarji vzradoščeni pravijo, da je šele ta sneg letos primeren za pravo smuko. Nu, da se jih je končno le usmilil! Revnejši pa se niso novega snega preveč prestrašili, ker pač vidijo, da je vreme milejše in ne bo treba preko mere nalagati v peči, ki so bile v hudem mrazu nenasitne.

u— **Z novim enotnim kruhom** so ljudje precej nezadovoljni, ker smatrajo, da ga nekateri peki pečejo nepravilno. Štruce so ponekod vsak dan manjše — in dražje, pa tudi cena ni pri vseh pekih ista. Namesto da bi stala štruca enotnega kruha 4 dinarje, kakor je določeno, jo prodajajo ponekod kar po 5 din. Poleg tega je tak kruh v vsaki pekarni drugačen. Malokje je naprodaj pravilno pečeni, iz 60% koruzne in 40% pšenične moke umešeni kruh. Pozna se po tem, da je lepo narasel in rahel. Po večini so štruce nizke, majhne, trde in težke, da jih imenujejo ljudje beton. Tak kruh se seveda nikjer ne odmoči, on je težak še tako zdravemu in odpornemu želodcu. Nekateri peki pečejo kruh, ki je umešen iz 80% koruzne in samo 20% pšenične moke. Oblast bi morala napraviti red.

u— **Kontrola jajc in mleka.** Tržna poročila naših dnevnikov so že večkrat izrazila željo gospodinj, naj bi tržno nadzorstvo pregledovalo jajca, ali so dobra. Prav tako so se pa gospodinje pritoževale na slabo mleko. Zato tržni urad opozarja vse konsumente in kupce jajc in mleka, da strokovno osebje tržnega urada prav vsak dan kontrolira mleko in jajca ne samo na trgu, temveč tudi na mitnicah ter po mlekarnah, trgovinah in tudi po ulicah. Na živilskem trgu je tudi prostor za pregled jajc, kjer vsaka gospodinja lahko da pregledati jajca, ki jih želi kupiti. Vendar se pa tega gospodinje zelo malo poslužujejo in zato jih še posebej opozarjamo na to. Če pa kaka gospodinja sumi, da kupuje slabo mleko, naj kar javi tržnemu uradu, ki ima že dve leti sijajno urejen nov laboratorij za preiskovanje vseh živil. Ta laboratorij je najzanesljivejši varuh, da ljubljansko prebivalstvo za dober denar dobi tudi dobra in zdrava živila.

u— **Praznik g. Antona Jagodica.** V krogu svoje številne družine praznuje danes svoj god in kar je še bolj važno poudariti, svoj 72letni rojstni dan naš zaslužni socialni delavec g. Anton Jagodic, finančni ravnatelj v p. in glavni skladiščnik Rdečega križa. Potrebno je, da se ob tej priliki spomnimo velikih zaslug, ki jih ima naš jubilant. Že med svetovno vojno se je posvetil socialnemu vprašanju našega malega človeka. Vsa Ljubljana ga dobro pozna, posebno pa siromašni sloji. Pomaga prav vsakomur če je le mogoče. Nikdar se ne ustraši slabega vremena in mrazu ob priliki razdeljevanja premoga. Vsaka družina se ga toplo spominja, ko kuri ta premog in vsa hvaležna mu tudi danes kliče še mnoga leta. Posebno pa se ga danes spominjajo grajski prebivalci. Naš jubilant stanuje že mnogo let na gradu in ob vsaki priliki pomaga siromašnim družinam s podporo, raznimi prošnjami ali nasveti. G. ravnatelj, želimo Vam obilo zdravja, zadovoljstva in napredka z željo, da bi še v bodoče delovali in pomagali bednim družinam ter jim tako lajšali njih usodo. Želimo, da bi v krogu svoje družine doživeli skrajne meje življenja! — **elj.**

u— **Akademska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda** opozarja na debatne večere, ki jih pripravlja z namenom, da se čim širši krog akademikov spozna z razmerami, ki vladajo v naših narodnostno mešanih krajih. Pozivamo vse, ki se za narodno obrambno delo zanimajo, da se teh predavanj udeleži in pomagajo usmerjati delo, da bo imelo zaželeni uspeh. Prvo predavanje bo v sredo 22. t. m. v čitalnici JNAD »Jugoslavije«, Tomanova ulica 3. Predavatelj g. Vekoslav Figar bo podal sliko življenja na Kočevskem in mnenje o dosedanjem delovanju narodno obrambnih taborov in njih organizaciji. Udeležba za člane akademske podružnice CMD obvezna.

u— **II. reprezentančni ples gradbenikov na Taboru.** Za sobotno mnogo obetajočo prireditev naprošamo cenjene goste, naj bodo točni pri oficielnem sprejemu, ki se prične ob pol osmih zvečer. Za rezervirane mize odgovarjamo le do četrt na devet. Predprodaja vstopnic v petek ves dan in v soboto do 17. na Tehniški fakulteti v vratarjevi loži, I. nadstr. ter v soboto dopoldne na univerzi v vratarjevi loži. Reklamacije vabil, rezerviranje miz in lož ter event. informacije na naslov: Akad. klub gradbenikov, Tehnična fakulteta, Aškerčeva 11, tel. 47-41.

u— **»Gospo ministrico«,** zabavno Nušićevo veseloigro bodo ponovili v Šentjakobskem gledališču že devetič jutri in v nedeljo 19. t. m. ob 20.15. Skrbno naštudirana veseloigra, pri kateri sodelujejo najboljši igralci, navdušuje in zabava gledalce tako, da so bile vse dosedanje predstave razprodane. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice že v naprej od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu. V nedeljo 19. t. m. ob 15.15 priredé Šentjakobčani brezplačno popoldansko predstavo »Princeska in pastirček« za revne šolske otroke.

u— **Simfonično produkcijo** bo priredila v ponedeljek ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani Glasbena akademija v korist zimske pomoči. Orkester bo izvajal Schubertovo »Rozamundo« in »Nedokončano simfonijo« (h-mol) ter Mozartov »Violinski koncert,« kjer bo igral solo Jurij Gregorc, slušatelj III. letnika. Dirigiral bo slušatelj Samo Hubad. Vstopnine ni, vstop pa je dovoljen s programom. (—)

u— **V soboto 18. t. m. ob 20. uri** priredi alpinistični odsek Akademskega sportnega kluba v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti 5 predavanje s skioptičnimi slikami: **»Razvoj, Kriza in nova pota alpinizma«.** Predaval bo Uroš Župančič. Vstop prost.

u— **Meščanska šola na Viču** je priredila prejšnjo nedeljo v šolski dvorani božično igro »Stanko in Lenčica«. Čisti dobiček je bil namenjen dijaški kuhinji na meščanski šoli, ki daje petinštiridesetim najrevnejšim učencem dnevno brezplačno kosilo in košček kruha. Ravnateljstvo šole se iskreno zahvaljuje režiserju in sodelavcem, malim igralcem in obiskovalcem za naklonjenost ter sporoča, da se na splošno željo igra v nedeljo 19. t. m. ponovi. Cenjeno občinstvo se na ponovno uprizoritev vljudno vabi.

u— **Sadjarsko in vrtnarsko društvo Vič** bo imelo nocoj ob pol 20. predavanje g. inž. Jegliča. Povedal bo, kako naj si uredimo vrt, da bo lep, a da bo vseeno kar največ izrabljen.

u— **Danes — zadnji dan razstave slikarja Dušana Petriča.** Če doslej niste utegnili, se danes podvizajte v galerijo Obersnel na Gosposvetski cesti, da si ogledate lepo uspelo razstavo mladega umetnika, ki je s svojim delom popravici vzbudil pozornost kulturne javnosti.

u— **Nezadostno tramvajsko omrežje.** Čeprav ima Ljubljana sorazmerno mnogo večje tramvajsko omrežje kakor druga mesta, še daleč ne zadostuje dejanskim zahtevam. Temu je kriva nesrečna lega našega mesta, vsaj v tem pogledu. Zaradi tega je še mnogo okrajev, ki so zelo oddaljeni od tramvaja. Še posebno si želijo električne cestne železnice Trnovčani. Teh pa z okolico ni malo in je dotok s te strani v mesto zelo velik. Kakor se sliši, imajo v načrtu tudi to progo, vendar se ne ve, kdaj jo nameravajo zgraditi. Tramvajska proga v Trnovo bi morala biti speljana od križišča Ceste 29. oktobra in Gradišča, po široki Gorupovi ulici mimo tehnične srednje šole — kjer bo baje zrasla cela univerzitetna četrt — mimo prijaznega Mirja, do Gradaščice, ob Gradaščici do Trnovske cerkve in po Korunovi ulici do nekdanje konjušnice. Tu je tudi prostor tako širok, da bi mogli takoj zgraditi pahljačo. Nova proga bi bila enotirna in bi zadostovalo eno samo izogibališče. Ceste, po katerih bi bila speljana, so še vse netlakovane in bi bila zaradi tega regulacija zdaj dosti cenejša kakor pa kdaj pozneje, ko bodo tlakovane ali asfaltirane. Da bo ta proga donosna, ni dvoma, saj bi se je posluževali prebivalci Mirja, Trnovega in Kolezije.

u— **Sreča je izbirala.** Kakor smo že poročali je bilo 29. decembra žrebanje srečk Prostovoljne gasilske čete Ljubljana mesto. Od 35.000 prodanih srečk je bilo izžrebanih 450, od teh pa je bilo 18 glavnih dobitkov v vrednosti nad 100.000 din. Glavni dobitek avtomobil znamke »Fiat« je zadela srečka 1710. Lastnik srečke je Saperl Viktor, strojevodja drž. železnic v Mariboru. Motorna kolesa so zadeli: Sešnik Alojzij, poveljnik gasilske čete v Rečici, Dobrilovič Alojzij z Lavričevega, Trtnik Ciril iz Most pri Ljubljani (srečko je dobil kot provizijo za prodajo srečk) in Berglez Zalka iz Huj pri Konjicah. Radio aparat sta zadela Anton Govže iz Vinice pri Sodražici in Klug Franc iz Pesnice pri Mariboru. Šivalni stroj je zadel A. Gabrovšek iz Prevoj pri Domžalah. Moška kolesa: Polzela Prešiček iz Konjic, Urbanija Kokošnje iz Moravč, Vepnik Mirko iz Šoštanja, Bricelj Josip iz Ljubljane, Klinar Franc z Jesenic in Žlender Ciril iz Vinice pri Sodražici. Vsi dobitki predstavljajo vrednost 175.000 din.

u— **V nedeljo dva Putnikova izleta,** Pasja ravan in Kurešček. Prijave do sobote. (—)

u— **Policijska racija.** Na zimo se je priteplo v mesto vse polno samih potepuhov in kriminalcev z dežele, ki jim dajejo periferijske ulice za čas varno zavetje. Seveda, o priliki policijskih racij jih navadno vtaknejo v zapore, v katerih večji grešniki obsede, manjše pa pošljejo po odgonski poti v njihove občine, odkoder se kaipa čez teden ali dva spet povrnejo na svoja stara skrivališča. Mnogo se je razširilo zadnje čase beračenje po mestnih ulicah in lokalih. Beračenje je ta čas prav za prav še močno donosen posel, ki ne pozna krize. Cene so se dvignile, draginja je v polnem razmahu in berači pač v duhu razmer nekaj ur dalje vztrajajo pri svojem poslu, kar jim dohodke izravna z dobrimi starimi časi. Beračenje je eden redkih poklicev, ki ne pozna brezposelnosti. Policija je prijela tudi nekaj izgubljenih deklet, ki so se bavila s prostitucijo. Šle bodo pač spet svojo staro, že znano in tisočkrat ponovljeno pot mimo zdravnika v bolnišnico in nato v zapore, potlej pa spet na ulico, odkoder so prišle.

u— **Tri nesreče.** Včeraj zjutraj so bili poklicani reševalci v Čopovo ulico 10, kjer ima ključavničarsko podjetje Weibl svojo delavnico. Iz nepojasnjenega vzroka je v delavnici eksplodiral bencinski sod, pri čemer je dobil ključavničarski pomočnik Izidor Selan iz Notranjih goric občutne poškodbe po glavi in po vsem telesu. Ponesrečenca so nemudoma prepeljali v bolnišnico. — Jože Strniša, 8letni delavčev sin iz Most, se je na cesti obesil zadaj za sani, ki so bile v polni vožnji, pa je padel z njih tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. — V bolnišnico se je moral zateči tudi 27letni mizarski pomočnik Karlo König, stanujoč v Delavskem domu na Bleiweisovi cesti, ki je v domu tako nerodno padel po stopnicah, da si je nalomil nogo.

## Roparski umor na Dolenjskem

Trebnje, 16. januarja

Včeraj so našli v Lukovici umorjenega preužitkarja Antona Praha. Umor je odkrila njegova hči, ki se je po dvodnevni odsotnosti vrnila domov in na svoje veliko presenečenje našla očeta vsega razmesarjenega. Uvedena je bila takoj obširna preiskava in vse kaže, da bo zločinec, ki je razmere v hiši dobro poznal, kmalu prijet.

Morilec je svojo žrtev pobil s sekiro in jo na strahovit način razmesaril. Pokojni Prah ima presekan vrat, na glavi pa več globokih smrtnih ran. Zaradi tega sodijo, da je ropar prvotno nameraval svojo žrtev samo oropati. Ker pa se mu je postavil pokojni Prah po robu, ga je umoril. Zločin je vzbudil v našem mirnem okraju splošno ogorčenje in vsi žele, da bi morilca čim prej našli.

## Iz življenja na deželi

**KRIŽE NA GORENJSKEM.** Tudi letos smo priredili šolsko božičnico. Spričo neugodnih razmer in vedno številnejših dajatev na vse strani so bili predznaki za nabiralno akcijo slabi. Kljub temu je proti pričakovanju dobro uspela. Obdarovanih je bilo 84 otrok in je bilo mednje razdeljeno 83 m blaga za obleko, 67 m blaga za perilo, 14 parov nogavic, 19 parov čevljev, 4 pare copat, 4 pare rokavic in 4 kape. Vsem dobrotnikom iskrena hvala. — Šolski upravitelj.

---

prepričevalno delo, dasi se zlasti v zadnjem stavku ponekod dviga iznad povprečja. Beethovnova poslednja klavirska sonata op. 111 v c-molu je v izraznem pogledu jako trd oreh, ki zahteva izredno poglobljeno sodoživljanje in je še potlej krhka za poslušalca. Dramatični prvi stavek je vsekakor dostopnejši od lirskih variacij drugega (in s tem zadnjega) stavka sonate, v kateri se je skladatelj od običajne sonatne oblike prav toliko oddaljil, kakor je to zahtevala povsem nova, intimna vsebina. V tem delu je pianistka pokazala znatno tehnično dovršenost, vendar še ni zamogla zajeti (ali podati) vseh osebnostnih globin, katerih je delo prepolno.

V drugi tretjini smo čuli na prvem mestu troje dobro uspelih, nepretiranih in zvočnih Tajčevićevih preludijev, nato virtuozno in vseh barv polno Ravelovo sliko »Ondine« (iz cikla »Gaspard de la Nuit) ter dvoje Debussyjevih skladb: Bruyères (iz zbirke »Prélude«) in slovito »Jardins sous la pluie«. Musulinova je del svojih študij prebila v Parizu in imela tam gotovo premnogo prilik, čuti prav ta dela izpod rok najboljših interpretov. Mnogo njene interpretacije bržčas izvira od tam, vendar ji priznava nekaj vezanosti, šolskega oklepa, ki ji ne dovoljuje še dovolj razmaha, poleta in zajemljivega vzgona, kakor so značilne poteze pravega virtuoznega igranja. Zvočnost njenega udara je jaka, pestra in skoraj moška, manjka pa ji rafinirane miline s katero učinkujejo zlasti dela francoske šole, kjer sloni mnogo efektov zgolj na izbranosti zvočnih barv.

Zaključni del je navajal Chopinove skladbe: znamenito, vkljub salonskemu žanru toplo in iznajdljivo »Berceuse«, dvoje etud k Fétisovi klavirski šoli, manj znani, nikakor posebno virtuozni skladbici, ki obravnavata isti problem: 2:3, odn. 3:4 v razmerju desnice proti levici in obratno. Iz op. 25 smo čuli le etudo v e-molu, za konec pa prvi Scherzo (v h-molu). Nekam oprezno izvajanje je pianistki zasiguralo gotovost v udaru, vendar ni bilo močno zavzetno, zato je bil višek interpretacije, zvezane z izčiščeno, gladko tehniko, dosežen ravno v Berceusi, koder so se vse vrline mlade umetnice zlile v lepo zaokroženo celoto.

Branka Musulin je ena prvih nad bodoče hrvatske pianistične generacije. Njeno stremljenje, ambicija in prizadevnost jo popravici uvrščajo v prvo vrsto mladih naših umetnic in bo gotovo dosegla stopnjo popolnosti, na katero bomo z njo vred lahko ponosni.
**L. M. Š.**

## ZAPISKI

### *NOVI NASTOPI V OPERI*

Po daljši odsotnosti je spet nastopila v naši operi Vidalijeva, ki je pela vlogo Micaele v »Carmen«. Zaradi močnega tremoliranja, ki ga je še večala nervoznost, je bil njen glas na poedinih tonih krhek in ni — razen na nekaterih mestih — dosegel potrebne dinamične in estetske linije. Priključno prepihovanje je zavajalo pevko tudi v intonativno labilnost. Tako je nudil njen glas v tej vlogi vtis neizravnanosti posameznih registrov in tonov ter je bil zlasti v višinah problematičen. Vsekakor je zvenela iz prijetno barvnega glasu kljub omenjenim pomanjkljivostim prisrčnost in tudi igralski je Vidalijeve podoba lepo izdelan, dopolnjen in simpatičen lik. Ti momenti pa vendar celote ne izpreminjajo in zdi se mi, da se ne motim, če trdim, da pevka glasovnega počitka še potrebuje, da bo mogla odstraniti vse nedostatke čisto fizičnega, fiziološkega in tehničnega značaja. Morda bo njen bolj umirjen ponovni nastop pokazal ugodnejšo sliko, kajti individualno razpoloženje je nastopajočemu vedno zelo pomembno in more v tehničnem pogledu povzročiti marsikaj, kar bi sicer lahko odpadlo in kar zakriva mnoge pozitivne strani. V tem primeru bo dana tudi možnost jasnejše in točne opredelitve nasproti pevkinim današnjim pevskim kvalitetam.

V »Mačame Butterfly« pa je gostovala kot Suzuku nam iz »Carmen« ter »Jenufe« znana Karlovčeva, ki je zlasti pevski nudila odličen lik. Njen temno zveneči, polni in obsežni ter tehnično izvrstno izdelani glas je tudi v tej vlogi našel polno sprotitve ter uveljavljenja. Posebno v poslednji sliki je bila glasovno izredno razgibana, doživljajski močna in mikavna. Tudi igralski je oblikovala lepo, stilno odgovarjajočo stvaritev, iz katere je odsevala skupno s pevskim delom smiselna, psihološki izrazita interplacija. Karlovčevo, ki je doslej prikazala v naši operi že več izbornih likov, bo potrebno na vsak način pridobiti za stalno članico našega opernega solističnega ansambla. Prepričan sem, da si bo ljubljanska opera z njo pridobila kar najbolj kvalitativno moč, ki bo mogla vzorno vršiti svojo umetniško nalogo. — V isti operi in v isti predstavi je gostovala v naslovni vlogi Leventova, katere Madame Butterfly je znova potrdila kvalitete, o katerih smo že pisali v lanskih ocenah.

Nastopanja, kakršna smo videli in slišali v poslednjih dneh, se mi zdijo zelo umestna, ker prinašajo v operni spored pestrost in nudijo možnosti primerjanja kvalitet posameznih pevcev. Zato bo prav, če se bo v tem smislu delo nadaljevalo, pri čemer naj se pritegnejo k sodelovanju vsi, ki odgovarjajo reproduktivnim zahtevam opernega udejstvovanja, seveda samo v strogo kvalitativnem smislu.
**—od.**

**Smrt češkega znanstvenika.** V Brnu je umrl redni profesor angleške filologije na češki univerzi dr. František Chudoba. Pokojnik je bil odličen poznavalec angleškega jezika in literature. Spisal je dolgo vrsto razprav in esejev iz angleške književnosti ter si pridobil z njimi velik sloves v češkem kulturnem svetu. Zlasti je slovel kot izboren poznavalec Shakespeara. Prav nedavno je začela izhajati njegova obsežno zasnovana monografija o avtorju »Hamleta«, spis, ki po obsegu in temeljitosti menda nima enakega v slovanskih literaturah.

# II. reprezentančni ples Gradbenikov -- Tabor 18. januarja 1941.

## Iz Celja

e— **Težkoče pri odpravi pisemske pošte.** Zaradi ukinitve nočnih vlakov je postala odprema pisemske pošte iz Celja zlasti v smeri proti Ljubljani, Zagrebu in Beogradu ponoči nemogoča. Kdor želi, da pošta odpremi njegovo pisemsko pošto z zadnjim večernim vlakom, naj odda navadno pisemsko pošto najpozneje do 17., priporočeno pisemsko pošto pa do 18. ali najpozneje do 18.30 na celjski pošti. Ker po navedenem času ni mogoče z večernim vlakom odpremiti pisemske pošte, bi bilo treba ta veliki nedostatek odpraviti s povečanjem števila osebja, ki oskbuje odpremo pisemske pošte z večernimi vlaki, ker sedanje osebje ne zmore ogromnega dela. ki se nabira zlasti v večernih urah.

e— **Poročila sta se** v Mozirju gospodična Lojzka Kračnik, gospodinjska učiteljica in gospod Andrej Jesenek, gostilničar in posestnik v Dramljah pri Celju. **Bilo srečno!** (—)

e— **Svetosavska proslava.** Upravni odbor pravoslavne cerkvene občine v Celju sporoča, da zaradi resnih časov letos ne bo Svetosavske besede. Na dan sv. Save, v ponedeljek 27. t. m. bo samo šolska proslava z blagoslovitvijo vode in rezanjem kolača in sicer ob 10.30 v telovadnici v I. drž. narodni šoli. Ta dan bo ob 9. služba božja v pravoslavni cerkvi sv. Save, nato pa procesija v omenjeno telovadnico.

e— **Smučarske tekme Sokola Celja I.** Sokolsko društvo Celje I je priredilo v nedeljo 12. t. m. dopoldne društvene smučarske tekme za člane, ženski naraščaj ter za nižji in višji oddelek moške dece. Tekem se je udeležilo 30 tekmovalcev, in sicer 10 članov, 2 naraščajnici ter 15 dece višjega in 3 nižjega oddelka. Doseženi so bili naslednji rezultati: Člani (dolžina proge 12 km): 1. Karel Tratnik 52.58; 2. Svetozar Stegu 55.30; 3. Ernest Štoklas 56.14; 4. Ivan Kokošinek; 5. Peter Faktor. Prvi trije pojdejo na savezne tekme v Planico. Ženski naraščaj (2 km dolga proga): 1. Mila Blaznikova 16.55; 2. Majda Dejakova 18.25. Višja moška deca (2 km dolga proga): 1. Ivanček Cvek 13.57; 2. Ivanček Vabič 14.16; 3. Oton Mak 14.53; 4. Dragec Ložar 15.11. Nižja moška deca (2 km dolga proga): 1. Vilibald Kos 15.23; 2. Ivanček Vok 17.42; 3. Anton Antik 33.55. Na tekmi moškega naraščaja, ki je bila 8. t. m. dopoldne na 5 km dolgi progi, pa so bili doseženi naslednji rezultati: 1. Boris Pšeničnik 15.05; 2. Anton Kos 17.03; 3. Silvester Rajnič 17.50; 4. Konrad Kos 17.50. Tekmovalo je le 10 naraščajnikov. Po tekmi so bili vsi tekmovalci pogoščeni s čajem. Te prve tekme v letu 1941 so pokazale res lepe rezultate naše telesno in duševno vzgojevane sokolske mladine. Lepo je bilo gledati deco ob prihodu na cilj. Nasrkani svežega zraka in rdečih lic so mali Sokoliči drug za drugim borbeno prismučali na cilj. Tekme, ki jim je prisostvovalo mnogo gledalcev, so bile zaključene v najlepšem redu. To so prvi sadovi in uspehi našega marljivega in vztrajnega sokolskega dela.

e— **Uničevanje poljskih miši.** Mestno poglavarstvo razglaša: Poljske miši povzročajo pri nas vsako leto mnogo škode na poljskih rastlinah. Da zmanjšamo škodo, je potrebno, da kmetovalci skupno organizirajo uničevanje poljskih miši. Najcenejše sredstvo za zatiranje poljskih miši je barijev karbonat, ki se dobi z navodilom pri raznih kmetijskih zadrugah.

e— **Dijaški kuhinji** v Celju je daroval knjigarnar g. Franc Leskovšek v Celju 100 din namesto venca na grob poštnega upravnika v p. g. Antona Mirnika.

e— **Za zimsko pomoč celjskim revežem** je daroval trgovec g. Adalbert Sulcer v Letušu 200 din v počastitev spomina živinozdravnika g. Ivana Fischerja v Žalcu.

e— **Za poskus požiga 7 let robije.** Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal včeraj 42 letni mlinar Anton Vah iz Buč pri Podčetrtku zaradi poskusa požiga mlina v Bučah, ki je last njegovega brata Alojza Vaha. Alojzij Vah stanuje s svojo družino v prvem nadstropju nad svojim mlinom. Okoli polnoči od 26. na 27. avgusta lani je opazila Ana Vahova, mati Alojza Vaha, v prvem nadstropju dim, ki je prihajal iz mlina. Takoj je poslala v mlin služkinjo Amalijo Ferličevo, ki je našla v zaboju, v katerega pada moka, tleč izvoz »Večernika«, naslovljenega na Janeza Cvirna, pri katerem je stanoval Anton Vah, in Cvirnovo ubožno spričevalo. Ferličeva je hitro odstranila papir in ga pogasila. Ogenj bi bil že izbruhnil, če bi ne bila moka stalno padala na tleči papir. Sum je padel na Antona Vaha, ki je pri razpravi odločno zanikal krivdo. Sodišče je prišlo do zaključka, da je Anton Vah kriv, in ga je obsodilo na 7 let robije in trajno izgubo častnih pravic. Zagovornik je takoj prijavil revizijo.

## Iz Maribora

a— *Umrl je Aleksander Klešič.* Včeraj zjutraj okoli petih je preminil znani mariborski kavarnar in restavrater g. Aleksander Klešič. Bil je po postavi in tudi sicer markantna osebnost v Mariboru. Rodom je bil iz Karlovca. V svoji stroki se je tako izpopolnil, da so ga šteli med naše najsposobnejše ter najiniciativnejše gostinske podjetnike. V tem oziru je užival vsestransko priznanje. Dolgo vrsto let je bil predsednik Združenja gostinskih podjetij v Mariboru, ki ga je uspešno vodil. Požrtvovalno se je zavzemal za koristi svoje stroke. Bil je lastnik Velike kavarne, ki jo je prevzel v povojnih letih, razen tega tudi najemnik kavarniškega paviljona v mestnem parku in spodnje kazinske dvorane. V zadnjem času se je lotila njegovega krepkega telesa nevarna bolezen, ki ji je podlegel, star 61 let. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v toplem spominu in ga bodo pospremili v soboto ob 15. uri na njegovi zadnji poti. Žalujočim svojcem naše globoko sožalje!

a— *Proslava 100 letnice Lermontova v Mariboru.* Predsnočnjim je bila v krogu članstva tukajšnje podružnice Ruske matice prisrčna proslavitev 100-letnice znamenitega ruskega pesnika M. J. Lermontova. Njegovo življenje in delo je očrtal lektor ljubljanske univerze dr. N. Preobraženskij, ki so mu bili poslušalci zelo hvaležni za poučna izvajanja.

a— *Predavanje o današnji Grčiji,* ki je sedaj v središču svetovnega zanimanja, bo drevi v mariborski Ljudski univerzi. Predaval bo g. dr. Roman Savnik iz Ljubljane. Predavanje odličnega strokovnjaka bodo pojasnjevale številne skioptične slike.

a— *Jutri gostuje Ž. Francl.* Namesto že napovedanega »Habakuka« dobijo abonenti reda A jutri predstavo Verdijeve opere »Ples v maskah«, pri kateri gostujeta gdč. V. Majdičeva in prvi tenorist ljubljanske opere g. Ž. Francl. V nedeljo popoldan »Cigan baron«, zvečer nepreklično zadnjič »Na dnu«.

a— *Šahovske novice.* V nedeljo bo v Mariboru tekmovanje za šahovsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze. Preizkusijo se najboljši šahisti ŠK Vidmarja in SK Železničarja.

a— *Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.* To staro, preizkušeno načelo so hoteli uveljaviti delavci in uslužbenci delavnice drž. žel. v Mariboru. Misel je prišla sama od sebe. Vsak mesec se delavci in uslužbenci žel. delavnic odrečejo 10, 20, 30 param itd., ki naj bi jih prejeli ob priliki izplačila mezde. Na ta način se nabere letno okoli 50.000 dinarjev, ki gredo v navedeni podporni sklad, ki je bil lani ustanovljen. Ta denar je bil razdeljen med najbednejše člane, ki so zaradi bolezni v pomanjkanju in stiski. Lepi uspehi te hvalevredne pobude se bodo pokazali ob poročilih na prvem rednem občnem zboru, ki bo danes ob 17. uri v veliki dvorani na stadionu SK Železničarja.

a— *45 delavcev v življenjski nevarnosti čez Dravo.* V ranih urah hitijo tekstilni delavci s Pobrežja in okolice v meljske tvornice. Na stotine jih je, ki težko čakajo na brod, da jih prepelje čez Dravo. Nemalokrat se pripeti, da se navzlic brodarjevim svarilom nagnete v čoln do 45 in še več delavcev, pri katerih je smrtni strah manjši ko skrb za zaslužek, če bi ponovno prišli prepozno na delo. Na vsak način je treba nekaj storiti, da se ne bo nekega dne pripetila kakšna katastrofa. Z obljubljeno gradnjo novega mostu ni nič, težko si je misliti v današnjem času zadovoljiv izhod, potem ko je bila odklonjena pripravljenost zasebne pobude za gradnjo mostu.

a— *Kam...* Železničarjeva hčerka Katarina Pak s Tezna je pred štirimi dnevi neznano kam izginila in ni za njo nobenega sledu. Bati se je, da se ji je kaj pripetilo. Policija poizveduje za njo.

# Gospodarstvo

## Pred ustanovitvijo sveta za gospodarsko politiko

Poročali smo že o nameri merodajnih činiteljev, da se ustanovi vrhovni posvetovalni organ, ki naj bi razpravljal in načelno sklepal o vseh gospodarskih vprašanjih. Tudi smo poročali, da je že pripravljen načrt uredbe o ustanovitvi tega sveta za gospodarsko politiko kot vrhovnega posvetovalnega organa *za vso državo,* ki bo imel važno nalogo tudi v zvezi z reševanjem gospodarskih problemov, ki se pojavljajo v odnošajih banovine Hrvatske z ostalim področjem države, kajti vedno bolj se občuti potreba koordiniranja gospodarskih ukrepov med banovino Hrvatsko in ostalo državo. V tem svetu za gospodarsko politiko bi bili zaradi tega zastopani tudi predstavniki gospodarskih ustanov in oblastev iz banovine Hrvatske.

Ker so v zadnjem času napredovala prizadevanja tako vladnih činiteljev kakor tudi banske oblasti v Zagrebu, je pričakovati, da bo v kratkem prišlo do ustanovitve tega sveta za gospodarsko politiko, ki bo imel važno nalogo skrbeti za izenačenje delovnih pogojev gospodarskih podjetij v banovini Hrvatski in ostali državi in za pravilen razvoj gospodarskih odnošajev v vsej državi, s posebnim ozirom na vprašanja, ki so se pojavila po ustanovitvi banovine Hrvatske.

### Zagrebška trgovinska zbornica za izenačenje delovnih pogojev z ostalim področjem države

V torek je bila v Zagrebu plenarna seja zagrebške Trgovinske zbornice, na kateri je novi predsednik g. Vouk v daljših izvajanjih orisal težkoče, ki so nastale za trgovstvo v preteklem letu. Med drugim je poudaril potrebo, da se gospodarsko področje banovine Hrvatske izenači z ostalim gospodarskim področjem države v delovnih pogojih. V tej smeri je uspelo izenačenje glede števila predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen. Če bo zbornici uspelo prizadevanje, da se izenačijo ostali delovni pogoji in druge okolnosti, zlasti pa davčna bremena, z ostalim področjem države, bo trgovstvo zadovoljno. Če pa bo uspelo prizadevanje, da se tudi zaslužek postavi na naravno in potrebno osnovo, kakor v času najobčutnejše konkurence, to je, če se priznajo upravičene režije in primeren dobiček, na podlagi katerega krije trgovstvo javne dajatve in ostale obveznosti ter režijo, tedaj obstoja upanje, da se bodo izvlekle iz sedanjih težkoč one stroke, ki so zaradi omejitev najbolj prizadete.

## Gibanje zaposlenosti v Sloveniji

Medtem ko je v septembru in oktobru članstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani glede na boljšo zaposlenost naraščalo preko običajnega obsega v tej sezoni (tako da smo imeli v oktobru že za 12.497 zavarovancev več nego lani v oktobru, medtem ko je ta razlika v avgustu znašala le 1915) je **november prinesel občutnejše nazadovanje števila zavarovancev, in sicer od 111.354 na 108.378.** Število zavarovancev je torej v tem mescu nazadovalo za 2976, medtem ko se je v novembru prejšnjega leta povečalo za 1883. Pri primerjavi z jesenskimi mesci leta 1939 pa moramo seveda upoštevati, da so bile v teh mescih delovne razmere zaradi nesigurnosti po izbruhu vojne v Evropi docela nenormalne. V primeri z novembrom prejšnjega leta je bilo lani v novembru število zavarovancev za 7683 večje (v oktobru je znašala ta razlika 12.497, v septembru 11.633, v avgustu pa 1915).

### V enem letu so se mezde dvignile za 36%

Povprečna dnevna zavarovana mezda je ponovno znatno narasla. Medtem ko se je od avgusta do septembra dvignila od 29.30 na 29.48 din in v oktobru na 30.75, se je v novembru naglo povzpela na **34.35 din.** Povečanje v novembru je deloma pripisati uveljavljenju novih mezdnih razredov. **Od novembra prejšnjega leta znaša povečanje povprečne dnevne zavarovane mezde že 9.09 din ali 36%.**

### Gibanje v posameznih gospodarskih panogah

Nazadovanje skupnega števila zavarovancev, ki je nastopilo od oktobra do novembra in je znašalo 2976 članov, je v celoti pripisati **zastoju gradbene delavnosti zaradi zime,** kajti pri gradnjah nad zemljo, pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb ter v industriji gradbenega materiala se je število zavarovancev od oktobra do novembra zmanjšalo za 3080. Tudi gozdno-žagarska industrija beleži nazadovanje za 414. Nekatere druge stroke pa so zaznamovale v tem mescu povečanje števila zaposlenih delavcev, tako kovinska stroka za 173 in oblačilna stroka za 164.

Kakor smo že omenili, je bilo v novembru skupno število zavarovancev še za 7638 večje, kakor v istem mescu prejšnjega leta. Tudi ta večja zaposlenost odpade pretežno na **gradbeno stroko,** kajti v novembru je bilo pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb zaposlenih navzlic zimski sezoni še 9779 delavcev, to je za 4778 več nego pred enim letom. Število zavarovancev pri gradnjah nad zemljo pa se je nasproti novembru prejšnjega leta povečalo za 2174 na 8532. Le industrija gradbenega materiala **je zabeležila zmanjšanje za 192 na 4928.**

Najobčutnejše **nazadovanje** zaposlenosti pa beleži **tekstilna industrija,** kjer je v teku enega leta nazadovalo število zavarovancev za 994 na 15.977. Nasprotno pa kaže sorodna **oblačilna industrija** povečanje za 142 na 5535. V **gozdno- žagarski** industriji je število zavarovancev od prejšnjega novembra nazadovalo za 122 na 7348, v industriji za predelovanje lesa pa za 47 na 4144. V **kovinski** industriji je naraslo za 239 na 8447, v **kemični** industriji za 122 na 2543, v industriji **papirja** za 169 na 2278, v industriji za **predelovanje usnja** za 203 na 3408 in v **javnem prometu** za 992 na 2211. Nasprotno pa kaže **živilska** industrija nazadovanje zaposlenosti v teku enega leta za 274 na 3299, industrija **tobaka** za 60 na 645, **gostinska** stroka za 98 na 3098 in **usnjarska** industrija za 63 na 1964.

## Naredba o kontroli uvoza tehničnih maščob

Trgovinski minister je na osnovi uredbe o kontroli zunanje trgovine po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino predpisal **naredbo o kontroli uvoza tehničnih maščob rastlinskega in živalskega izvora, kopre, kalofonije in voskov.** Po tej naredbi se stavlja pod kontrolo direkcije za zunanjo trgovino uvoz naslednjega blaga, ne glede na izvorno državo (v oklepajih številke carinske tarife): kopra (23), voski (49, 65 in 173), za hrano neuporabna svinjska mast, ribje olje, spermacet in spermacetno sulfurirana in hidrirana (68), olje iz kostnega mozga (68), mast dogra (68), ribja mast, ribje olje, sermacet in sfermacetno olje, prečiščeno ali neprečiščeno (69), živalske tolšče (70), kalofonija (100, 104), vsa mastna olja (104), kokosovo olje, kokosova mast, palmovo olje in olje od palmovih koščic, surovo in hidrirano (106), oljeva kislina, tekoči olein in ostale tekoče mastne kisline in njim sličen material, topljiv izpod 40 stopinj Celzija (107) in stearinova ter palmitinova kislina in sličen material s tališčem preko 40 stopinj Celzija (183/2).

Gornje blago smejo uvažati samo uvozniki, registrirani pri direkciji za zunanjo trgovino ali pri od nje pooblaščenih ustanovah, in sicer na podlagi uvoznega potrdila, ki ga izda direkcija ali od nje pooblaščena ustanova. Uvozniki, ki se hočejo registrirati, morajo poleg drugih dokazov predložiti tudi seznam uvoženih količin posameznega blaga iz te naredbe v zadnjih dveh letih z uvoznimi carinskimi deklaracijami ali s potrjenim izvlečkom iz kontrolnika uvoza finančnega ministrstva. Industrijsko podjetje, ki samo uvaža, pa mora predložiti potrjen prepis komisijskega poročila pristojnega oblastva o kapaciteti podjetja za predelavo blaga, na katero se nanaša ta naredba (pri osemurnem delovnem dnevu in 300 delovnih dneh na leto).

Uvozniki morajo pri direkciji deponirati kavcijo v višini 15.000 din, zadruge in obrtniki pa v višini 3500 din. Ta kavcija služi kot jamstvo za točno izvajanje odredb, naredbe in pogojev, ki bodo predpisani od direkcije na uvoznem potrdilu. V register se vpišejo uvozniki maščob, kopre, kalofonije in voskov, ki dokažejo, da izpolnjujejo gornje pogoje. Naredba je objavljena v »Službenih novinah« in se prične kontrola izvajati 30 dni po objavi.

## Naredba o kontroli uvoza premoga in koksa

Trgovinski minister je na osnovi uredbe o kontroli zunanje trgovine predpisal **naredbo o kontroli uvoza premoga, koksov in briketov,** (iz tarifnih številk 169/1, 2, 3, 4 in 5 carinske tarife), ki se stavlja pod kontrolo direkcije za zunanjo trgovino.

Tudi uvozniki premoga in koksa se morajo registrirati, prošnji za registracijo pa morajo predložiti med drugim seznam uvoženih količin tega blaga, ki so ga uvozili v zadnjih dveh letih z uvoznimi carinskimi deklaracijami, odnosno s potrjenim izvlečkom iz kontrolnika uvoza finančnega ministrstva, industrijsko podjetje, ki samo uvaža, pa mora predložiti tudi potrjen prepis komisijskega poročila pristojnega oblastva o letni porabi premoga, koksa ali briketov. V register se vnesejo samo oni uvozniki odnosno tvrdke, ki dokažejo, **da so v zadnjih dveh letih uvozili vsaj 500 ton premoga, koksa in briketov na leto.** Uvoznik mora položiti kavcijo v višini 100.000 din zadruga pa v višini 25.000 din, in sicer kot garancijo za izvajanje naredbe in pogojev, ki jih stavi direkcija na uvoznem potrdilu. **Naredba je objavljena v »Službenih novinah« od 15. januarja in stopijo določbe o kontroli uvoza v veljavo 30 dni po objavi naredbe.**

## Zaloge živil in trgovci

**Kakor je v naši javnosti vkoreninjeno napačno mnenje, da so vsi trgovci petični, tako je v domišljiji vsaka trgovina tudi velika zaloga živil, trgovec pa gospodar velikih količin onega blaga, ki ga najbolj primanjkuje. V resnici pa je trgovec dandanes, ko so oblastva vzela v svoje roke oskrbo z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami ravno tako stranka kakor vsi posamezniki. Vse zaloge so trgovcu odmerjene in samo to, kar ima, lahko on svojim odjemalcem ali strankam razdeli. Pred oblastjo je on stranka, ki predstavlja kolektiv odjemalcev, in če so količine moke, olja, riža, sladkorja, mila itd., ki jih deli svojim odjemalcem, pičle, je pičla tudi njegova zaloga. Trgovec noče in tudi ne more prikrivati svojih zalog, ker je promet edina podlaga in pogoj njegovih dobav. To bi morali uvidevati vsi in ne bi se smeli dogajati primeri pretiranih in brezobzirnih zahtev od trgovcev, ki vsako zalogo takoj, ko jo dobijo, točno preračunajo in porazdelijo na vse svoje odjemalce.**

**Ugotovilo se je, da je lanska žetev pšenice pokazala 30.000 vagonov primanjkljaja in da znaša ves primanjkljaj 45 odstotkov količin, namenjenih za vse naše pasivne kraje. Slovenija je dobila od lanske žetve 4100 vagonov pšenice in moke, novembra še posebej 500 vagonov moke, skupaj torej 4600 vagonov. Od tega je prejela privatna trgovina 2000, Prevod pa 2600 vagonov, kar je deloma razdelil na stranke, deloma pa prihranil za rezervo, ki se ceni za vso Slovenijo na okrog 900 vagonov. Izgledi za bodočnost so v pogledu pšenice in moke slabi. Do 15. februarja moremo pričakovati za vso Slovenijo še kakih 400 vagonov. Obljubljeno je, da bodo slovenski trgovci dobivali prevoznice, ako bodo sami našli pri mlinih in trgovcih v Banatu moko in pšenico.**

**Kakor je z žitom in moko, tako je tudi z drugimi najvažnejšimi živili in so neosnovane domneve, da trgovci zaloge prikrivajo ali pa z njimi samovoljno gospodarijo.**

## Gospodarske vesti

= **Sporazum glede plačilnega prometa s Holandijo, Belgijo, Norveško in poljsko gubernijo.** Devizna direkcija Narodne banke sporoča: Na sestanku zastopnikov Narodne banke in nemške obračunske blagajne, ki je bil v Berlinu 7. januarja t. l., je bilo sklenjeno, da se mora plačilni promet s Holandijo, Belgijo, Norveško in poljsko gubernijo glede »novih poslov« vršiti po novem računu Narodne banke pri nemški obračunski blagajni v markah, ne pa več po posameznih specialnih računih, ki so bili svojčas ustanovljeni za vsako posamezno omenjeno državo. Glede na to bodo jugoslovanski izvozniki dobivali za celotne vsote, vplačane od strani dolžnikov v omenjenih državah na novi račun v Berlinu, nove klirinške čeke, ki jih bodo lahko realizirali s prodajo na borzi preko pooblaščenih bank (po 17.82 din za marko); jugoslovanski dolžniki pa bodo odslej krili svoje obveznosti iz novih poslov s Holandijo, Belgijo, Norveško in poljsko gubernijo z nakupom novih klirinških čekov na borzi (po 17.82) preko pooblaščenih bank, kakor to delajo pri plačevanju novega uvoza iz Nemčije. Predpisi, ki se nanašajo na plačilo »starih poslov« z omenjenimi državami, veljajo še naprej iz deviznega ravnateljstva Narodne banke kr. Jugoslavije.

= **Proračun Kmetijske zbornice.** Banska uprava je odobrila proračun Kmetijske zbornice za leto 1941 v višini 1,102.000. Zbornica bo v letu 1941. pobirala 5 odstotno doklado na osnovni davek zemljarine zborničnih članov.

= **Sprejemanje nemških novčanic v Rumuniji.** Nemčija je za plačila v zasedenem ozemlju uvedla posebne vrste bankovcev, tako zvane »Reichskreditkassenscheine«, glaseče se na marke. V takih bankovcih dobivajo pripadniki nemške vojske tudi v Rumuniji svoje prejemke. Zato je rumunska vlada s posebno naredbo odločila, da sme rumunsko prebivalstvo sprejemati od pripadnikov nemške vojske te nemške novčanice, pri čemer opozarja, da morajo biti take novčanice opremljene s črnim napisom »Reichskreditkassenschein«. Določen je stalni tečaj 50 lejev za eno marko. Po tem tečaju bo rumunska Narodna banka odkupila vse take bankovce, ki pridejo v promet. Za druge bankovce, glaseče se na marke, ta ugodnost ne velja.

## Borze

**16. januarja.**

Na ljubljanski borzi je bilo danes povpraševanje za grške bone po 39, v Beogradu in Zagrebu pa je bil promet po istem tečaju.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri čvrsti tendenci notirala 466—467 (v Beogradu 467—468). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa, pač pa je bil zabeležen zaključek v delnicah Narodne banke po 7100 (v Beogradu po 7050).

**DEVIZE**

**Ljubljana. Oficielni tečaji:** London 174.57—177.77, New York 4425—4485, Curih 1028.64—1038.64. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 215.90—219.10, New York 5480—5520, Curih 1271.10—1281.10. **Privatni kliring:** Berlin 1772—1792, grški boni 39 den.

**Curih.** Beograd 10, Pariz 8.45, London 16.15, New York 431, Bruselj 69, Milan 21.75, Madrid 40, Amsterdam 229.50, Berlin 172.50, Stockholm 102.7750, Oslo 98.50, Köbenhavn 83.50, Sofija 4.25, Lisabona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3.00.

**EFEKTI**

**Zagreb:** Državne vrednote: Vojna škoda 466—467 4% agrarne 57 bl., 4% severne agrarne 54 den., 6% begluške 83.50 den., 6% dalm. agrarne 80.50—81, 6% šumske 79 bl., 7% invest. 100 den., 7% Seligman 103 bl., 7% stabiliz. 93 den., 7% Blair 97 den., 8% Blair 101 den.; delnice: Narodna banka 7100—7150 (7100), PAB 200 den., Trboveliska 370—375.

**Beograd.** Vojna škoda 467—468, 4% severne agrarne 54.50—55 (54.50—55.75), 6% begluške 84.50—85.50 (84.75—85), 6% dalm. agrarne 80—80.50 (80), 6% šumske 78—79 (78), 7% Seligman 102 den., 7% Blair 98.50 den., Narodna banka — (7050).

## Blagovna tržišča

**ŽITO**

+ **Chicago.** 16. januarja. Začetni tečaji: **pšenica:** za marc 87.375, za maj 82.625, za julij 83.125; **koruza:** za marc 63.375, za maj 63.50, za julij 63.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca nespremenjena. **Oves:** baški, sremski in slavonski 340 — 345. **Ječmen:** baški, sremski 400 — 410. **Moka:** (franko mlin odn. vagon, brez prom. davka in vreč): »0gg« in »0g« 723; enotna pšenična moka 382.25; presejana koruzna moka iz koruze, ki ima največ 14% vlage, 321, iz času primerno suhe koruze 250. **Otrobi** (franko mlin ali vagon, brez prom. davka in vreč): pšenični 200, koruzni 150, brez kali 70. **Fižol:** baški in sremski brez vreč 550 — 560.

## Naše gledališče

**DRAMA**

Petek, 17.: zaprto (Generalka).
Sobota, 18.: Othello. Red premierski.
Nedelja, 19. ob 15.: Princeska in pastirček. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

**Letošnja uprizoritev Shakespearjeve tragedije »Othello«** bo zanimiva, ker je velik del vlog nanovo zaseden. Glavni vlogi, Othella in Desdemono, bosta igrala Levar in Mileva Boltar-Ukmarjeva, Emilio Gabrijelčičeva, Bianco Levarjeva, Cassia Jan, doža Lipah, Brabantia Skrbinšek. Novi bodo Sever v vlogi Jaga, Kaukler kot Lodovico, Potokar kot Montano, Tiran kot Roderigo, Gale in Milčinski kot prvi in tretji plemič, 2. plemiča Presetnik. Prvega in drugega senatorja bosta igrala Gregorin in Bratina, sla Brezigar. Režiser prof. Šest.

**Gostovanje mariborskega Narodnega gledališča v Ljubljani se bo vršilo v četrtek 23. t. m. Igrali bodo Gorkega dramo »Na dnu«.**

**OPERA**

Petek, 17. ob 15.: Vesele žene windsorske. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Sobota, 18.: Carmen. Gostovanje Ančice Jelačičeve, članice zagrebške opere in tenorista Josipa Gostiča.
Nedelja, 19. ob 15.: Angel z avtom. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Traviata. Izven. Gostovanje sopranistinje Vanje Leventove.

**OPERA**

**Dijaška predstava v operi.** Danes popoldne ob 15. bodo peli Nicolaijevo komično opero »Vesele žene windsorske«. To učinkovito delo, ki uživa sloves najboljše nemške komične opere, ima za osnovo libreto, ki je posnet po istoimenski Shakespeareovi komediji. Glasba je polna šegavosti in prešernosti ter ustvarja k dejanju potrebno razpoloženje. Dirigent A. Neffat, režiser D. Zupan, koreograf inž. Golovin.

**ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE**

Sobota, 18.: Gospa ministrica.
Nedelja, 19. ob 15.15.: Princeska in pastirček. Brezplačna predstava za revno deco. Ob 20.15.: Gospa ministrica.

**MARIBORSKO GLEDALIŠČE**

Petek 17.: zaprto
Sobota, 18.: Ples v maskah. Red A. Zadnjič. Gostovanje Vere Majdičeve in Žana Francla.
Nedelja, 18. ob 15.: Cigan baron. Ob 20.: Na dnu. Zadnjič. Globoko znižane cene.

## RADIO

*Petek, 17 januarja*

*Ljubljana* 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Kako in kje je Boža dobila kožušček (g. Mirko Demšar). — 12: Naše pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Češki odmevi (plošče). — 18.10: Ženska ura: (gdč. A. Lebar). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (g. dr. St. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40. Plošče. — 19.50: Izseljenske vesti. — 20: Koncert za violo in klavir (gg. prof. K. Jeraj in prof. M. Lipovšek) — 20.45: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila.

*Beograd* 19.40: Muslimanski večer. — 20.40: Simf. koncert. — 22.50: Lahka glasba. — *Zagreb* 17.15: Petje. — 20: Večer komorne glasbe. — 22.15: Plošče. — *Praga* 18.25: Orkestralni koncert. — *Sofija* 19.50: Prenos Massenetove opere »Werther« — 22.15: Ples. — *Berlin* 19.15: Večer vesele muzike. — 21.15: Orkester in solisti. — 23.15: Nočna oddaja. — *Rim* 19.50: Simf. koncert. —

# Tri noci v zaledenelih stenah

## Prvi zimski vzpon na Dachstein — Z golimi prsti po lepljivih oprimkih — Težko plezanje, nič lažji sestop

Kakor smo poročali, sta pred božičem nemška alpinista, nadporočnik Rudolf Peters in poročnik Gerald Leinweber izvedla prvi zimski vzpon v južni steni Dachsteina. Peters poroča sedaj o tem naslednje podrobnosti:

Dne 18. decembra sta oba častnika v zgodnjem jutru in v mrazu 27 stopinj odšla na pot. Daleč pod njima je bila

primitivna planinska koča,

kjer sta prenočila, pred njima pa se je vzpenjalo ogromno snežno pobočje do vstopa v južno steno Dachsteina. S težkima nahrbtnikoma sta bredla hropeč v dokolenskem snegu, pri tem sta se morala pogostoma izmenjavati. Do dveh popoldne sta morala po tem snegu, da sta prispela do vstopa v steno. Pripravljena sta bila, da bosta našla zaledenelo steno, toda ta stena je bila nekaj več, bila je

neprekinjen ledni oklop.

S cepinom sta odbijala kakor roka debele ledene plasti s sten in previdno krušila snežne plasti nad seboj. Plezanje brez rokavic je bilo nemogoče, z debelimi napestniki pa ni bilo mogoče držati se nobenega oprimka. Zato sta vzela debele volnene rokavice, ki so jim manjkali konci za prste. Tako sta se s trudom dokopala do višine tako zvanega »Dachla« (»Strehe«). V črni noči sta se spustila

z vrvmi v globino,

da sta dospela do svoje koče.

Naslednji dan se je pričel pravi napad. Plezalca sta se bila pripravila na šestdnevno borbo. S pretežkima nahrbtn sta napredovala zato prav počasi. Dachl se je izkazal kot velikanska snežna strmina, ki so jo prekinjali navpični skoki. Kjer nista drsela na golem ledu, sta se vdirala

do ramen v snegu.

Popoldansko sonce je bilo toplo, termometer je kazal sicer samo pet stopinj nad ničlo, toda moža sta se od vročine kar kadila, ker sta imela vso svojo obleko za bivakiranje na sebi, da bi malo razbremenila nahrbtnike.

Ko sta premagala Dachl, se je začel najtežji boj. Južna stena Dachsteina se je dvigala s skoraj neprekinjeno vrsto plošč nad njim. Zdelo se je, da se hoče zvaliti na njiju. V prvem nočnem bivaku

v gumasti spalni vreči

nista spala, kajti mraz je bil prehud, neprestano sta morala telo stresati, da bi ne zmrznila. Dne 20 decembra sta premagala znamenito Steinsko polico, eno najtežjih mest v steni, ki gre skoraj vodoravno skozi navpične stene. Polica se je bila oborožila z mogočnimi opastmi, ki so visele daleč v praznino in so bile

varljivo primrznjene k polici

Ves sneg sta morala več ur zbijati v dolino. Ob koncu police sta stala pred popolnoma gladkim pragom, toda na njem sta vabila dva zarjevela klina v suhi skali. Tako sta bila kmalu čez in sta obnovila borbo.

Klini, ki sta jih zabijala za varovanje, so se jima lepili ob prste, le malo sta mogla naprej. Druga noč je bila pod jasnim nebom spet strašno mrzla in ni prinesla spanja. V jutranjem soncu 21. decembra je šla pot dalje preko navpičnih, delno

previsnih kaminov in razpok.

Treba je bilo obuti plezalke. Delo se je vleklo v neskončnost. Gibala sta se že znatno počasneje, napadla ju je silna utrujenost. Morala pa sta naprej, v tretjič nista hotela več prenočiti v steni. S skrajnim naporom sta dosegla vrhnji pas, kjer so se vzpenjali velikanski zidovi iz snega. Vrh so kronale ogromne opasti. V navpičnem snegu

nista mogla plezati

morala sta se sistematsko dokopavati do skale in v noči si priboriti vrh za zadnje dolžine vrvi po centimetrih. Tudi sestop je bil potem težaven in tu sta morala vendarle v tretjič bivakirati. Ko se je sonce dvignilo petič, sta se spustila z zaledenelimi vrvmi in otrplimi prsti preko skalnih prepadov Hunerscharte v dolino.

### Zimske težave na albanskem bojišču

Italijanski topničarji vlečejo top skozi snežne zamete

# Hoté naježi svoje lase

## Tudi takšne posebneže odkrivajo v Ameriki

Le malo jih je med ljudmi, ki znajo migati z ušesi, še manj jih je, ki bi mogli hote naježiti svoje lase. Tem večjo pozornost je zbudil zato mož, ki ga je odkril ameriški zdravnik dr. Lindsley in ki ima to sposobnost. Ta mož pa zna še marsikaj drugega.

Tako si lahko privošči vročo prho in takoj nato teče nag v mrzlo sobo, ne da bi se mu pokazala kurja polt. Pri tem se mu zenice razširijo, srce mu utripje hitreje, dih se mu istotako pospeši in njegovi možganski valovi postanejo drugačni nego običajno. Vse to so dogajanja, ki se odigravajo v tesnem sodelovanju in ki predstavljajo zunanje znake velikega strahu. Mož hoče naježiti samo lase, dogodi pa se več, nego hoče: pojavijo se vsi ostali telesni znaki strahu. Teh ostalih znakov pa ne more poljubno in vsakega posebe izzvati.

### Strokovnjak za radio morilec

Znani londonski vseučiliški profesor James, strokovnjak za radio, ki uživa svetovni sloves, je od londonskega sodišča obtožen zaradi uboja svoje žene. Angleška javnost pričakuje njegov proces z veliko napetostjo.

### Skrčenje potniškega prometa v Franciji

Dne 15. t. m. je bila francoska vlada prisiljena ukiniti potniške vlake na vseh progah svojih železnic zaradi nedostajanja premoga in maziva za stroje.

### Bombno razdejanje v angleškem parlamentu

Med mnogimi drugimi javnimi poslopji v Londonu so nemške bombe pogodile tudi poslopje angleškega parlamenta. Povzročile so v njem občutno škodo

## ANEKDOTA

Angleški pisatelj Bernard Shaw je nedavno prisostvoval koncertu, ki je imel na programu izključno moderne skladbe. Pred njim je sedela gospa, ki ji je med izvajanjem koncertnega programa postalo slabo. Dama je vstala, se napotila proti izhodu, a še preden je prišla do vrat, se je onesvestila.

Ko je Shaw to videl, je rekel:

»Vse kar je prav, tako strašna pa modernistična muzika ni!«

## VSAK DAN ENA

»Če res iščete dela, pojdite k Mlinarju Močniku, njemu je potrebna nekakšne vrste desna roka.«

»Smola, velika smola — jaz sem namreč levičar . . .«

(»Passing Show«)

### Zimske radosti v zasneženi Švici

Mladina v Saint Gervalsu pri sankanju

# Nespečnost in mraz

## sta največji nadlogi londonskega prebivalstva

Sofijsko »Utro« priobčuje iz Lizbone dopis, ki podaja vtise in doživljaje očividcev, ki so iz Londona pribežali na Portugalsko.

V vsem Londonu ni menda niti ene šipe več, ki bi bila cela. Nespečnost in mraz sta največji nadlogi, ki Londončani od njiju trpijo. Dovoz premoga je čedalje težavnejši. Premog so uvažali doslej v London po morski poti, toda doki in pristanišča so danes deloma uničena. Kjerkoli je še možnost pristanka za ladje, jo hranijo za ladje z živili, premog pa dovažajo z vlaki. Po tej poti pa se potrebe milijonskega mesta ne dado zadovoljivo kriti. Zato trpijo ljudje strašno zavoljo mraza. Pri tem so pa hiše brez okenskih šip. Ena sama bomba je raztreščila vse šipe kilometer naokrog. Skušajo si pomagati z nadomestilom za steklene šipe iz nekakšnega celofana. Zaklonišča so nezadostna, mrzla in odurna. Edina sigurna zaklonišča daje še podzemska železnica. Nova zaklonišča v parkih so nehigienična in brez vsake udobnosti. Že tedne spijo ljudje tam oblečeni, vlaga in mraz imata uničujoče učinke.

Ljudje, ki hitijo zjutraj na delo, morajo pogostoma opravljati trikrat daljšo pot, kajti nočni napadi razdirajo ceste. Vsako jutro morajo zato izdelovati nove prometne načrte. Bombni lijaki po cestah so pogostoma do 15 m široki. Živeža je v Londonu še vedno dovolj, čeprav v omejenem obsegu. London ščitijo trije pasovi protiletalskega topništva, a le kakšen odstotek nemških bombnikov more to topništvo sestreliti. Angleška lovska letala ponoči tudi ne morejo nastopati, ker bi prihajala zavoljo popolne zatemnitve v veliko nevarnost pri pristajanju. Številna lovska letala so se pri tem tudi ponesrečila. Zaporni baloni niso dosti učinkovitejši. Nemški letalci jih bodisi preletijo bodisi jih sestreljujejo s strojnicami. Potem se spuščajo tako nizko, da morejo streljati na ceste s strojnicami. Veliko število pomembnih industrijskih podjetij v Londonu in v njegovi okolici je popolnoma uničenih.

### Tat pojedel vsak dan 40 jajc

V Esbjergu na Danskem je mlad človek vlomil v skladišče neke poljedelske zadruge in ukradel zaboj z 280 jajci. Čez teden dni je policija pri preiskavi v njegovem stanovanju našla zaboj poln — jajčnih lupin. Pred sodnikom je mladi mož izpovedal, da je hotel jajca prodati, pa mu ni uspelo, tedaj se je odločil, da jih poje. Vsak dan je pospravil 40 jajc . . . In danes pravi, da mu postane slabo že samo, če jajce vidi . . .

### Štirje špekulanti z vojno

V Pistoriji, Italija, so oblasti prijele štiri nameščence neke tvrdke, ki so skrili 4500 kg sladkorja in 655 kg mila z namenom, da ga prodajo pozneje po višji ceni. Zalogo so skrili v kleti tvrdke, pri kateri so bili nameščeni. Četvorica pride pred posebno sodišče za špekulante.

### Če še ne veš, zdaj izve

da je Carigrad že nekaj dni brez kave. Veletrgovci so izčrpali svoje zaloge, detajlisti pa razpolagajo le še z majhnimi količinami;

da živi v Rumuniji nad milijon židov;

da so našteli v Budimpešti 269 milijonarjev;

da je bila italijanska pokrajina Apulija proglašena za vojno področje;

da je Mussolini imenoval nove voditelje fašistične stranke v Tripolisu in Bengaziju;

da je bolgarska vlada že zdaj pozvala pod orožje letnik 1940, ki bi moral v normalni dobi odriniti k vojakom šele 1. marca letos;

da so zaradi podmorniške vojne začasno ustavljeni prevozi zlata iz Anglije v Ameriko;

da imajo novi potni listi slovaške države dvojno besedilo, in sicer na prvem mestu slovaščino, na drugem pa nemščino;

da napoveduje angleški minister za preskrbo še dolgo vojno, čeprav začenja nasprotniku že primanjkovati kavčuka, bakra, niklja, bombaža in volne.

### Priprave za novo svetovno prvenstvo v smuku

Iz Cortine d'Ampezzo poročajo o velikih italijanskih pripravah za letošnje prvenstvo v smučanju. Italijanski skakači so doslej dosegli pri skokih daljavo 63 m.

### Znanstveni polet v Rusiji

Kakor javlja agencija Tass, se je v Moskvi dvignil balon s posadko treh mož. Balon ima 2000 kubičnih metrov prostora. Polet bo trajal predvidoma 24 ur. Moštvo balona bo proučilo vremenske razmere v višini 5000 metrov.

### Londonska ulica

v noči po nekem letalskem napadu, ko stražniki odstranjujejo poškodovane predmete

Hulbert Footner: 36

# IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

»Oh, Diana, tako rad te imam!«

Za trenutek se ji je obraz zjasnil, nato pa ga je proseče pogledala.

»To si moraš izbiti iz glave.«

Mahoma so se vrnili vsi dvomi. Podržal jo je od sebe ter ji vprašujoče pogledal v obraz. Odvrnila je oči in se bolestno nasmehnila. Tisti hip ne bi bil mogel reči, ali jo ljubi ali jo sovraži. »Diana, kaj mi skrivaš?«

»Nobene krivde, Luke.«

»Zakaj mi nočeš vsega povedati?«

Ni mu odgovorila. Sedla sta na rob postelje in Luke je začul za seboj zamolklo trkanje. Diana se je v zadregi nasmehnila.

»To je mati. Izkuša se sporazumeti z menoj. Luke, ali me imaš za morilko?«

»Ne!«

»Imaš mojo mater za zmožno, da bi bila izvršila umor?«

»Tega ne vem.«

»Nič slabega ni storila,« je resno rekla Diana. »To mi moraš verjeti! Zato sem hotela govoriti s teboj. Vsaj enega prijatelja morava imeti, ki bo veroval v naju.«

»Morda te mati vara.«

»Ne, predobro jo poznam. Vede se časih neumno, a slaba ni. Ali mi očitaš, da sem z njo?«

»Da, če počenja takšne neumnosti.«

»Če tako misliš, je bolje, da spet odideš. Jaz sem na materini strani. Pojdi in me pozabi. V tvojih očeh sem vendarle nekako kriva.«

Prijel jo je za roke. »Kar koli bi se zgodilo, moja sodba o tebi se ne bo izpremenila. Imam te za odkritosrčno in pošteno!«

Poljubil jo je, ko so ji planile v oči solze, in zapustil celico.

Zunaj na hodniku je slišal, kako je gospa Morvenova divje razbijala po vratih.

»Dajte, poglejte, kaj hoče,« je rekel paznici.

Ko je ta odprla vrata, je stopil Luke v kraj, tako da ga ni mogla videti.

»Gospod Imbrie! Gospod Imbrie!« je vsa zasopla klicala gospa Morvenova. »Ali je že odšel? Oh, prosim, dragica, pokličite ga nazaj! Molila bom za vas. Moram, moram z njim govoriti! Saj ste lahko poleg in slišite vse.«

Ker je Luke zmerom nastopal v spremstvu slavnega Mappina in sodeloval s policijo pri razjasnjevanju zadeve, so ga uradniki zelo spoštovali. Paznica ga je neodločno pogledala.

»Zakaj ne?« je tiho dejal.

Ženska prav za prav tudi ni vedela, zakaj ga ne bi spustila noter. Če je bil obiskal enc jetnico, je menda smel videti tudi drugo »Gospod Imbrie je tu,« je odgovorila in Luke je stopil naprej.

»Hvala Bogu,« je rekla gospa Morvenova, prijela Luka za roko in ga potegnila v celico. Paznica je stopila za njima in s hrbtom obslonela na vratih. Opazovala ju je, a njunega tihega razgovora ni mogla razumeti.

Prostor je bil enako opravljen kakor prejšnji. Gospa Morvenova je bila na oko kar v redu in elegantno oblečena. Potisnila je Luka zraven sebe na posteljni rob.

»Dragi Luke,« je zašepetala in ga pobožala po roki. »Kako zali ste na pogled! Tako močni, tako veliki in tako zdravi!«

Luke je nejevoljno umaknil roko.

»Vem, da neradi govorite o svojih čustvih,« je nadaljevala, »toda povejte mi, ali imato Diano res tako radi, da se hočete poročiti z njo?«

»Res.«

»Najprej sem temu nasprotovala, toda okoliščine izpreminjajo tudi mojo sodbo, in kakor mislim, vas ima ona rada. Ko bi le ne bila tako udržana! Hotela sem vam reči, da v bodoče ne bom delala ovir, samo da se izmotava iz tega strašnega položaja. Hčerkina sreča mi je nad vse!«

Luke jo je začudeno pogledal. Nemogoče jo je bilo sovražiti, ko je tako govorila, zaupal ji pa vendarle ni. Kaj le namerava? — je pomislil.

»Vi ste najin edini prijatelj!«

»Mislil sem, da imate v Washingtonu obilo prijateljev?«

»V takšni stiski človeka vsi zapuste!«

»Nu, da, prijatelji v sili —«

»Ali ostanete Diani res zvesti, ne glede na to, kaj se zgodi?«

»Gotovo da!«

Hitro je vrgla oči na paznico, nato se je zleknila malce nazaj, tako da se je deloma skrila za Lukovo veliko postavo. »Čujte,« je komaj slišno zašepetala. »Zdaj vam porečem: — Luke, ali me imate za krivo? — Nato morate glasno odgovoriti: — Ne! — Nato porečem: — Dajte mi roko, da ne! — Ko si seževa v roke, vam nekaj dam. Toda nikar ne izpustite!«

Preden je Luke vedel, kaj se godi, je vprašala:

»Luke, ali me imate za krivo?«

»Ne,« je odvrnil, čeprav nehote.

»Dajte mi roko, da ne!«

V naslednjem trenutku je začutil med prsti majhen, trd predmet in ga stisnil.

»Kaj je to?« je zašepetal.

»Ključ od shranilne omare.« Živčno se je zahihitala. »Kolikorkrat so me preiskovali, sem ga vtaknila v usta.«

Mrzla zona je oblila Luka po hrbtu. »Kakšna shranilna omara je to?«

»Oh, ena tistih, ki vržete vanje deset centov, kadar hočete kaj zakleniti. Ko je Diana čakala v hotelu Pilgrim, sem šla na avtobusno postajo in si vzela takšno omarico. Toda rabiti jo sme vsak samo štiriindvajset ur. Po tem času jo odklenejo. Prav zato sem včeraj odšla. Hotela sem spraviti tisto reč v drugo omaro. Davi so me prestregli. Zato jo morate zdaj vi prenesti v drugo skrivališče. Če ne, je najdena!«

Luku je bilo, kakor da bi treščilo vanj. »Kaj bo najdeno?«

»Kovčeg z dragulji.«

Zdaj ni več vedel, kaj naj reče. V glavi se mu je zvrtelo. Mahoma je bil kakor ohromljen, da se niti ganiti ni mogel.

»Številka omare je na ključu. Predal je v —«

# Naš in mednarodni položaj

## Članek dr. Krnjevića v službenem glasilu HSS

Včerajšnji »Seljački dom«, službeno glasilo Hrvatske seljačke stranke, prinaša uvodnik iz peresa strankinega glavnega tajnika senatorja dr. Jurija Krnjevića. V uvodniku, ki ima naslov »Najnovejši mednarodni položaj«, beremo med drugim:

»Pripravljajo se veliki mednarodni dogodki. Po soglasnih vesteh iz obeh vojujočih se taborov bi mogli biti dogodki celo odločilne važnosti v sedanji vojni. Priprave se izvajajo na obeh straneh. Anglija dobiva veliko pomoč od svojega po vsem svetu razširjenega imperija ter od Zedinjenih držav. Vrednost pomoči prekomorskega imperija se je najbolje pokazala v Egiptu in sploh na Bližnjem vzhodu.«

Zatem opisuje dr. Krnjević obširne vojne operacije v sredozemskem področju ter poudarja pomoč, ki jo dobiva Anglija zlasti iz Kanade in Zedinjenih držav. Kar se tiče novega ameriškega zakona o pomoči Angliji, je dr Krnjević mnenja, da je po vesteh iz Amerike gotovo, da bo Roosevelt dobil zahtevana pooblastila. Pooblaščen ne bo samo da lahko za oboroževanje uporabi 17.5 milijarde dolarjev, kar predstavlja v našem denarju ogromno vsoto skoro tisoč milijard dinarjev, temveč bo mogel vse ameriško narodno gospodarstvo, posebno pa ameriško industrijo uporabiti direktno za oboroževanje. Takšen aparat se seveda ne more spraviti preko noči v gibanje. Za to je potreben čas. Že letos pa bodo mogle Zedinjene države s svojo ogromno proizvodnjo igrati zelo važno vlogo, če se bo Angležem posrečilo vzdržati toliko časa.

»Pomena takega razvoja — nadaljuje Krnjević — se zavedajo tudi v Berlinu in Rimu. Zlasti Nemčija ki je po svoji pripravljenosti prva vojaška sila na svetu in ki razpolaga s silno vojsko na kopnem ter močnim letalstvom, ne gleda mirno na te dogodke. Kakor lani v tem času, se tudi sedaj neslišno pripravlja na nov velik udarec. Kdaj bo izvršen in kakšen bo, ve za sedaj samo vrhovno vodstvo nemških vojaških sil. V svojih božičnih in novoletnih izjavah so prvaki Nemčije izrazili prepričanje, da bo vojna zmagovito zaključena v tem letu in da bo Božič leta 1941 Božič zmage nemškega naroda. Toda Anglije ni tako lahko doseči in je posebno težko zadati ji odločilen udarec, ker ima svoje sile razširjene po vsem svetu. Listi pišejo, da se more vojna uspešno zaključiti samo z zavzetjem Anglije, prav tako pa poročajo da bo do nemškega napada na Anglijo prišlo v kratkem. Kje in kdaj, na enem ali na več krajih misli Nemčija zadati Angliji veliki udarec, mi ne vemo.

V sklopu vseh teh velikih vprašanj obstoja dejstvo, ki je za nas posebne važnosti. Zopet je obrnjena mednarodna pozornost na podunavsko in južnovzhodno Evropo: 1. zato, ker so močni oddelki nemške vojske prispeli preko Madžarske v Rumunijo, 2. zato, ker je prišlo do zelo živahne diplomatske delavnosti med Nemčijo in Bolgarijo. To oboje se je spravljalo v zvezo z dejstvom, da sodeluje sedaj v borbi proti Angliji na Sredozemskem morju tudi Nemčija kakor tudi z dejstvom, da bi mogla nemška vojska iz Rumunije preko Bolgarije ojačiti to najnovejšo nemško delavnost.

Pisali smo že o posledicah, ki bi jih mogel imeti tak nemški korak glede na zadržanje Turčije in Rusije, toda najnovejše vesti pravijo, da v tem trenutku ni nevarnosti, da bi v tem delu Evrope prišlo do vojnih zapletljajev. Izjave iz Sofije, Moskve in Berlina so to potrdile in vznemirjenje, ki je bilo izzvano s prihodom močne nemške vojske v Rumunijo in s pogajanji med Sofijo in Berlinom, se je zadnje dni pomirilo. Zanimanje za podunavsko in južnovzhodno Evropo ponehava, kar pomeni, da je mir tu tudi nadalje zagotovljen. To je za nas v sedanjem trenutku najvažnejši mednarodni politični dogodek.

# BELEŽKE

### Politične konference v Beogradu

Listi beležijo, da se ta teden dan za dnevom vrste konference voditeljev vladnih strank. Predsednik in podpredsednik vlade gg. Cvetković in dr. Maček se prav tako sestajata vsak dan. Razgovori se po splošnem mnenju nanašajo na rekonstrukcijo vlade, ki mora biti izvedena v najkrajšem času. Po prvotnih napovedih bi se bilo moralo to že zgoditi, ker pa so se posvetovanja zavlekla in ni videti težkoč, ki bi ovirale napovedano manjšo rekonstrukcijo, so se začele pojavljati vesti, da se ob tej priliki sondira teren za večje spremembe v vladi, s katerim naj bi se razširila njena osnova. Za tako razširjenje, ki bi bilo v skladu z razpoloženjem ljudskih množic, se zavzemajo tudi vplivni krogi v samem vladnem taboru.

### Razdvojenost med Srbi

Tednik »Srpsko ognjište«, ki ga izdajajo v Zagrebu pristaši Jugoslovenske radikalne zajednice, objavlja uvodnik o položaju Srbov v naši državi in posebej še v banovini Hrvatski. List zastopa mnenje, da so Srbi danes tako razdvojeni, kakor še nikdar v svoji zgodovini, in nadaljuje:

»Srbski narod, ki je nekoč zadivil svet s svojim narodnim edinstvom in svojo duhovno solidarnost, je danes razbit in brez skupne narodne misli. Njegova politična razcepljenost postaja že naravnost neverjetna. Del srbskega naroda v banovini Hrvatski nima danes svoje politične organizacije. Ostal je brez pravega političnega vodstva in brez gospodarske in prosvetne organizacije. Vse, kar se danes dogaja s srbskim delom naroda v banovini Hrvatski, je prepuščeno zgolj slučaju. Na vse te dogodke nimajo Srbi sami nobenega vpliva. Za nje skrbe ljudje, ki nimajo z njimi nobene duhovne in politične zveze.«

### Gospodarska politika na Hrvatskem in v državi

Poročali smo že, da razpravljajo v Beogradu v vladnih krogih o ustanovitvi vrhovnega poverjeništva za oskrbo in prehrano prebivalstva. »Hrvatski dnevnik« pristavlja k temu, da so delegati banske oblasti v Zagrebu odločno protestirali proti ustanovitvi vrhovnega poverjeništva za oskrbo in prehrano prebivalstva, ker bi se njegov delokrog razširjal preko ozemlja cele države, tudi nad banovino Hrvatsko, s čimer bi bila okrnjena njena avtonomija.

Glasilo dr. Mačka sicer priznava potrebo, da se gospodarska politika na Hrvatskem in v ostalih delih države vodi na enak način, vendar pa samo pod pogojem, da se pri tem očuvajo osnovna načela sporazuma. Pri tem pozarja, da so bili zadnji ukrepi o prehrani in oskrbi prebivalstva izdani po predhodnem posvetovanju in doseženem soglasju med predstavniki banske oblasti in osrednje vlade.

### Glasilo HSS za Dalmacijo

Splitski listi poročajo, da bo v kratkem pričel izhajati v Splitu tednik »Dalmatinska Hrvatska«. Novi tednik bo izhajal namesto dnevnika »Hrvatski glasnik«, ki je nedavno prenehal izhajati zaradi finančnih težav. »Dalmatinsko Hrvatsko« bo izdajalo vodstvo Hrvatske seljaške stranke za Dalmacijo. List bo seveda zastopal politiko HSS.

### Hrvatska visoka šola za telesno vzgojo

Kakor poročajo iz Zagreba, je hrvatski ban včeraj podpisani uredbo o ustroju visoke šole za telesno vzgojo. Banovina Hrvatska bo potem takem dobila prvo našo visoko šolo za telesno vzgojo, ker ona v Beogradu nima položaja prave visoke šole.

### O zagrebškem ljudskem kruhu

»Hrvatski dnevnik« posveča včerajšnji uvodnik zagrebškemu »ljudskemu kruhu«, o katerem pravijo Zagrebčani, da je skoraj neužiten. »Hrvatski dnevnik« potrjuje, da je »zagrebški ljudski kruh res postal zadnje čase tako slab, kakor ni nihče pričakoval. Toda človek, ki je navajen prenašati še hujše težave, se ne bi razburjal zaradi slabega kruha. Ljudje prenašajo bolezni in druge tegobe brez zabavljanja in bi vzdržali tudi, če bi jedli same otrobe. V ljudskem kruhu pa je poleg otrobov tudi moka. Vzrok za nezadovoljstvo je povsem drugačen in smo kar zadovoljni, da je naša javnost nezadovoljna. Naša javnost se namreč vprašuje, ali je res potreba, da jemo tak kruh, in prihaja do spoznanja, da take potrebe ni. Po tej ugotovitvi pa prihaja tudi povsem razumljivo do vprašanja, kdo je krivec in kdo odgovarja za slabi zagrebški kruh.«

»Neodgovorno — nadaljuje glavno glasilo dr. Mačka — in naravnost smešno bi bilo kriviti za vse neprijetnosti organe oblasti. Včasih so tudi predstavniki oblasti lahko kaj krivi. Vendar pa ne morejo delati čudežev in takoj preprečiti vsake zlorabe ter spreobračati ljudi. Kai vseh nezgod leži pri ljudeh, ki sodelujejo pri prehrani prebivalstva kot posredniki pri razdeljevanju živil, ali pa pri njihovi predelavi. Morala teh ljudi, ki so se neprestano trkali na prsa in se dičili s svojim rodoljubjem, prihaja šele sedaj do pravega izraza. To so ljudje, ki prodajajo karton za opanke in čevlje, pesek namesto moke, prah namesto soli in tako dalje. Je to sloj goljufov, ki žive od same prevare in bogate na njen račun. Za nekatere ljudi ni nič bolj prikladno, kakor goljufati in varati pod narodno zastavo. Ako jim pogledate na prste prično takoj protestirati in javkati, da so preganjani narodni borci.«

### Preseljevanje Nemcev se bo nadaljevalo

Nemški listi poročajo o končnem uspehu dosedanjega preseljevanja Nemcev v Nemčijo in v one zasedene pokrajine, ki so določene, da sprejmejo nemški živelj z vzhoda Evrope. Kakor znano, so bili vsi Nemci izseljeni iz Estonske in Latvije ter iz onih krajev Poljske, ki so prišli pod sovjetsko oblast. Tudi v nemškem delu zasedene Poljske se je vršilo veliko preseljevanje. Poljaki in Židje so se morali umakniti na vzhod. Nemci pa so prišli na njihova mesta v pokrajini ob reki Varti, določeni za novo strnjeno nemško narodno ozemlje. Preselitev Nemcev iz severne Bukovine in Besarabije, ki sta priključeni Sovjetski zvezi, je bila takisto že izvršena, poleg tega pa je Nemčija poklicala domov tudi vse svoje sonarodnjake iz rumunskega dela Bukovine in iz Dobrudže. Kakor pravi podrobna statistika, se je zadnjih 14 mesecev preselilo v Nemčijo 417.000 ljudi nemškega materinega jezika iz območja drugih narodov.

S tem pa po sodbi listov preseljevanje še nikakor ni končano. Pravkar se vrše med nemško in sovjetsko vlado pogajanja za preselitev 40 000 Nemcev iz Litve in nadaljnih 20 000 Nemcev iz Estonske in Latvije, ki se pri prvem preseljevanju niso mogli prepeljati v Nemčijo. Pri tem pa naglašajo nemški listi, da bo treba še marsikje na vzhodu in jugovzhodu Evrope poseči po istem sredstvu, da se doseže enoten narodnostni sestav prebivalstva ter se s tem odstranijo vsi vzroki za večna medsebojna trenja. V tej zvezi časopisje omenja, da je bilo treba tudi zapadno nemško narodnostno mejo očistiti francoskega življa, ki mora odpotovati v Francijo. V novi Evropi, pravijo listi, ne sme biti trenj med narodnostmi. Zato se bo preseljevanje narodov nadaljevalo.

### Živilske nakaznice v Sarajevu

*Sarajevo*, 16. jan. o. Od sobote 18. t. m. dalje bodo pričeli v Sarajevu deliti življenjske potrebščine na nakaznice. Izdali bodo štiri vrste nakaznic: za moko, sladkor, riž in olje.

# Zakaj ni prišlo do sporazuma pri TPD?

TPD je objavila v dnevnikih obvestilo, da je zboljšala rudarjem mezde in uvedla plačane dopuste za delavstvo. S posebnim razglasom je sporočila delavstvu, da veljajo nove plače od 1. januarja 1941.

Delavske strokovne organizacije so 13. 12. 1940 vložile v smislu čl. 26 kolektivne pogodbe na TPD vlogo, naj se začno pogajanja za revizijo kolektivne pogodbe, ker je po indeksu Narodne banke draginja porastla od 124.7 točk v septembru na 133.9 točk v novembru.

Ko so bile s 1. oktobrom 1940 uveljavljene nove minimalne mezde, je delavska delegacija pri pogajanjih 15. oktobra 1940 pristala na zvišanje indeksne številke od 124.7 na 126 točk, da olajša sklenitev sporazuma ter je bila trdno uverjena, da bo pri prihodnjih pogajanjih dovoljena draginjska doklada najmanj v oni višini, kolikor je porastel indeks Narodne banke in to od temeljnih plač, ki so bile na novo določene v oktobru 1940.

Delavska delegacija je pristala na to, da so se pogajanja vršila po preteku s kolektivno pogodbo določenega roka šele 7. januarja 1941, vendar pod pogojem, da stopijo nove plače v veljavo s 1. decembrom 1940. TPD je na teh pogajanjih predlagala, da se razprava za en teden preloži, češ da dobimo še indeks Narodne banke za mesec december, na podlagi katerega naj bi se na novo regulirale plače. Po indeksu Narodne banke je draginji tekom novembra in decembra porasla za 7.9% ter je delavska delegacija stavila predlog, da naj se vse temeljne mezde zvišajo za 8% z veljavnostjo od 1. decembra 1940.

Poleg tega je stavila delavska delegacija zahtevo, da se tudi pri TPD uvedejo plačani dopusti sicer po prvem letu zaposlenja 3 dni, po dveh letih 5 dni, po treh letih 7 dni, po štirih letih 9 dni, po petih letih 11 dni, nad šest let je pa 14 dni dopusta. V primeru da bi se ne mogli doseči zvišanje plač od 1. decembra je bila delavska delegacija pripravljena pristati na izplačilo primernega nabavnega prispevka kot nadomestilo za novembrski in decembrski porast draginje.

Končno je bila želja delavske delegacije, da bi se uredile nekatere stvari radi apneničarjev, nočnih čuvajev, kakor tudi sprejem nazaj v delo reduciranih delavcev iz leta 1939. Končno je sprožila še vprašanje podlage za ocenjevanje draginjskih sprememb, za kar naj bi se vzele cene življenjskih potrebščin največjega industrijskega rudnika Trbovlje. Slične želje so bile obravnavane na vseh dosedanjih pogajanjih ter je TPD izraženim željam vsaj delno ugodila.

TPD je zavzela k stavljenim predlogom za nižje tri kategorije absolutno odklonilno stališče z utemeljitvijo, da so to kategorije že z banovo uredbo o minimalnih mezdah dobile znatno več, kakor je porastla draginja. Delavska delegacija podčrtava, da so bile tekom leta 1938 in 1939 mezde mladoletnih delavcev pri TPD komaj 20 do 22 din na šiht, mezde 4. kategorije pa od 26 na 28.75 din in da torej nikakor niso zadoščale niti za najskromnejše preživljanje samca, nakar so se te mezde šele z banovo odredbo zvišale na 34 odnosno 44 din.

TPD je odločno odklonila delavsko zahtevo, naj se prizna 8% povišek na mezde od 1. oktobra 1940 in je bila pripravljena dati daleko nižji povišek na stare mezde iz maja 1939. Delavska delegacija je imela pooblastilo, da lahko pristane na zvišanje samo o okviru najmanj 8%, da pa bi omogočili sporazum, je na lastno odgovornost svojo prvotno zahtevo znižala in sicer za 3. kategorijo od 8 na 7%, za 4. in 5. kategorijo pa od 8 na 6%, medtem pa je za prvo in drugo kategorijo vztrajala pri 8%, ker je TPD že pri pogajanjih oktobra meseca izrecno izjavila, da bi pri novih prihodnjih pogajanjih morala 1. in 2. kategoriji dati nekaj več da se s tem zopet vzpostavi prejšnja razlika med posameznimi kategorijami.

TPD je odklonila priznani povišek od 1. decembra 1940, enako je odklonila izplačilo nabavnega prispevka ter je kot maksimum ponudila: za I. kategorijo 6.6% za II. kategorijo 4.5%, za III. kategorijo 3.3%, za IV. kategorijo 2.3%, za V. kategorijo pa 3% na mezde od 15. oktobra 1940. Istočasno pa je postavila zahtevo, da se v bodoče začno pogajanja šele, ako poraste draginja za 8, namesto sedaj dogovorjenih 6 odstotkov.

Enako TPD ni hotela podati nobene konkretne izjave glede uvedbe plačanih dopustov, vsled česar je delavska delegacija, ki ni imela pooblastila za sprejetje tako nizkih poviškov, ki niso niti daleč odgovarjali porastu draginje, izjavila, da bo o predlogu TPD poročala delavstvu, ki naj odloči, ali naj se predlog TPD sprejme ali odkloni odnosno da delegaciji pooblastilo in navodilo za nadaljnja pogajanja.

TPD pa se na izjavo delavske delegacije sploh ni ozirala in je šla preko običajnega postopka ter je enostavno uveljavila nove mezde in doklade z dopusti vred in to celo v nekoliko večji izmeri, kot je bil njen maksimalni predlog na pogajanjih.

Delavska delegacija ugotavlja, da ni dala TPD niti najmanjšega povoda za tak postopek. Po obstoječi socialni zakonodaji imata delavstvo in podjetje dolžnost v slučaju spora zahtevati poravnalni postopek, na katerem bi bilo možno doseči sporazum in šele, če bi poravnalni postopek ne uspel, bi bila TPD upravičena do gornjega koraka.

TPD je v dnevnikih izjavila, da znaša dosedanje skupno zvišanje temeljnih mezd v primeri z mezdami od maja 1939 od 49.3% do 75%. Tudi ta navedba ni točna, ker ti poviški bazirajo na plačah, sklenjenih s kolektivno pogodbo z dne 6. 4. 1938, torej v času, ko o naraščanju draginje sploh še ni bilo govora.

Strokovne organizacije, podpisnice pogodbe, načelstvo II. skupine rudarske zadruge in Delavska zbornica apelirajo na rudarje pri TPD, da se vsled novo nastalega položaja ne razburjajo in vrše še svojo delovno dolžnost napram družbi kot doslej. Strokovne organizacije pa bodo ukrenile vse potrebno, da se ugodi upravičenim zahtevam delavstva in prizna rudarjem povišek, ki odgovarja dejanskemu porastu draginje.

Ljubljana, dne 16. januarja 1941.

*Jugoslovanska strokovna zveza*
*Narodna strokovna zveza,*
*Zveza združenih delavcev,*
*Načelstvo II. skupine rudarske zadruge,*
*Delavska zbornica.*

# SPORT

*Ob 18.45 na drsališču Ilirije*

# Schäfer je tu

## in njegova partnerica Gillardova, dva svetovna mojstra na ledu

Schäfer in Gillardova sta prispela predsinočnjim iz Milana, kjer sta nastopila v zimskem stadionu z velikim uspehom. Včeraj sta bila nekoliko na drsališču, toda sneg je precej oviral pri treningu.

Pogosto nastopanje na ekshibicijah po vsej Evropi, prej tudi po Ameriki, je ohranilo Schäferja v najboljši kondiciji in formi. Ostal je nedosežni mojster umetnega drsanja, ki zna vedno na novo navdušiti gledalce. V teku svoje profesionalne kariere zlasti ameriške, je pridobil izredno rutino tudi za artistično in revialno panogo umetnega drsanja. Pri nas bo z Gillardovo predvajal tako sportno drsanje kakor tudi izrazito revialno.

O Frici Gillardovi smo poročali, da je po rodu Celovčanka. Včeraj nam je povedala, da to ni točno: rojena je bila — v Vevčah pri Ljubljani, torej jo skoraj lahko smatramo za rojakinjo. Bila je najprijubljenejši gost na vseh glasovitih evropskih drsališčih. Velja za eno najsijajnejših revialnih drsalk in je kot taka morda še večja privlačnost kakor prvak Schäfer.

O Schäferju naj navedemo še, da je tudi učitelj nekaterih naših drsalcev. Silva Palmetova je trenirala zadnji dve zimi popolnoma pod njegovim vodstvom in nekaj tednov je imel trening pri njem tudi mladi Betetto.

Ponovimo, da Schäfer—Gillardova nista drsalni par. Nastopata vsak zase, vendar pa bosta skupno izvajala eno ali dve izmed točk, ki so na sporedu. Nekoliko točk bodo izvajali tudi drevi domači drsalci.

*

**Uprava drsališča je postavila za to prireditev posebne tribune, deloma s sedeži. Zaradi izrednih stroškov so ukinjene za drevi vse proste vstopnice. Vstopnina znaša din 25.— za sedeže (za člane SK I. Din 20.) in din 15.— za stojišča (za člane in dijake Din 10.—). Običajne znižane vstopnice za aktivno članstvo sportnih sekcij se bodo izdajale načelnikom sekcij le drevi med 17.30 in 18. v kavarni »Evropi«.— Opozarja se občinstvo, naj se toplo obuje in vzame s seboj odeje, zlasti gledalci na sedežih, da jim mraz ne bo kvaril užitka. Prireditev bo trajala približno 45 minut.**

### Kateri bodo letošnji prvaki

**Jutri in v nedeljo — drž. prvenstvo v umetnem drsanju**

V soboto in nedeljo bo v Zagrebu na drsališču ATK na Šalati v izvedbi Zaška tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije v umetnem drsanju. Glavno konkurenco v tem tekmovanju bodo seveda tudi letos postavili Slovenci, in sicer kompletna drsalna ekipa SK Ilirije, ki je že lani spravila skoraj vse prvenstvene naslove. Kakor nas obveščajo, bodo jutri in pojutrišnjem startali v Zagrebu seniorji **Thuma, Betetto** in **Biber**, seniorka **Palmetova** in morebiti **Schellove** ter med juniorkami **Bogatajeva**. Med pari bosta konkurirala dva seniorska, in sicer **Palmetova** in **Biber** ter **Sernečeva** in **dr. Schwab**, med juniorskimi pa bo nastopila dvojica **Bogatajeva—Betetto**. V moško juniorsko konkurenco Ilirija letos ne bo poslala nobenega tekmovalca.

Tekmovanje za prvenstvo Slovenske drsalne zveze, ki je moralo biti pred tedni preloženo, je zdaj določeno na dneva 25. in 26. t. m., in sicer v okviru prireditev na I. zletu slovenskih smučarjev v Celju. Spored bo razdeljen tako, da bo v soboto 24. t. m. popoldne obvezno drsanje, v soboto zvečer ekshibicijska prireditev izven prvenstvenega sporeda, v nedeljo 26. t. m. dopoldne pa prvenstveni del tekmovanja v prostem drsanju.

### Skoki v Mostecu

**Navodila za gledalce nedeljske skakalne tekme**

Pričetek nedeljskega tekmovanja v skokih bo točno ob pol 15. Najkrajša pot do skakalnice v Mostecu vodi od tramvajske postaje pri stari cerkvi v Šiški mimo hotela Bellevue na Šišenski vrh, vsega okrog 10 minut hoje. Na skakalnici naj se občinstvo ravna po navodilih rediteljev, da se tako izogne morebitni nesreči. Pri blagajnah ki bodo na vseh prihodih v skakalnici, naj si gledalci nabavijo vstopnice ki bodo stale din 3.— in din 5.—.

Prireditelji vabijo na čim številnejši obisk!

### V nekaj vrstah

**Drsalna produkcija v Mariboru**

**Maribor, 16. januarja**

Sinoči ob 19. je bil na umetnem drsališču SK Železničarja ob Tržaški cesti velik propagandni nastop najboljših drsalcev SK Ilirije iz Ljubljane. Nastop je nadvse uspel in je nudil številnemu občinstvu mnogo sportnega užitka. Od odličnih gostov so nastopili Silva Palmetova (solo in v dvoje), jun. drž. prvakinja Vlasta Sernečeva, dr. Schwab, Betetto in Biber. Zanimivi spored so potem izpopolnili s svojim nastopom še domači, in sicer Kraševčeva—Bajde v dvoje ter 11 letna Anica Černetova.

Občinstvo je bilo zelo navdušeno in ni štedilo s priznanjem za izvrstne goste. Bilo jim je iskreno hvaležno za lep večer, kakršnih si v Mariboru želimo še!

### Dve uspeli smučarski tekmi v Trbovljah

**Trbovlje, 15. jan.**

Zadnji dve nedelji smo imeli v Trbovljah kar dve smučarski tekmi. Prireditelj je bil agilni smučarski odsek SPD. V nedeljo 5. t. m. so bile tekme v alpski kombinaciji za klubsko prvenstvo na Mrzlici. Proga za slalom je bila izpeljana na strmem pobočju z vrha Mrzlice ter je zahtevala od tekmovalcev mnogo tehničnega znanja. V slalomu, ki se je pričel dopoldne, je bilo treba progo prevoziti dvakrat. Zmagovalec je bil Hus Teo v času 1:24, sledili pa so Planinšek Franc, Gorjup Ivan, Plevčak Jože II, Beg Milan, Šergan Gvido, Ajdišek Vekoslav in Pungerčar Franc. Proga za smuk se je pričela pri lovski koči ter je vodila po gornji poti do sv. Katarine, od tu pa po travnikih do starega pokopališča, kjer je bil cilj. Tekmovalci so si sledili v enominutnih presledkih. Na cilju so se razvrstili v sledečem redu: Hus Teo 13:44, Gorjup Ivan 14:25, Planinšek Franc 14:42, Šergan Gvido, Plevčak Jože II, Pungerčar Franc, Beg Milan, Ajdišek Vekoslav. V kombinaciji je bil zopet prvi Hus Teo s 1339 točke sledili so Planinšek, Gorjup, Plevčak II, Beg, Šergan, Ajdišek in Pungerčar. Klubski prvak za leto 1940/41 je Hus Teo.

Zadnjo nedeljo smo odpravili mladinske tekme pod vodstvom smučarskega odseka SPD, ki se jih je udeležilo 34 mladih tekmovalcev, razdeljenih v tri skupine. V prvi skupini ( 8 do 10 let) je med 4 tekmovalci zasedel prvo mesto Kolar Milan v času 4:03. V drugi skupini (11 do 13 let) je bilo 17 tekmovalcev ter je dosegel najboljši čas Koder Ludvik z 2:34. V tretji skupini so se pomerili 14 do 15 letni smučarji, ki so bili že vidno bolj izvežbani ter je dosegel najboljši čas izmed 12 tekmovalcev Zavrašek Saša z 2:33. Proga je tekla po travnikih izpod Žebljovega hriba s ciljem nad gostilno Fric v dolžini 1 km z višinsko razliko 80 m. Med tekmovalci je bilo opaziti nekaj prav okretnih smučarjev, ki imajo vse pogoje, da bodo s sistematičnim vežbanjem postali močni konkurenti trbovelskim smučarskim favoritom.

Organizacija obeh tekem je bila v rokah načelnika smučarskega odseka SPD g. Riharja Rafaela in tehničnih vodij Ivana Gorjupa ter Šina Gustava, katerim sta pomagala gg. Flegar Tone in Baumgarten Juro. Pri klubskih tekmah pa so vidno sodelovali tudi učitelji, ki so bili ta čas zbrani v smučarskem tečaju za učitelje na Mrzlici. Te tekme so bile uvod v celo vrsto smučarskih prireditev, ki bodo ob ugodnih snežnih razmerah sledile v Trbovljah v teku tega meseca.

★

Hrvatska drsalna zveza je dala v ponedeljek kljub protestu Karlovčanov — o katerem smo včeraj na kratko pisali na tem mestu — odigrati **finalno tekmo za prvenstvo banovine Hrvatske v hokeju na ledu** med moštvoma VSD iz Varaždina in domačega ZKD. Varaždinci so se tudi v tej tekmi predstavili z zelo močno in dobro vigrano ekipo in so nazadnje res tudi zmagali s 3:2 (1:0, 2:2, 0:0). Do tega rezultata so prišli prav za prav v dveh igrah, ker so se v zadnji tretjini večerne tekme sporekli zaradi gola v škodo VŠD, pa so ostanek tekme odigrali šele v torek dopoldne, ki pa ni prinesel nobene spremembe več. Tako se je z zmago nad bivšim hrvatskim prvakom ZKD sedaj Varaždinski ŠD plasiral za nadaljnje tekmovanje za državno prvenstvo v hokeju na ledu.

V zvezi s sporom zaradi izločitve karlovške ekipe KSU iz prvenstvenega tekmovanja v hokeju na ledu, ki jo je sklenila za zeleno mizo hrvatska drsalna zveza, so zdaj vsi odborniki tega kluba izstopili iz uprave HKS. Z njimi so se solidarizirali tudi predstavniki ostalih hokejskih klubov iz Karlovca.

**Predavanje Uroša Župančiča.** V soboto dne 18. t. m. ob 20. bo v dvorani akademskega doma na Miklošičevi c. 5 predavanje g. Uroša Zupančiča s skioptičnimi slikami z naslovom **»Razvoj, kriza in nova pota alpinizma«.** Vstopnine ne bo.

**Smučarsko predavanje v Ljubljani.** Smučarski klub Ljubljana priredi aktualno predavanje o »moderni tehniki smučanja« v torek dne 21. t. m. v frančiškanski dvorani. Predava znani smučarski pisatelj in učitelj g. Robert Kump.

# SOKOL

**Okrožne tekme koroškega sokolstva** so bile v Mežici za vežbo za nedeljske župne tekme v Guštanju. Nastopilo je 12 članov in prav toliko moškega naraščaja. Vsi prijavljeni so nastopili in je bil vrstni red naslednji: Člani: 1. Rupert Udir, 2. Franc Leskovec, 3. Ivan Vodovnik. Naraščaj: 1. Srečko Urbančič, 2. Mirko Baraga, 3. Alojz Leskovec.

**Dramatski odsek Sokola III.** Bežigrad ponovi v **nedeljo 19. t. m. ob 20.** božično igro **»Cvrček za pečjo«.** Priporočamo se za obilen obisk.

**MAL' POLOŽI DAR DOMU NA OLTAR!**

## Jakec Skok in Skakec Rok

**Poskoki dveh navihancev v treh poglavjih.**

**TRETJE POGLAVJE**

**44.**

**Na vrati s kredo črke G+M+B — (tako Trem svetim kraljem je imé). Je Jakec s puško že na cestnem tlaku, za njim gre Skakec. Ključ ima na traku.**

# MALI OGLASI

## CENE MALIM OGLASOM

**Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—**

### Službo dobi

Vsaka beseda 2 din: davek 3 din, za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din

**Tekstilna tvornica**
išče tkalskega mojstra, absolventa tekst. šole, z dolgoletno prakso, dobro verziranega v vseh vrstah bombažnega blaga (schaft- in modno blago), kakor tudi v vseh vezavah, ki zna popolnoma vsa pripravljalna dela, katera obenem vodi. Prednost imajo čehi — jugosl. državljani. Izčrpne ponudbe z navedbo plače poslati na ogl. odd. Jutra pod »Tvornica«. 940-1

**Postrežnico**
pridno in pošteno iščem za čez poldan. Kotnikova 17-III. 1000-1

**Nemščino**
za začetnike, konverzacijo, trgovsko korespondenco in knjigovodstvo — poučujem proti zmernemu honoraciju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izkušen praktik«. 982-1

### Služba išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 din, za šifro in dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

**Uradnik**
dobro verziran v knjigovodstvu in vseh pis. delih, sprejme zaposlitev za popoldanske ure. Ponudbe pod »Vesten« na ogl. odd. Jutra. 955-2

**Trgovska pomočnica**
poštena, stara 18 let, išče službe kjerkoli na deželi. Vajena je tudi gostilniških in kuhinjskih del. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlada moč« 835-2

**Brivskega pomočnika**
sprejmem takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 984-2

**Brivskega pomočnika**
mlajšega, še danes sprejmem. Langerholc, Planina pri Rakeku. 981-2

### Vajenci(ke)

**Torbarski pomočnik**
in vajenec se sprejmeta. Samojlov, Kersnikova 5. 988-44

### Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Posojilo**
dajemo našim vlanom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj Dom« Ljubljana, Dvoržakova 8. Iščemo poverjenike. 199-16

**Knjižice**
Posojilnice in hranilnice Moravče din 10.000, Mestna hranilnica Kamnik din 20.000, prodam po ugodni ceni. Prilika za plačanje dolga.
**RUDOLF ZORE,**
Ljubljana, Gledal. ul. 12 1003-16

**Knjižice**
Kmetske posoj. ljubljanske kupimo še nekaj.
**RUDOLF ZORE,**
Ljubljana, Gledal. ul. 12 1002-16

**Družabnika**
za že obstoječo tekstilno industrijo, ki je trgovsko verziran z kapitalom din 200.000, vzamemo pod ugodnimi pogoji.
**RUDOLF ZORE,**
Ljubljana, Gledal. ul. 12 1001-16

### Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Kupim trocevko**
ali »Bokercoe« puško kupim. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo kalibra pod »Puška«. 995-7

### Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Kompletna spalnica in jedilnica**
ter stenska ura, skupno ali posamezno, ugodno naprodaj. Polzve se Mesesnel, Kolodvorska 35. 1004-12

### Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Knjigovezi!**
Kupim železno prešo. — Plošča najmanj 50×70 cm, ter stroj za šivanje blokov na električni pogon. Ponudbe v ogl. odd. Jutra pod »Knjigovezi« št. 634. 990-7

**Smučarko**
samostojno, simpatično, izobraženo, iščem za 10 dni za planine. Strošek ne bo! Prosim naslov s fotografijo pod »Sneg« na ogl. odd. Jutra. 971-24

### Kupim

VSAKOVRSTNO
**ZLATO**
SREBRO - PLATINO
**BRILJANTE**
SMARAGDE-SAFIRJE-RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
**Jos. EBERLE**
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

### Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Slaščičarna**
na prometnem kraju, dobro vpeljana, se ugodno proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 987-19

### Oblačila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Žaket s telovnikom**
zelo dobro ohranjem, za suhega, velikega gospoda proda — Dragičević, Kralja Petra trg 8-II. — Ogled od 9. do 10 in od 13. do 16 ure 936-13

**Moške obleke**
prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 986-13

### Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Ugodno naprodaj**
lepo novo nasajeno vinogradno posestvo, stanovanje za gospodarja in trgovski lokal ter stanovanje za trgovca, vse v novem stanju. Vinograda je 1 in pol orala, 1 oral sadovnjaka, 1 oral gozda, 1 oral njive. Vse skupaj je 4 in pol oralov in 1 uro oddaljeno od Gornje Radgone. Naslov v vseh posl. Jutra. 939-20

### Informacije

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Razmnoževanje**
prevajanje, prepisovanje izvršuje solidno postrežna pisarna »Servis biroe«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-I, telefon 2109. 899-31

### Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Sobo**
v centrumu, opremljeno, oddam z vso oskrbo 2 osebama. Naslov v vseh posl. Jutra 999-23

### Sobe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 din, za šifro in dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 17 din

**Opremljena soba**
s souporabo kopalnice, po možnosti s kuhinjo, se išče za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj 136«. 960-23a

### Pridelki

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

**Suhe slike, bosanske**
razpošiljamo po din 11 kg fco Lukavac. Braća Papo. 991-33

**Državna tovarna avijonov v Kraljevu**

**bi sprejela v službo**

**2 zrakoplovna ali stroj na inženerja**

Reflektanti naj naslovijo svoje prijave s prostim prepisom spričeval o sposobnostih in spricevalom o opravljeni vojni službi **osebnemu oddelku državne tovarne avijonov v Kraljevu**, najkasneje do konec januarja tega leta.

**KLIŠEJE**
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

**Zastonj zavojček**
dostalovega toaletnega pisera na pokušnjo — uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa ostane čista zgrevna, sveža in mlada. Moči, ki sejejoči nečistost obraza izginejo. Pošljite za strošek 4 dinarje v znamkah. Kemikalija Novi Sad 144. V lekarnah, drogerijah original karton din 48 50-3

Agilna in poštena. Avtomehanik. Blizu trga. Čedna. Čas 500.000 čez stotisoč. Dobavni avto. Drago. Dobro dekle. Delovna 33. Delavnica. Devetnajstletna. Domačija. Dober zaslužek. Dobro plačilo. Dobrosrčna 666. Dober brusač in polirar. Dobro naložen denar. Gostilniška kuharica. Gater. Hribovec. Hvaležen. Harmonika 24. Ješko. Izredna prilika. Iskrenost. Jamstvo. Kinooperatura. Kuharica. Kranj. Kot doma. Krasna deva. Kupim takoj. Ljubljana mesto. Ljubljana. Lepa soba. Les. Marljiva in snažna. Mehanik. Motor. Mirje. Miren kraj. Marljivo in pošteno. Natop takoj. Nesrečna. Oframvalu. Osebni uspeh. Prilika. Prijetno. Videnje. Prvovrstni zazidalni teren. Potrebno 100.000. Poštena in agilna. Premestitev. Podjetna. Prijateljstvo 37. Pričakujem. Pošten. Perfektna. Redka prilika. Reven student. Stalno 40. Skrbna družina. SOS. Sirana. Samec. Sloga. Specialna mehanika. Stalno mesto. Samostojna. Stalna in dobra služba. Tovarna usnja. Tajnost. Najamčena. Trgovina — Posest. Tričlanska. Topolino. Tiha sreča. Uspeh 1000. Ugodno odplačevanje. Varna in res vredno.. V Ljubljani. Vpeljana obrt. Vdova. Veten kurjač. Zmožen. Ljubljana. Zmožna prazna. Zelo lepa. Zanesljiva kuharica. Žena v Kranjski zori. Zaupanje 100. Za gotovino 333. 1150

**Nevenka**
Na svidenje na plesu gradbenikov! Mihe. 985-2

**KAUČE**
novi modeli po nizkih cenah dobite pri
**E. Zakrajšek,**
tapetništvo
Miklošičeva 34.

**Od Vas je** tvisno, **da imate obleko vedno kot novo** zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
**JOS. REICH**
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Prainica Svetlolikalnica

### Dopisi

Vsaka beseda 2 din, davek 3 din, za dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 20 din

## Iz Šoštanja

**š— Spominu Antona Eržena.** V nedeljo so na slovenjgraškem pokopališču položili v grob Antona Eržena, upok. pregleč. finančne kontrole v Šoštanju. Šele pred dobrimi tremi meseci je stopil v pokoj, čeprav bi si ga bil zaslužil že preje. Pokojni Eržen je v 35 letih službovanja preromal skoro vso Slovenijo. Od Primorske, kjer je bil doma, do Koroške, kjer je služboval v plebiscitni coni. Potem je bil v Prevaljah, v Št. Jurju ob Pesnici, Črni, Libeličah, dokler ni prišel pred 6 leti v Šoštanj. V težki službi si je nabral mnogo izkušenj; odpirala so se mu vrata v kmečke delavske in obrtniške hiše. V njih je spoznal nepotvorjeno življenje našega ljudstva. Vsi, ki so Eržena poznali in imeli z njim opravka, morajo priznati, da je bil korekten uradnik in dober človek. K njegovemu zadnjemu domovanju na slovenjgraškem pokopališču ga je spremila množica prijateljev in znancev. Zlasti številno so bili zastopani njegovi stanovski tovariši. Ob grobu se je od pokojnika poslovil preglednik g. Repolusk, pevski zbor pa mu je v slovo zapel žalostinko »Blagor mu«. Težko prizadetima otrokoma, Mileni in Ivanu, ki sta v kratkih treh letih izgubila svoje starše, izrekamo iskreno sožalje!

**š— Šolska vest.** Za vodjo obrtne nadaljevalne šole je sresko načelstvo imenovalo učitelja g. Franceta Kurnika.

**š— Iz Sokolskega društva.** Po uspeli komediji »Glavni dobitek« študira dramatski odsek sedaj dve igri: Ujež in Na ledeni plošči. Društveni orkester pa se pripravlja na samostojni orkestralni koncert.


**Sejem Rajha v Leipzigu**

**se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca**

60% popusta na nemških državnih železnicah. —
25% popusta na jugoslovanskih državnih železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimpreje, najpozneje do 5. februarja 1941 pri pristojnem častnemu zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, Telefon 27-62
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, Telefon 25-97.
V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu, Knez Mihajlova 33.


Umrl nam je, po dolgem, mučnem trpljenju naš ljubljeni soprog, brat in stric, gospod

**Anton Stopar**

**prevoznik in posestnik**

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne z žal. kapele sv. Krištofa k Sv. Križu.

**Ljubljana, 16. januarja 1941.**

**Žalujoči:**
**FRANČIŠKA, soproga in ostalo sorodstvo.**

Globoko užaloščena sporočam žalostno vest, da je danes zjutraj po kratki in težki bolezni, v starosti 62 let, zatisnil svoje trudne oči iskreno ljubljeni in skrbni soprog, svak in stric, gospod

**Aleksander Klešić**

**kavarnar in restavrater**

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 18. januarja ob 15. uri popoldne, iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 20. januarja ob 7. uri zjutraj v mestni in stolni župnijski cerkvi.

**Maribor, Reka, 16. januarja 1941.**

**Marija Klešić, soproga**
**v imenu vseh sorodnikov.**

**BRAĆA FIŠER, tvornica gvozdene i metalne robe,**
**Bačka Topola, sa žalošću javlja, da je član firme g.**

**Jene Fišer**

**u svojoj tridesetčetvrtoj godini neočekivano izdahnuo.**

**Neka počiva u večnome miru!**

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Moj ljubi, dobri soprog

**Rajmund Doberlet**

**magistratni uradnik v pokoju**

je danes po kratkem trpljenju v 72. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 18. t. m. ob 2. uri pop. izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta) na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 23. t. m. ob pol 8. uri zjutraj v cerkvi Mar. Oznanjenja.

**Ljubljana, dne 16. januarja 1941.**

**DORA DOBERLET**

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Potrtim srcem javljamo, da nam je umrl naš dragi soprog, očka, stric in tast, gospod

**Ignacij Eržen**

**revizor drž. žel. v pokoju**

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu.

**Ljubljana, Tivat, Plzen, 16. januarja 1941.**

**Globoko žalujoči: MARIJA, soproga; inž. VILKO, sin; POLDKA, snaha: in ostalo sorodstvo.**

**ZDRUŽENJE GOSTILNIČARSKIH PODJETIJ V MARIBORU**

**sporoča tužno vest, da je njegov predsednik, gospod**

**Aleksander Klešić**

**kavarnar in restavrater**
**član Turističnega odbora banske uprave itd.**

**nenadno preminul.**

**Pogreb bo v soboto 18. t. m. ob 15. uri, iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju.**

**Maribor, dne 16. januarja 1941.**

**Združenje gostilničarskih podjetij v Mariboru**

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.